Programmabegroting 2027 - 2030

Behandeling in de gemeenteraad op 5 november 2026

Inhoudsopgave

INLEIDING 3

Strategische visie 3
Financieel beeld 2027-2030 6
Opbouw programmabegroting 9

PROGRAMMAPLAN 11

Programma 1: Krachtige dorpen 11
Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg 19
Programma 3: Veilige dorpen 24
Programma 4: Economie, natuur, toerisme en duurzaamheid 27
Programma 5: Woonomgeving 33
Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen 38
Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening 43
Algemene middelen 47

PARAGRAFEN 49

Paragraaf Bedrijfsvoering 49
Paragraaf Wet Open Overheid/Openbaarheidsparagraaf 53
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen 55
Paragraaf Gemeentelijk Grondbeleid 61
Paragraaf Lokale Heffingen 64
Paragraaf Verbonden Partijen 70
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 81
Paragraaf Financiering 91

FINANCIËN IN HOOFDLIJNEN 95

Verloop van het saldo 95
Overzicht baten en lasten 96
Financiële positie, prognose meerjarenbalans 101
Overzicht reserves en voorzieningen 102
Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 106
Investeringsschema 106

BIJLAGEN 107

Overzicht baten en lasten per programma op taakveldniveau (uitvoeringsinformatie) 107
Overzicht baten en lasten 2027 per (hoofd)taakveld 110
Overzicht beleidsindicatoren 112
Afkortingenlijsten 114

Inleiding

Roerdalen is een landelijke, groene en levendige gemeente van sterke dorpen. Elk dorp heeft zijn eigen karakter, maar ze worden verbonden door hetzelfde gevoel van saamhorigheid. Onze kracht zit in de gemeenschappen die iedere dag bijdragen aan de leefbaarheid van onze dorpen.

Met het Akkoord Samen aan het Roer is gekozen voor een nieuwe manier van samenwerken. Vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid werken we aan de toekomst van onze gemeente. Daarbij staan inhoud, argumenten en het algemeen belang centraal. We doen dit met elkaar. Dat vraagt om openheid, vertrouwen en een duidelijke rolverdeling. Het Akkoord is daarmee geen dichtgetimmerd bestuursdocument, maar een gedeeld vertrekpunt voor gesprek en samenwerking.

We staan voor grote maatschappelijke uitdagingen. Voor de uitwerking hiervan zoeken we actief de samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Alleen samen kunnen wij de opgaven van vandaag vertalen naar kansen voor morgen. Zo bouwen wij verder aan een Roerdalen waarin sterke gemeenschappen, een aantrekkelijk leefklimaat en een duurzame toekomst hand in hand gaan. De programmabegroting is meer dan een overzicht van cijfers en plannen; zij is een uitdrukking van onze gezamenlijke ambitie voor Roerdalen in 2027 en de jaren daarna.

We geven samen richting aan de ontwikkeling van Roerdalen, met aandacht voor wat inwoners belangrijk vinden: leefbare dorpen, betaalbaar wonen, veiligheid, bestaanszekerheid, een sterke gemeenschap en een betrouwbare overheid.

Strategische visie

Deze programmabegroting vertaalt het Akkoord naar een strategische visie. Deze visie vormt het kompas waarlangs de doelen binnen de programma's tot stand zijn gekomen.

De komende bestuursperiode staat in het teken van nieuwe ambities en realisme. Als kleine gemeente in Midden-Limburg staan we middenin brede maatschappelijke, bestuurlijke en financiële ontwikkelingen: een krappe arbeidsmarkt, onzekere rijksmiddelen, een groeiende druk op het sociaal domein en steeds meer regionale opgaven. Tegelijkertijd is onze schaal onze kracht: korte lijnen, dichtbij inwoners en de mogelijkheid om maatwerk te leveren.

Het maken van bewuste keuzes is één van onze uitgangspunten. We nemen niet alle opdrachten over, lossen niet elk vraagstuk op en kunnen niet iedere wens realiseren. We maken bewuste keuzes, stellen duidelijke prioriteiten en zetten onze mensen en middelen daar in waar zij de meeste maatschappelijke waarde toevoegen voor Roerdalen.

Sterke dorpen en leefbare gemeenschappen

We werken aan sterke, toekomstbestendige dorpen waarin inwoners, vrijwilligers, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties samen het verschil maken. Zo behouden we een hechte gemeenschap waarin mensen naar elkaar omzien en iedere generatie perspectief heeft.

De kracht van Roerdalen ligt in haar dorpen en buurtschappen, die iedere hun eigen identiteit hebben. Dorpen die zich allemaal kenmerken door een sterke sociale samenhang en grote betrokkenheid.

We investeren in een sterke sociale basis, toegankelijke ontmoetingsplekken en toekomstbestendige voorzieningen. We geven inwoners en organisaties ruimte en vertrouwen en verminderen waar mogelijk regels. Na vaststelling van het accommodatiebeleid dat samen met de gemeenschap is ontwikkeld, werken we op basis van de uitvoeringsplannen het beleid verder uit.

Daarnaast zetten we in op een goede balans tussen generaties. We creëren kansen voor jongeren om in Roerdalen te wonen, werken en leven. Ouderen bieden we ondersteuning om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven in hun vertrouwde omgeving.

Bestaanszekerheid en omzien naar elkaar

We versterken de sociale basis, vergroten de bestaanszekerheid van inwoners en bouwen aan een veilige en veerkrachtige gemeenschap, zodat iedereen kan meedoen, zich beschermd voelt en met vertrouwen naar de toekomst kan kijken.

Wij vinden het belangrijk dat inwoners kunnen meedoen, ondersteuning krijgen wanneer dat nodig is en met vertrouwen kunnen wonen, werken en leven in hun eigen omgeving.

We versterken de bestaanszekerheid van inwoners door aandacht te hebben voor welzijn, gezondheid, participatie en gelijke kansen. Door in te zetten op preventie, vroegsignalering en passende ondersteuning voorkomen we dat problemen zich opstapelen. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor jeugd, gezinnen, ouderen en kwetsbare groepen.

Een sterke sociale basis vormt het fundament van een veerkrachtige gemeenschap. Mantelzorgers, vrijwilligers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en inwoners dragen samen bij aan een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien, elkaar ondersteunen en zich verbonden voelen. De gemeente faciliteert en versterkt deze kracht waar mogelijk.

Veiligheid is een belangrijke randvoorwaarde. Digitale criminaliteit, ondermijning, en maatschappelijke spanningen vragen om aandacht. We investeren in een veilige leefomgeving, en vergroten de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en onze eigen organisatie. We zetten in op preventie waar mogelijk, handhaving waar nodig, en brengen zorg en veiligheid steeds meer met elkaar in verbinding. Zo bouwen we aan een Roerdalen dat aantrekkelijk, duurzaam, veilig en voorbereid is op de toekomst.

Toekomstbestendig wonen, leven en ondernemen

We bouwen aan een toekomstbestendig Roerdalen waarin inwoners prettig kunnen wonen, ondernemers ruimte krijgen om te ondernemen en de leefomgeving duurzaam, veilig en veerkrachtig blijft. Daarbij maken we bewuste keuzes die passen bij de schaal, identiteit en mogelijkheden van onze dorpen en ons buitengebied.

Roerdalen groeit en verandert. De vraag naar passende woningen neemt toe en opgaven als klimaatverandering, de energietransitie en netcongestie vragen om nieuwe keuzes en werkwijzen. Daarom werken we aan een toekomstbestendige leefomgeving waarin wonen, ondernemen, natuur, landschap en recreatie in evenwicht zijn.

Wonen is een belangrijke basis voor bestaanszekerheid en leefbaarheid. We zetten de woningbouwversnelling voort met het actieplan versnellen woningbouw, dat wordt uitgewerkt in het volkshuisvestingsprogramma. Met de aanhoudende problemen van stikstof en de netcongestie, blijven we zoeken naar oplossingen en werken aan netverzwaring om nieuwe woningen en bedrijven te realiseren en bestaande te verduurzamen. We bouwen naar behoefte, met aandacht voor starters,

gezinnen en ouderen, en stimuleren woonvormen die bijdragen aan doorstroming op de woningmarkt.

Tegelijkertijd investeren we in een vitaal buitengebied, een sterke lokale economie en een aantrekkelijke openbare ruimte. We ondersteunen ondernemers met een betrouwbare en voorspelbare overheid met de doorontwikkeling van de ondernemersvereniging en bieden ruimte voor recreatie en toerisme.

Met haalbare en betaalbare oplossingen bereiden we onze dorpen en infrastructuur voor op de gevolgen van klimaatverandering en de energietransitie en versterken we biodiversiteit. We stellen duidelijke kaders via de omgevingswet, zodat inwoners en ondernemers weten waar zij aan toe zijn.

Met vaste koers en grip op de toekomst

We bouwen aan een financieel gezonde, transparante en daadkrachtige gemeente die realistische keuzes maakt, grip houdt op uitvoering en financiën en inwoners actief betrekt bij de toekomst van Roerdalen. Zo versterken we het vertrouwen in de gemeente en zorgen we ervoor dat we ook morgen kunnen blijven investeren in onze dorpen en gemeenschappen.

We hebben onze zaken op orde en maken keuzes die passen bij de beschikbare middelen en capaciteit. In een tijd waarin maatschappelijke opgaven toenemen, financiële onzekerheden blijven bestaan en de arbeidsmarkt onder druk staat, vraagt dit om realisme, duidelijke prioriteiten en bestuurlijke discipline.

Daarom werken we aan een organisatie die aantoonbaar in control is, aan een organisatie die zegt wat ze doet en doet wat ze zegt. We brengen risico's tijdig in beeld, maken bewuste keuzes en richten onze inzet op de taken die voor onze inwoners de meeste maatschappelijke waarde hebben. De kerntakendialoog helpt ons daarbij om scherp te blijven op wat we wel en niet doen. Door realistisch te plannen, te sturen op resultaten en helder verantwoording af te leggen, behouden we grip op onze uitvoering en financiën.
Een solide financiële basis is daarbij essentieel. We streven naar een structureel sluitende begroting en zorgen voor voldoende financiële ruimte om te kunnen investeren in de leefbaarheid, voorzieningen en toekomst van onze dorpen.

Vertrouwen ontstaat door duidelijkheid, betrouwbaarheid en openheid. Daarom zijn we zichtbaar aanwezig in onze gemeenschap, communiceren we helder over keuzes en verwachtingen en doen we wat we beloven. We denken vanuit mogelijkheden en hanteren daarbij een open en uitnodigende houding richting initiatieven uit de samenleving. We zorgen voor een duidelijk communicatie naar inwoners en bedrijven bij hun dagelijkse vragen en zaken.

Participatie zien we als een middel om tot betere besluiten en sterkere plannen te komen. We geven inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ruimte om mee te denken en initiatief te nemen, binnen vooraf duidelijk gestelde kaders. Zo versterken we de betrokkenheid bij onze gemeente en bouwen we samen aan een toekomstbestendig Roerdalen.

Samen aan het Roer. Samen verantwoordelijk voor Roerdalen!

Financieel beeld 2027-2030

In de begroting 2027 zijn de lasten en baten in evenwicht. In het meerjarig perspectief zien we voor alle 3 de jaren nog negatieve saldi. Een belangrijke oorzaak hiervan is de daling van de algemene uitkering in 2028 met € 1,3 miljoen ten opzichte van 2027. Ook blijven er onzekerheden over specifieke uitkeringen vanuit het Rijk, waar wel structurele lasten tegenover staan. Tegelijkertijd weten we nu al dat we in de toekomst te maken gaan krijgen met aanzienlijke financiële uitdagingen en opgaven.

We willen een gezonde gemeente zijn, met een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. Met een weerstandscapaciteit die voldoende is om de risico's op te kunnen vangen. Een schuldniveau dat op een acceptabel niveau ligt, zodat de rentelasten in de begroting gedragen kunnen worden. Daarnaast willen we dat de lastendruk voor onze inwoners en bedrijven reëel blijft en niet te veel afwijkt van het Limburgse gemiddelde.

Als we kijken naar onze reservepositie zijn we een gezonde gemeente. We hebben echter het probleem dat de begrotingen voor de komende jaren niet structureel sluitend zijn. Dit terwijl de jaarrekeningen van de afgelopen jaren grote positieve saldi laten zien. Deze positieve saldi worden vooral veroorzaakt door incidentele voordelen, maar ook door vertraging van werkzaamheden.
Om tot structureel en reëel sluitende begrotingen te komen, moeten we keuzes gaan maken in onze ambities, waardoor die aansluiten bij de uitvoeringscapaciteit en de financiële ruimte die we als gemeente hebben. Deze keuzes willen we maken bij de Kadernota 2028 aan de hand van de kerntakendialoog.

In de Kaderbrief 2027 hebben wij op basis van bestaand beleid het financiële meerjarenperspectief geschetst. Deze is door uw raad als kader voor de Programmabegroting 2027 vastgesteld.
Na de vaststelling van de Kaderbrief 2027 hebben nog ontwikkelingen plaatsgevonden die van invloed hebben op de begrotingssaldi van de komende jaren. Deze zijn toegelicht in het hoofdstuk financiën in hoofdlijnen.

bedragen x € 1.000

Overzicht programma's	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten						
1. Krachtige dorpen	- 6.456	- 6.650	- 7.493	- 7.147	- 7.186	- 7.097
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 32.985	- 35.495	- 33.345	- 32.956	- 30.852	- 30.916
3. Veilige dorpen	- 2.573	- 2.916	- 2.972	- 2.835	- 2.772	- 2.773
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	- 2.815	- 4.193	- 2.724	- 2.216	- 2.217	- 2.226
5. Woonomgeving	- 8.030	- 9.703	- 7.353	- 7.491	- 7.592	- 7.665
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 10.484	- 11.065	- 11.218	- 11.448	- 12.178	- 12.203
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 13.916	- 13.245	- 13.283	- 13.285	- 13.198	- 13.298
8. Algemene middelen	- 233	- 146	- 220	- 224	- 229	- 245
Totaal Lasten	**- 77.492**	**- 83.413**	**- 78.609**	**- 77.601**	**- 76.224**	**- 76.423**
Baten						
1. Krachtige dorpen	661	667	544	545	545	545
2. Participatie, ondersteuning en zorg	11.137	11.495	7.124	7.348	6.952	6.955
3. Veilige dorpen	42	37	38	38	38	38
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	2.748	3.889	757	781	781	781
5. Woonomgeving	6.932	7.502	4.959	5.071	5.134	5.194
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	3.276	3.601	3.220	3.340	3.706	3.712
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	2.170	1.186	1.243	1.011	1.011	1.011
8. Algemene middelen	56.141	56.032	58.044	56.595	56.050	56.801
Totaal Baten	**83.107**	**84.409**	**75.928**	**74.729**	**74.218**	**75.037**
Saldo van baten en lasten	**5.617**	**996**	**- 2.681**	**- 2.872**	**- 2.006**	**- 1.387**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	**- 184**	**- 262**	- 40	**- 77**	**- 40**	**- 40**
Onttrekkingen	**1.580**	**4.449**	2.721	**730**	**536**	**536**
Mutatie reserves	**1.396**	**4.187**	**2.681**	**653**	**496**	**496**
Resultaat	**7.013**	**5.183**	**0**	**- 2.219**	**- 1.510**	**- 891**

Structureel en incidenteel resultaat

Het saldo zoals hierboven is gepresenteerd is het totale saldo. Het is voor de toekomstbestendigheid van de gemeente van belang dat er een structureel evenwicht is. Dit betekent dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. In onderstaand overzicht is het structureel saldo voor de komende vier jaar weergegeven.

Voor 2027 komt het structureel resultaat uit op € 15.000. Binnen dit structurele saldo is rekening gehouden met een onttrekking uit de algemene reserve van afgerond € 778.000 voor het sluitend maken van deze begroting. Op basis van het gemeentelijke financieel toezichtkader van de provincie mag deze onttrekking uit de algemene reserve als structureel worden beschouwd als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. In 2027 voldoen wij aan deze voorwaarden.

bedragen x € 1.000

	2027	2028	2029	2030
Saldo van baten en lasten				
Totaal lasten	- 78.609	- 77.601	- 76.224	- 76.423
Totaal baten	75.928	74.729	74.218	75.037
Saldo van baten en lasten	**- 2.681**	**- 2.872**	**- 2.006**	**- 1.387**
Mutatie reserves				
Toevoegingen reserves	- 40	- 77	- 40	- 40
Onttrekkingen reserves	2.721	730	536	536
Mutatie reserves	**2.681**	**653**	**496**	**496**
Resultaat	**0**	**- 2.219**	**- 1.510**	**- 891**
Incidentele baten en lasten				
Incidentele lasten	- 1.433	- 194	-	-
Incidentele baten	50	87	50	50
Incidentele toevoegingen reserves	- 40	- 77	- 40	- 40
Incidentele onttrekkingen reserves	1.408	194	-	-
Saldo van incidentele baten en lasten	**- 15**	**10**	**10**	**10**
Structureel begrotingssaldo	**15**	**- 2.229**	**- 1.520**	**- 901**

Weerstandsvermogen en reservepositie

De gemeente heeft op 1 januari 2027 een totale reserve-omvang van € 33,7 mln. Voor een deel van deze reserves is besloten waarvoor ze ingezet worden (€ 12,7 mln). Het grootste deel bestaat uit de algemene reserve (€ 21 mln). Door inzet van de reserves in de komende jaren loopt de totale reserve-omvang op dit moment af naar € 29,4 mln per 31-12-2030.

Op basis van de risico's die we hebben geïnventariseerd hebben we een weerstandsvermogen van nodig van € 3,7 mln. De ratio van ons weerstandsvermogen komt uit 5,9. We hebben dus ruim voldoende vermogen om de risico's op te vangen.

Financiële uitgangspunten

In de kaderbrief 2027 zijn de uitgangspunten opgenomen waarmee de begroting is rekening gehouden. Deze uitgangspunten zijn:

- We streven naar een structureel en reëel sluitende begroting, waarbij het uitgangspunt is dat in ieder geval begroting 2027 een sluitend saldo heeft.
- Wij conformeren ons aan de provinciale richtlijnen uit de begrotingscirculaire 2027.
- Voor de indexeringen zijn we uitgegaan van de volgende stijgingen:
    - voor exploitatiebudgetten 3,8%;
    - voor het sociaal domein 3,5%;
    - voor loonkostenontwikkeling 4,2%;
    - voor contractuele afspraken worden de kosten conform deze afspraken verhoogd.
- Voor de onroerendezaakbelasting ramen we een opbrengstenstijging van 7,7%. Hiervan is 3,8% stijging als gevolg van prijsindexering en 3,9% extra verhoging zoals al was afgesproken in voorgaande begrotingen. Deze extra stijging eindigt na 2027.
- Voor de afvalstoffenheffing en rioolrechten ramen we de inkomsten zodat deze 100% kostendekkend zijn.

- Voor de overige belastingen en leges wordt uitgegaan van indexering van 3,8%, voor zover er geen andere afwijkende afspraken zijn gemaakt. In de paragraaf lokale heffingen zijn deze afwijkende afspraken weergegeven.
- We ramen de post onvoorzien op € 25.000.
- We hanteren een rekenrente van 3,25% over het financieringstekort.
- Voor de streefwaarden voor de bepaling van de financiële positie gebruiken we de signaleringswaarde uit het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader" van de Provincie.
- We ramen de bedragen voor alle vier de jaren op prijspeil 2027, we hanteren dus een continu prijspeil.
- We zijn kritisch op kostenstijgingen bij gemeenschappelijke regelingen. We ramen de bedragen op basis van de vastgestelde begroting van de gemeenschappelijke regelingen.

We hebben deze begroting opgesteld op basis van de meest actuele financiële gegevens. We hebben de septembercirculaire 2026 nog niet kunnen verwerken. Over de septembercirculaire en mogelijk consequenties informeren wij u, evenals voorgaande jaren, via een apart raadsvoorstel en besluit. Dit voorstel wordt na de behandeling van de begroting eveneens behandeld in de raadsvergadering van 5 november 2026.

Opbouw programmabegroting

De programmabegroting bestaat uit 3 delen: programmaplan, paragrafen en financiën in hoofdlijnen.

Het programmaplan bevat per programma een aantal doelen, gebaseerd op het Akkoord ‘Samen aan het Roer’ en het overdrachtsdocument ‘Vliegende start voor Roerdalen’. Voor elk doel wordt een aantal activiteiten geformuleerd die we in 2027 binnen het geformuleerde doel gaan uitvoeren. Daarnaast wordt een opsomming gegeven van de reguliere werkzaamheden die bijdragen aan de realisatie van het programma.
Tot slot geven we een financieel overzicht van het programma, met een toelichting op de verschillen tussen de begroting 2026 (stand halfjaarrapportage) en de begroting 2027.

De verplichte indicatoren staan in de paragraaf ‘Bedrijfsvoering’ en in een bijlage bij deze begroting.

Programmaplan

Programma 1: Krachtige dorpen

Inleiding

Het programma Krachtige Dorpen gaat over sociale samenhang, maatschappelijke weerbaarheid en leefbaarheid in Roerdalen. Het programma omvat de basisvoorzieningen zoals de school, de vereniging, het dorpshuis en het sociaal team. Het gaat om de mogelijkheden voor inwoners om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en zich te ontplooien. We willen dat iedereen kan meedoen aan de samenleving en niemand wordt uitgesloten. Programma 1 gaat ook over het versterken van de veerkracht en de weerbaarheid van mensen. Dit programma raakt het fundament van het sociaal domein: de sociale basis.

Programma 1 richt zich vooral op collectieve ondersteuning en programma 2 op individuele ondersteuning. De programma's zijn nauw met elkaar verbonden; met de beweging binnen het sociaal domein investeren we actief in een sterke sociale basis, die het mogelijk maakt dat inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen blijven. We kiezen zoveel als mogelijk voor vrij toegankelijke zorg zonder indicatie.

Door te investeren in een sterke sociale basis willen we voorkomen dat kleine problemen groter worden en leiden tot individuele ondersteuning vanuit programma 2. Daarmee willen we het beroep op individuele ondersteuning en de bijbehorende kosten op de lange termijn dempen. We onderzoeken welke preventieve maatregelen hieraan bijdragen. Hiervoor gebruiken we gegevens en ervaringen van inwoners.

We vinden het belangrijk om hierbij samen met uw raad op te trekken. Daarom organiseren wij jaarlijks een bijeenkomst sociaal domein waarin wij uw raad informeren over de ontwikkelingen, resultaten en maatschappelijke effecten binnen het sociaal domein. Daarbij delen wij zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie, zodat wij samen inzicht hebben in de voortgang van onze opgaven en waar nodig tijdig kunnen bijsturen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Roerdalen heeft een sterk en toekomstbestendig verenigingsleven, waarin vrijwilligers zich gewaardeerd en ondersteund voelen en verenigingen de ruimte krijgen om hun rol in de samenleving te vervullen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- vertrouwen in verenigingen en vrijwilligers;
- het behouden van verenigingen en het verenigingsleven;
- eenvoud: minder regels en een toegankelijke aanpak;
- maatwerk per dorp en per vereniging;
- waardering en zichtbare ondersteuning van vrijwilligers.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 3 - Vrijwilligers en verenigingen

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Inzetten van buurtsportcoaches	2027-2030	• We zetten buurtsportcoaches in om samen met verenigingen het beweegaanbod beter onder de aandacht te brengen, inwoners actief te betrekken en toe te leiden naar passend aanbod. Daarbij is er nadrukkelijk oog voor inclusiviteit, zodat alle inwoners kunnen deelnemen. Zo verbeteren we de gezondheid van inwoners en versterken we de samenhang tussen verenigingen en inwoners; • De buurtsportcoaches zijn zichtbaar en toegankelijk voor verenigingen en inwoners, doordat ze gepositioneerd worden in het sociaal team; • We brengen verenigingen en besturen samen d.m.v. voorlichtings- en informatiebijeenkomsten zodat niemand het alleen hoeft te doen.
Doorontwikkeling van de verenigingsondersteuner	2027-2030	• In 2027 organiseren we dat naast verenigingen ook accommodatiehouders terecht kunnen bij de verenigingsondersteuner.
Evaluatie en herijking subsidiestelsel	2027-2028	• Om verenigingen, stichtingen, burgerinitiatieven en accommodaties te kunnen ondersteunen dienen wij ons subsidiestelsel grondig te evalueren en te herijken waar nodig. Dit vraagt om een brede interne aanpak waarbij gekeken kan worden naar de uitkomsten van het accommodatiebeleid en de wensen van de verenigingen als ook het proces intern.

2. In Roerdalen krijgt iedereen gelijke kansen en werken we samen aan bestaanszekerheid voor iedereen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- Iedereen kan meedoen;
- Sterke sociale basis als fundament;
- Versterken van eigen (veer)kracht

Gebaseerd op het Akkoord: thema 4 - Naar elkaar omkijken

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Meerjarenbeleidsplan Bibliotheekbeleid	2027	• De bibliotheek is veel meer dan een plek met boeken. Het is een levendige plek waar inwoners elkaar ontmoeten, zich blijven ontwikkelen en digitaal sterker worden. De nieuwe Wet stelsel openbare bibliotheken, die naar verwachting op 1 januari 2027 ingaat, onderstreept deze brede maatschappelijke rol. Daarom werken we toe naar een gezamenlijk meerjarenbeleidsplan, met een passende begroting en heldere afspraken over de subsidieverlening. Deze moeten uiterlijk op 1 januari 2028 zijn vastgesteld.
Doorontwikkeling Sociaal Team	2027-2028	• We geven uitvoering aan de begrotingssubsidie voor het Sociaal Team Roerdalen voor de basisondersteuning en de versterking van de sociale basis; • We actualiseren de opdracht aan het Sociaal Team Roerdalen, zodat deze beter aansluit bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen en de opgaven binnen het sociaal domein; • We verkennen duurzame financierings- en uitvoeringsmogelijkheden voor een nieuwe, integrale en langdurige opdracht.
Uitvoering project Gemeenschapsopgave Bestaanszekerheid (3-jarige pilot)	2027-2029	• We realiseren een duurzame, zelfversterkende beweging rondom bestaanszekerheid binnen de gemeenschap. Dit doen we samen met de gemeenschap van Roerdalen; • We richten een duurzame samenwerkingsstructuur (Kerngroep, Supporters en Belangstellenden) in; • We zetten een hybride sociale kaart (digitaal en fysiek) op;

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
		• We realiseren een ondersteuningsplek per dorp in combinatie met het project Quiet Community.
Weerbare Samenleving	Doorlopend	• We volgen de ontwikkelingen binnen het programma Weerbare Samenleving en bereiden ons voor op mogelijke nieuwe verplichte landelijke, regionale en lokale opgaven. Zodra deze opgaven zijn uitgewerkt, bepalen we welke gevolgen dit heeft voor de gemeentelijke uitvoering. We denken daarbij onder andere aan de inrichting van noodsteunpunten in relatie tot het accommodatiebeleid. Hierbij geven we waar mogelijk uitvoering aan de opdracht om plannen van inwoners te ondersteunen die bijdragen aan hun bestaanszekerheid en weerbaarheid.

3. Roerdalen beschikt over betaalbare en toekomstbestendige accommodaties die goed worden gebruikt en bijdragen aan levendige dorpen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- kwaliteit boven aantal;
- slim en meervoudig gebruik van gebouwen;
- realisme: niet alles kan behouden blijven;
- samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid met gebruikers.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 6 - Accommodaties en ontmoetingsplekken

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
<u>Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan</u> We investeren samen met de schoolbesturen in onderwijshuisvesting in onze gemeente.	2026-2030	• Na de vaststelling van het IHP 2026-2030 wordt in 2027 ingezet op de tactische vertaling en uitvoering van de gemaakte afspraken. Samen met de schoolbesturen monitoren en evalueren we de voortgang van de huisvestingsopgaven, waaronder de ontwikkeling van leerlingenaantallen, capaciteit en verduurzaming. Via periodieke overleggen en een bestuurlijk overleg van gemeente en schoolbesturen twee keer per jaar wordt gestuurd op een tijdige en doelmatige uitvoering van het IHP;
		• We zijn in Montfort gestart met het haalbaarheidsonderzoek voor basisschool De Hovenier en de omliggende maatschappelijke voorzieningen. Op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek wordt eind 2026 een voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd over de voorkeursvariant en het vervolgtraject. In 2027 wordt deze voorkeursvariant verder uitgewerkt tot een definitief ontwerp en gaan we aan de slag met het maken van een bestek en de aanbesteding van het uit te voeren werk.
<u>Vaststelling en verdere uitvoering van het accommodatiebeleid</u>	2027-2035	• We ronden het participatietraject rondom het accommodatiebeleid volgens planning eind 2026 af. We leggen de dorps-uitvoeringsplannen in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming voor aan uw raad;
		• We voeren samen met team Leefomgeving de projecten verder uit, op basis van de prioritering in de uitvoeringsplannen.

4. In Roerdalen bouwen jongeren aan hun toekomst, wonen ouderen zo lang mogelijk zelfstandig en ontmoeten generaties elkaar.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- evenwicht tussen generaties;
- jongeren actief betrekken bij beleid;
- passende en bereikbare voorzieningen voor jong en oud;
- stimuleren van contact tussen generaties.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 5 - Jongeren en ouderen (voorzieningen en ontmoeting)

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Elke kern een 24 uurs zorgvoorziening: Vanuit de Welzijn, Wonen en Zorgvisie gaan we aan de slag met het realiseren in elke kern een kleinschalige 24 uurs zorgvoorziening voor zorgbehoevende ouderen. Deze activiteit overlapt met programma 5 en wordt integraal opgepakt.	2026 - 2028	• In Vlodrop realiseren we een woonomgeving waar ouderen met een behoefte aan 24 uurszorg, inwoners met een lichte zorgbehoefte en inwoners zonder zorgbehoefte een passend thuis vinden. We brengen verschillende inwoners samen, zodat zij elkaar kunnen ontmoeten, ondersteunen en versterken; • We onderzoeken welke zorgaanbieders samen passende ondersteuning kunnen organiseren voor ouderen met een 24 uurszorgbehoefte en inwoners met een lichte zorgbehoefte; • We maken afspraken met deze zorgaanbieders en de woningcorporatie voor het realiseren van deze woonlocatie.
Roerdalen Dementie vriendelijk: We maken onze gemeente dementievriendelijk, zodat inwoners met dementie zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven meedoen in hun eigen omgeving.	2027 - 2028	• De uitkomsten van de scan 'Hoe dementievriendelijk is je gemeente?' gebruiken we om te bepalen welke aanpassingen of ontwikkelingen nodig zijn om de ondersteuning voor inwoners met dementie te versterken en de samenredzaamheid in de wijk te vergroten; • We stellen een projectplan op waarin staat welke aanpassingen en ondersteuning we samen met inwoners en ondernemers realiseren en binnen welke termijn we dit doen.
Positieve Gezondheid	Doorlopend	• We behouden het gedachtegoed van Positieve Gezondheid in de werkwijzen, zowel intern als bij betrokken partners, zoals het sociaal team; • Samen met lokale partners en vrijwilligers organiseren jaarlijks de

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
		positieve gezondheidsmarkt in wisselende kernen;
		• We houden wekelijkse beweegactiviteiten voor kwetsbare doelgroepen.
Uitvoering en doorontwikkeling Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)	2025-2030	• We voeren lokaal verschillende programma's uit die bijdrage aan de gezondheid van de inwoners. Dit doen we o.a. door in te zetten op kansrijk opgroeien, gezonde leefstijl en mentale gezondheid;
		• We zetten Kei Gezond in voor de aanpak van overgewicht bij jeugd.

Reguliere werkzaamheden

- Onderwijs: Uitvoering van de wettelijke en lokale onderwijstaken, waaronder leerplicht, leerlingenvervoer, de Lokale Educatieve Agenda, toezicht en handhaving kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie.
- Gezondheidsbeleid: Uitvoering van het gezondheidsbeleid en samenwerking binnen de regionale en landelijke gezondheidsakkoorden.
- Sport- en beweegbeleid: Uitvoering van het sport- en beweegbeleid gericht op gezondheid, ontmoeting en participatie.
- Gedragsdeskundige onderwijs en kinderopvang: Inzet van een gedragsdeskundige binnen het onderwijs en de kinderopvang.
- Praktijkondersteuner Huisarts Jeugd (POH-Jeugd): laagdrempelige ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen.
- Huiskamer Plus: Ondersteuning van Huiskamer Plus als ontmoetings- en ondersteuningsvoorziening.
- Welzijn op Recept: Uitvoering van Welzijn op Recept in samenwerking met huisartsen en welzijnspartners.
- Ervaringsdeskundigheid: het bieden van ondersteuning die aansluit bij de dagelijkse praktijk van inwoners. Zo voelen inwoners zich beter gehoord, gezien en begrepen.
- Kansrijke Start: Uitvoering van de lokale aanpak Kansrijke Start.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

1. Krachtige dorpen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 6.456	- 6.650	- 7.493	- 7.147	- 7.186	- 7.097
Baten	661	667	544	545	545	545
Saldo van baten en lasten	**- 5.795**	**- 5.983**	**- 6.949**	**- 6.603**	**- 6.641**	**- 6.552**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	513	708	568	408	408	408
Mutatie reserves	**513**	**708**	**568**	**408**	**408**	**408**
Resultaat	**- 5.282**	**- 5.275**	**- 6.382**	**- 6.195**	**- 6.233**	**- 6.144**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- De kosten in het kader van het accommodatiebeleid concentreren zich in 2026. De verwachting is dat de kosten in 2027 € 200.000 lager zijn. Deze kosten worden betaald uit de algemene reserve. Vandaar vindt er, voor ditzelfde bedrag, een lagere onttrekking aan de reserves plaats.
- De kapitaallasten stijgen met € 367.000 in 2027 ten opzichte van 2026. Dit is een gevolg van onder andere de investeringen in onderwijshuisvesting.
- De bijdrage aan de Veiligheidsregio Limburg Noord is in 2027 € 96.000 hoger dan in 2026. Dit heeft onder andere te maken de uitwerking van het versterkingsplan ‘Samen borgen Van Publieke Gezondheid in Noord- en Midden-Limburg’.
- In 2027 zijn de personeelslasten € 128.000 hoger dan in 2026. In de paragraaf bedrijfsvoering staat een nadere toelichting op de personeelsbegroting.
- De storting in de voorziening gemeentelijke gebouwen is in 2027 € 274.000 hoger dan in 2026, waardoor die aansluit bij de vastgestelde meerjaren onderhoudsplannen gemeentelijke accommodaties.

Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg

Inleiding

Programma 2 gaat over de ondersteuning van inwoners met een hulpvraag. We werken vanuit nabijheid, maatwerk en betrokkenheid, zodat iedereen passende hulp krijgt. In programma 1 gaven we al aan dat we inzetten op een sterke, breed toegankelijke sociale basis. Dit blijft de insteek in het sociaal domein in Roerdalen. Professionals en vrijwilligers werken samen en dorpsgericht, waardoor ondersteuning effectief en dichtbij inwoners georganiseerd wordt.

Onze overtuiging dat we ingewikkelde hulp kunnen terugbrengen naar de menselijke maat blijft overeind. Vanuit deze sterke sociale basis werken we verder zodat zorg en ondersteuning blijven passen bij wat onze inwoners nodig hebben. We werken volgens het idee van Positieve Gezondheid, waarbij preventie ons uitgangspunt is.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. In Roerdalen kijken inwoners naar elkaar om en staat niemand er alleen voor; waar nodig biedt de gemeente passende en tijdige ondersteuning.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- samenleving eerst, overheid aanvullend;
- hulp waar nodig, zelfredzaamheid waar dat kan;
- vroegsignalering en preventie;
- zorgvuldigheid en lokale afstemming bij wettelijke taken;

Gebaseerd op het Akkoord: thema 4 - Omkijken naar elkaar

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Implementatie schuldhulpverlening	2027	• We implementeren de nieuwe koers die uw raad eind 2026 vaststelt.
Structureel inbedden tijdelijke minimaregelingen	2027	• We zorgen voor een structurele continuering en uitvoering van de regeling Tegemoetkoming chronisch zieken. • We zorgen voor de structurele inbedding van het Volwassenenfonds. Hierdoor kunnen inwoners, die hiervoor in aanmerking komen, ook vanaf 2027 gebruik blijven maken van deze voorziening. • We leggen de structurele uitvoering, financiering en verantwoordelijkheden voor deze regelingen vast, zodat de continuïteit vanaf 2027 en de daaropvolgende jaren is geborgd. • We zijn voornemens om een Quiet Community op te richten en daarvoor een subsidieaanvraag in te dienen bij de RegioDeal. Een Quiet Community is een lokaal netwerk dat stille armoede verzacht en mensen in armoedesituaties versterkt door ze via lokale

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
		sponsors gratis producten, diensten en ‘geluksmomentjes’ aan te bieden.
Mensontwikkelbedrijf (MOB)	2026 - 2028	• We zetten de pilotfase van het Mensontwikkelbedrijf voort en breiden het aantal deelnemers verder uit. • We versterken de begeleiding, coaching en ontwikkeling van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. • We breiden het netwerk van ondernemers en maatschappelijke partners verder uit. • We ontwikkelen en optimaliseren de werkprocessen, intake, begeleiding en de monitoring van resultaten. • We versterken de lokale zichtbaarheid en verankering van het MOB binnen Roerdalen. • Op basis van de uitkomsten van de dorpsgesprekken en de te nemen besluiten in het accommodatiebeleid volgt verdere besluitvorming over de toekomstige huisvesting van het MOB.
Vaststelling regiovisie “Wij geven Thuis!” We stellen de regiovisie “Wij geven thuis!” voor Beschermd Wonen, Maatschappelijke opvang, Bemoeizorg en Preventie vast.	2026 - 2027	• De regiovisie wordt in 2027 vastgesteld door uw raad. • We benutten de uitkomsten van de ETHOS-telling om de ondersteuning aan inwoners met woon- en bestaansonzekerheid verder te versterken. • Op basis van de regiovisie en de uitkomsten van de ETHOS-telling ontwikkelen we Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang verder door.

2. In Roerdalen krijgen jongeren en hun ouders passende hulp die aansluit bij wat het gezin nodig heeft.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- kijken naar wat het gezin nodig heeft;
- passende hulp voor jongeren en hun ouders;
- sturen op kwaliteit en effectiviteit door regionale samenwerking.

Gebaseerd op het Akkoord: Jongeren en ouderen (jeugdzorg-component)

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Regiovisie Jeugdzorg	2027-2030	• In 2027 stellen we de regiovisie Jeugdzorg 2027-2030 vast; • Samen met de regiogemeenten werken we de aanpak uit voor gezinsgerichte ondersteuning, veiligheid, ambulante hulp en verblijf. Het gaat onder meer om werken volgens 1Gezin1Plan, verklarend analyseren en de Top-3-methodiek, de inzet van het Plusteam, specialistische hulp dicht bij huis, groepsgerichte ondersteuning, een ambulant team en gezinsgerichte woonvormen. Door problemen eerder te signaleren en ondersteuning dicht bij het gezin te organiseren, willen we zwaardere individuele jeugdhulp zoveel mogelijk voorkomen en de kosten op termijn beheersen.
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)	Doorlopend	• We zetten de volgende stap in de keuze tot toetreding aan de MGR. Daarmee worden in 2027 de huidige uitvoeringstaken gezamenlijk georganiseerd. Ook zijn de taken business control, de declaratie en facturatie van jeugdhulp en het toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid bij de MGR ondergebracht.
Toegangstaken en vrij toegankelijke jeugdhulp	2027-2028	• In 2027 onderzoeken we samen met de regiogemeenten welke duurzame manier van organiseren en bekostigen van de toegangstaken en de vrij toegankelijke jeugdhulp vanaf 2029 en verder het meest passend is voor de zeven gemeenten in Midden-Limburg.
Uitvoering programmaplan Samen voor Veilig	2027-2031	• In 2027 geven we samen met de regiogemeenten uitvoering aan het programmaplan Samen voor Veilig 2027–2031 om huiselijk geweld en kindermishandeling beter te signaleren, te stoppen en de samenwerking tussen zorg- en veiligheidsprofessionals te versterken.

Reguliere werkzaamheden

De reguliere werkzaamheden in dit programma houden verband met het organiseren van formele ondersteuning voor onze kwetsbare inwoners op het gebied van jeugd, Wmo, participatie, werk en inkomen en arbeidsmarkt.

- Werk en inkomen: Uitvoering van beleid en wettelijke taken binnen de Participatiewet.
- Arbeidsmarkt: Samenwerking met de regio Midden-Limburg bij de uitvoering van het arbeidsmarktbeleid.
- Statushouders en migranten**:** Begeleiding van statushouders en migranten bij participatie, inburgering en zelfredzaamheid.
- Opvang Oekraïners: Organisatie van opvang en begeleiding van Oekraïense ontheemden.
- Bemoeizorg: Uitvoering van de aanpak bemoeizorg voor inwoners in kwetsbare situaties.
- Mantelzorgondersteuning: Ondersteuning van mantelzorgers via het Steunpunt Mantelzorg en het Sociaal Team.
- Wmo: Ontwikkeling, uitvoering en inkoop van Wmo-voorzieningen.
- Jeugd: Regionale samenwerking op het gebied van beleid en inkoop van jeugdhulp.
- Inburgering: Uitvoering van het inburgeringsbeleid voor nieuwkomers.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

2. Participatie, ondersteuning en zorg	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 32.985	- 35.495	- 33.345	- 32.956	- 30.852	- 30.916
Baten	11.137	11.495	7.124	7.348	6.952	6.955
Saldo van baten en lasten	**- 21.848**	**- 24.000**	**- 26.221**	**- 25.608**	**- 23.900**	**- 23.962**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	- 37	-	-
Onttrekkingen	100	537	329	136	-	-
Mutatie reserves	**100**	**537**	**329**	**99**	**-**	**-**
Resultaat	**- 21.748**	**- 23.463**	**- 25.892**	**- 25.509**	**- 23.900**	**- 23.962**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- In 2026 zijn SPUK-middelen opgenomen die voor 2027 nog niet, of slechts deels zijn begroot. Er was onduidelijkheid over een nieuwe SPUK -regeling, die per 1 januari 2027 zal ingaan. De hoogte van de regeling en de datum van ingang regeling was nog niet bekend. In de nieuwe regeling vervalt het vaste normbedrag per dag per bed en de bekostiging zal gaan plaatsvinden op basis van reële, noodzakelijke kosten.
- De uitvoering van de Leerplichtwet en de begeleiding van (dreigende) voortijdige schoolverlaters via het Doorstroompunt vragen toenemende inzet en capaciteit. Dit hangt samen met de groeiende complexiteit van de casuïstiek, de versterkte preventieve rol van leerplicht en de hogere instroom van voortijdige schoolverlaters in de periode na de coronapandemie. Daarnaast is het Doorstroompunt verder doorontwikkeld als gevolg van de Wet van school naar duurzaam werk, die op 1 januari 2026 in werking is getreden. Hierdoor heeft het Doorstroompunt een bredere taak gekregen en worden jongeren tot 27 jaar

ondersteund bij een duurzame terugkeer naar onderwijs of toeleiding naar werk. Deze ontwikkelingen leiden in 2027 tot een aanvullende middelenbehoefte van € 127.000. Daarbij wordt nadrukkelijk gezocht naar de samenhang met andere maatschappelijke opgaven en de samenwerking met onderwijs-, zorg- en arbeidsmarktpartners versterkt.

- De Rijksbijdrage aan Westrom is begroot aan de hand van de meicirculaire 2026. De Rijksbijdrage is in 2027 € 135.000 lager dan in 2026. De gelden voor Westrom zijn bedoeld voor de WSW doelgroep.
- De Wmo- en jeugdbudgetten zijn, zoals aangekondigd in de Kaderbrief 2027, geïndexeerd. Ook is rekening gehouden met nieuwe tarieven en de meest actuele ontwikkelingen, zoals nieuwe producten. Dit zorgt voor een extra lastendruk in 2027 van € 565.000. De financiële ontwikkeling op dit gebied is gevoelig voor volumegroei en veranderingen in de zorgmix. Dit is en blijft een risico.
- In Q3-2025 zijn acties gestart met betrekking tot bestaanszekerheid. Deze acties worden betaald uit de reserve Armoedefonds. We verwachten in 2026 € 243.000 meer kosten te maken dan in 2027. Dit betekent ook een lagere onttrekking aan de reserve Armoedefonds van ditzelfde bedrag.

Programma 3: Veilige dorpen

Inleiding

De veiligheidsopgaven blijven veranderen en worden steeds complexer. Naast traditionele vormen van criminaliteit en overlast hebben we te maken met ondermijnende criminaliteit, digitale dreigingen, polarisatie, radicalisering en extremisme. Ook geopolitieke ontwikkelingen, maatschappelijke ontregeling en de toenemende afhankelijkheid van digitale voorzieningen vragen om een gemeente die voorbereid en weerbaar is.

De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in het versterken en professionaliseren van onze veiligheidsorganisatie. De komende periode bouwen we daarop voort. We werken volgens duidelijke prioriteiten, versterken de samenwerking met onze veiligheidspartners en zorgen dat beleid, regie en uitvoering goed op elkaar aansluiten. Daarbij blijven preventie, handhaving en bewustwording met elkaar in balans.

Een belangrijk onderdeel is het verder versterken van de maatschappelijke weerbaarheid en de crisisbeheersing. Met de VRLN als leadpartner maken we deel uit van het Interreg VI-A project Natu(u)rbrandmanagement. We bereiden de gemeentelijke organisatie én onze inwoners voor op langdurige en grootschalige verstoringen, zoals stroom- of digitale uitval.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Roerdalen is een veilige en weerbare gemeente waar inwoners zich zowel fysiek als digitaal veilig voelen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- preventie waar mogelijk, handhaving waar nodig;
- samenwerking met Veiligheidspartners;
- aandacht voor zowel feitelijke veiligheid als veiligheidsbeleving;
- gerichte aanpak vanuit het IVP;
- weerbaarheid en voorbereiding op crises en langdurige verstoringen.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 7 - Veiligheid

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Integraal veiligheidsplan	2027-2030	• Na vaststelling IVP door de gemeenteraad geven we uitvoering aan de meerjarige prioriteiten uit het integraal veiligheidsplan door het opstellen en uitvoeren van een uitvoeringsplan. Hierbij wordt onder andere uitvoering gegeven aan een integrale aanpak van vakantieparken;
		• Na vaststelling IVP door de gemeenteraad stellen we een actueel veiligheidsbeeld op om de inzet en prioriteiten te bepalen en, waar nodig, bij te stellen;
		• Na vaststelling IVP door de gemeenteraad geven we samen met de MER-gemeenten en veiligheidspartners uitvoering aan de gezamenlijke veiligheidsopgaven.

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Integrale aanpak veiligheid en ondermijning	Doorlopend	• We zetten de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit voort; • We zetten toezicht en handhaving gericht in op actuele veiligheidsvraagstukken; • We vergroten en borgen het veiligheidsbewustzijn binnen onze organisatie.
Maatschappelijke weerbaarheid	Doorlopend	• We vergroten de weerbaarheid van inwoners, ondernemers en partners; • Samen met de MER-gemeenten, SC-MER en Veiligheidsregio Limburg-Noord werken we aan de voorbereiding op langdurige verstoringen.
Zorg en Veiligheid	Doorlopend	• We versterken en borgen de samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein; • We werken aan uniforme afspraken over regie, op- en afschaling en samenwerking bij complexe casuïstiek; • We geven uitvoering aan PGAx ter versterking van de regionale samenwerking binnen de MER-gemeenten en met zorg- en veiligheidspartners.
Opleiden, trainen en oefenen crisisorganisatie	Doorlopend	• We actualiseren het draaiboek Hoogwater Roer in afstemming met partners; • We richten het team Bevolkingszorg lokaal in, leiden het op en oefenen regelmatig met het team; • We actualiseren crisisplannen, processen en draaiboeken om aan te sluiten bij actuele risico's en ontwikkelingen;. • We nemen inrichtingsmaatregelen in natuurgebieden ter voorkoming van onbeheersbare natuurbranden.

Reguliere werkzaamheden

Uitvoer geven aan (wettelijke) taken, met het Integraal veiligheidsplan als basis voor 2027-2030:

- Het borgen van een effectieve rampenbestrijding en crisisbeheersing door middel van een goed voorbereide organisatie die adequaat kan optreden bij incidenten, rampen en crises.
- Het actueel houden en verder ontwikkelen van de gemeentelijke crisisorganisatie die tijdens rampen en crises verantwoordelijk is voor de uitvoering van de bevolkingszorg.
- Het leveren van bestuurlijke advisering ter ondersteuning van besluitvorming op het gebied van openbare orde en veiligheid.
- Het adviseren bij explosievenonderzoeken.
- Het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid door een integrale samenwerking gericht op preventie, vroegsignalering en passende ondersteuning bij complexe problematiek.
- Het voeren van regie op complexe casuïstiek waarbij integrale samenwerking tussen betrokken partners noodzakelijk is.
- Het waarborgen van de openbare orde en veiligheid door een integrale inzet van preventie, toezicht, handhaving en bestuurlijke maatregelen.
- Het voeren van regie op en uitvoering geven aan de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit, in nauwe samenwerking met betrokken partners.
- Het voeren van regie op de aanpak van cybercrime en het versterken van de digitale weerbaarheid van inwoners, ondernemers en de gemeentelijke organisatie.
- Het voorkomen, signaleren en tegengaan van radicalisering en polarisatie door middel van een integrale aanpak en samenwerking met relevante partners.
- Het voorkomen en terugdringen van jonge aanwas in de criminaliteit door een integrale aanpak gericht op preventie, vroegsignalering, weerbaarheid en het bieden van perspectief aan jongeren.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

3. Veilige dorpen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 2.573	- 2.916	- 2.972	- 2.835	- 2.772	- 2.773
Baten	42	37	38	38	38	38
Saldo van baten en lasten	**- 2.531**	**- 2.879**	**- 2.934**	**- 2.797**	**- 2.734**	**- 2.735**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	-	170	195	25	-	-
Mutatie reserves	**-**	**170**	**195**	**25**	**-**	**-**
Resultaat	**- 2.531**	**- 2.709**	**- 2.739**	**- 2.772**	**- 2.734**	**- 2.735**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- De, momenteel bij het servicecentrum MER belegde, brandveiligheidstaken worden overgedragen naar de Veiligheidsregio Limburg-Noord. In programma 3 stijgt hierdoor de bijdrage aan de Veiligheidsregio met € 72.000. De bijdrage aan de MER zal voor hetzelfde bedrag lager worden begroot. Dit ‘voordeel’ is onderdeel van de mutaties in programma 5.

Programma 4: Economie, natuur, toerisme en duurzaamheid

Inleiding

Roerdalen is een groene, landelijke en levendige gemeente, waar wonen, werken, recreëren en ondernemen nauw met elkaar verbonden zijn. De kracht van onze gemeente ligt in het karakter van de dorpen, het waardevolle landschap en de natuur, de betrokkenheid van inwoners en de ruimte voor lokaal ondernemerschap. Dit programma richt zich op het behouden en versterken van deze kwaliteiten met oog voor de toekomst. Economie, natuur, toerisme en duurzaamheid zijn daarbij sterk met elkaar verbonden.

Een aantrekkelijk landschap en een rijke cultuurhistorie vormen belangrijke waarden voor inwoners én bezoekers en bieden kansen voor recreatie, toerisme en ondernemerschap. Tegelijkertijd vraagt de druk op de ruimte, schaarste op het stroomnet, en nieuwe omstandigheden om zorgvuldige keuzes. Ontwikkeling is mogelijk waar deze bijdraagt aan de kwaliteit, leefbaarheid en identiteit van Roerdalen en waar een goede balans blijft bestaan tussen economie, natuur en de leefomgeving.

Duurzaamheid vormt een belangrijke voorwaarde voor een toekomstbestendig Roerdalen. Daarbij gaat het om een leefomgeving die bestand is tegen klimaatverandering, zorgvuldig omgaan met ruimte en landschap en het verduurzamen van de energievoorziening en de gebouwen. We kiezen voor een realistische en robuuste aanpak die past bij de schaal en het karakter van onze gemeente, en waar inwoners en ondernemers zich uitgenodigd voelen samen mee te doen.

Zo werken we aan een Roerdalen waarin ruimte is voor ondernemerschap en recreatie, waarin natuur en landschap worden gekoesterd en waarin duurzaamheid bijdraagt aan een aantrekkelijke en leefbare gemeente voor huidige en toekomstige generaties.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Roerdalen ontwikkelt samen met de regio een aanpak om agrariërs en andere ondernemers in het buitengebied te inspireren en met maatwerk haalbare en kansrijke transitieplannen te ontwikkelen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- behoud van het groene, landelijke en agrarische karakter;
- balans tussen ondernemen, wonen, natuur en recreatie;
- duidelijke kaders voor initiatiefnemers;
- zorgvuldige omgang met landschap en biodiversiteit.

Gebaseerd op het Akkoord: Hoofdstuk 8, thema 9 - Ontwikkelingen buitengebied

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
VAB beleid	2027	• In 2027 wordt het beleidsstuk vrijkomende agrarische bedrijven en/of gebouwen opgesteld.

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
<u>Ontwikkeling regionaal Transitiehuis met behulp van de Regiodeal</u>	2027-2028	• We richten dit regionale kennis- en expertise centrum op en versterken de regionale regie op de transitie van het buitengebied. We ontwikkelen een aanpak om agrariërs en andere ondernemers te inspireren en met maatwerk haalbare en kansrijke transitieplannen te ontwikkelen.

2. Roerdalen maakt nieuwe stappen in de energietransitie, klimaatadaptie en biodiversiteit, die passen bij onze dorpen en het landschap.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- Geen ambities bovenop Europese of landelijke kaders, wel anticiperen op aankomende verplichtingen;
- Haalbare en betaalbare stappen voor inwoners, partners en uitvoering van de gemeente;
- Lokale schaal en maatwerk voor de verschillende doelgroepen;
- Zorgvuldige omgang met ruimte en landschap bij nieuwe initiatieven.

Gebaseerd op het Akkoord: hoofdstuk 8, thema 10 - Duurzaamheid

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
<u>Warmtetransitie:</u> Uitvoeringsplannen onder het warmteprogramma uitvoeren en nieuwe opstellen	2027-2035	• Uitvoeringsplannen opstellen voor de doelgroepen 1. particuliere eigenaren, 2. huurders en 3. verenigingen van eigenaren;
		• We lanceren de derde tranche van de isolatiesubsidie (NIP);
		• We doen 570 huisbezoeken, waarvan 500 proactief en 70 op afroep met onze energiecoaches;
		• Een rapportage maken hoe in 2026 de +/- 200 particulier woningeigenaren in energiearmoede benaderd en geholpen zijn

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
		om te evalueren en eventueel een vervolgaanpak te ontwikkelen.
Opwek en verbruik van energie	2027	• We geven een terugkoppeling over de realisatie van hernieuwbare opwek richting 2030 en verwachte bandbreedte van elektriciteitsbehoefte richting 2040;
		• Een innovatieve investeringscasus uitwerken binnen bestaande bouw voor warmteopslag, collectieve stroomopslag en/of de vorming van een energiegemeenschap op straatniveau.
Biodiversiteit en sociaal-groene acties	2027	• Regelen dat er geïsoleerd mag blijven worden door af te stemmen met de provincie Limburg over het Soorten Management Plan (SMP) en de gebiedsgerichte natuurvergunning;
		• We versterken de biodiversiteit met behulp van projecten zoals tegelwippen, weg-geef-acties, tuinrangers, Zoemzone, en het bloemzaadproject. Projecten die door inwoners of verenigingen worden getrokken geven we extra aandacht en ondersteuning.
Samenwerking duurzaamheid in de regio of met partners	Doorlopend	• In MER-verband ondersteunen we het initiatief voor groen gasproductie dat geleid wordt door de gemeente Echt-Susteren;
		• Opstellen van een regionale gebiedsgerichte uitwerking van het energiebeeld 2.0 van de RES NML met oog voor het landschap, de zonneladder, netverzwaring, netcongestie, en nieuwe stroomvraag door nieuwbouw en elektrificatie;
		• We voltooien het duurzaamheidsakkoord met Wonen Limburg en partners. Het akkoord zetten we om in kleine projecten en verbetering van regulier werk.
Communicatie & voorlichting	Doorlopend	• We vernieuwen de website www.samendoensamenduurzaam.nl voor betere toegankelijkheid en uitgebreidere informatie over isoleren en andere verduurzamingsmaatregelen;
		• We brengen voor de meest voorkomende type woningen in kaart wat de mogelijkheden zijn om aardgasvrij(-ready) te worden, inclusief energieopslag en slim energiebeheer.

3. Roerdalen maakt een sterker lokaal ondernemersklimaat dat bijdraagt aan de leefbaarheid van de dorpen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- ruimte voor lokaal ondernemerschap, recreatie en toerisme;
- duidelijke, voorspelbare en eenvoudige regels;
- partnerschap vanuit een 'ja, tenzij'-houding;
- balans tussen economische ontwikkeling en leefomgeving.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 11 - Economie en ondernemers

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Beleid op Recreatie en Toerisme herijken samen met ondernemers en andere stakeholders	2027	• Evalueren Beleidskader Recreatie en Toerisme gemeente Roerdalen 2023 – 2027; • Opstellen en vaststellen nieuw beleid op recreatie en toerisme voor 2027-2031, gericht op de groei van het aantal overnachtingen.
Versterken toeristisch aanbod met behulp van de Regiodeal	2027 - 2028	• Starten met de voorbereidingen voor een tweede MTB-route en een gravelroute in Roerdalen samen met Stichting Mountainbikeontwikkeling Midden-Limburg en Limburg Cycling; • Realiseren van een Toeristisch Overstappunt.
Verder samenwerken met stakeholders aan economie, recreatie en toerisme in Roerdalen	Doorlopend	• Doorontwikkelen Ondernemersvereniging Roerdalen en samenwerken aan projecten zoals de banenmarkt; • We ondersteunen stakeholderorganisaties op recreatie en toerisme zoals Stichting Promotie Roerdalen en Hippisch Roerdalen o.a. in projecten die zij doen. Daarnaast werken we met hen samen op strategisch niveau en formuleren we samen de visie op recreatie en toerisme in Roerdalen die ook zal landen in het nieuwe beleid.

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Dienstverlening voor bedrijven optimaliseren	Doorlopend	• AI-tool voor ondernemers integreren in website in samenwerking met Keyport; • Minstens 3 activiteiten om het contact met ondernemers te intensiveren; • Bedrijven betrekken bij het Mens Ontwikkel Bedrijf.
Bedrijventerreinen doorontwikkelen Herkenbosch en Vlodrop	2027-2028	• Aanvang van het vergroenen van bedrijventerrein Roerdalen in Herkenbosch in samenwerking met OML en BIZ Roerdalen. Dit is een Regiodeal project; • Het onderzoeken van verdere haalbaarheid aangaande uitbreiding bedrijventerreinen Herkenbosch en Vlodrop in samenwerking met OML.

Reguliere werkzaamheden

- Samenwerken met ondernemers en partners binnen de economische sector
- Contactpersoon voor bedrijven met (hulp)vragen
- Op peil houden van het recreatief routenetwerk
- Samenwerken met ondernemers en partners binnen de recreatieve sector, zoals Stichting Promotie Roerdalen en Hart van Limburg.
- Begeleiden ruimtelijke ontwikkelingen
- Volgen van nationale infrastructuur projecten, zoals de Hynetwork (waterstofnetwerk) en de Diepe Aanlanding Wind op Zee (DAWOZ, het vervolg van het programma VAWOZ)
- Deelname aan diverse (eu)regionale samenwerkingsverbanden
- Gebiedsontwikkelingen t.b.v. transitie buitengebied
- Uitvoering en beheer van natuurterreinen, bossen en landschappelijke beplantingen.
- Samenwerking Limburgse Maasterrassen/ Nationaal Park de Meinweg
- Deelname Samenwerking Midden-Limburg Ruimte
- Deelname Nationaal Programma Vitale Regio's ‘Visie van Midden-Limburg’
- Deelname aan de Regionale Energie Strategie Noord Midden Limburg
- Inzet expertise voor de doelen van de Nationale Opgaven
- Coördinatie vrijwillige en betaalde energiecoaches

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

4. Economie, natuur, toerisme en duurzaamheid	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 2.815	- 4.193	- 2.724	- 2.216	- 2.217	- 2.226
Baten	2.748	3.889	757	781	781	781
Saldo van baten en lasten	**- 67**	**- 304**	**- 1.968**	**- 1.435**	**- 1.436**	**- 1.445**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	205	1.206	559	39	39	39
Mutatie reserves	**205**	**1.206**	**559**	**39**	**39**	**39**
Resultaat	**138**	**902**	**- 1.409**	**- 1.396**	**- 1.397**	**- 1.407**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- Voor de Lokale Aanpak Isolatie worden € 396.000 minder lasten verwacht dan vorig jaar. De lasten worden verantwoord via de SPUK-aangifte en zorgen daarmee voor lagere baten voor eenzelfde bedrag.
- Voor het OLS werden eenmalig € 365.000 lasten begroot in 2026. Daarvoor is aanspraak gemaakt op de algemene reserve.
- Door bijdragen van derden kwamen er in 2026 € 135.000 ter beschikking voor project buurtschap Reutje die in de begroting van 2027 niet terugkomen.
- De salarislasten zijn lager dan vorig jaar vanwege een herziening in de doorverdeling van salarissen naar verschillende taakvelden. Op programma 4 heeft dit een invloed van € 186.000. In de paragraaf bedrijfsvoering staat een nadere toelichting op de personeelsbegroting.
- Voor advieskosten, tijdelijk personeel en uitbesteed werk op het gebied van klimaat, energie en duurzaamheid wordt rekening gehouden met € 394.000 minder lasten. Vanaf 2026 ontvangen gemeenten de CDOKE-middelen (Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid) via het gemeentefonds. Voorheen werden de middelen ontvangen via de SPUK. Het uitgangspunt in de begroting 2027 is om eerst de beschikbare € 553.000 uit de SPUK-middelen van voorgaande jaren te gebruiken in 2026, voordat de middelen uit het gemeentefonds worden aangesproken voor de begroting 2027.
- 2027 kent een lagere opbrengst uit grondverkopen ten opzichte van een jaar eerder. Reden hiervan is dat er in 2026 een opbrengst van € 2,1 miljoen werd behaald uit de grondruil Flinke Ven.
- In 2027 worden € 104.000 meer inkomsten verwacht uit Retributies reclame, zendmasten en het zonnestation.
- Voor de begroting 2026 is € 168.000 onttrokken uit de algemene reserve ten behoeve van extra lasten voor duurzaamheid, en dat is in deze begroting 2027 niet nodig.
- Voor 2026 is € 30.000 onttrokken uit de algemene reserve voor het realiseren voor het molenaarshuisje Melick.

Programma 5: Woonomgeving

Inleiding

Zes dorpen en verschillende buurtschappen met een eigen identiteit, ingebed in een landelijke- en groene omgeving, maken dat het uitstekend wonen is in Roerdalen. We streven daarbij naar een woonomgeving die voor iedereen bereikbaar is met de daarbij behorende voorzieningen.

Bouwen naar behoefte

We geven prioriteit aan woningbouw en hebben de ambitie om in de periode 2025 tot en met 2028 in totaal 500 nieuwe woningen realiseren. Deze ambitie evalueren we om een doorkijk te kunnen maken na 2028. We kijken dan naar aantallen en gebieden waarin we willen en kunnen bouwen en onderzoeken alternatieve bouwconcepten. We meten de behoefte van onze inwoners, hierbij houden we rekening met de bestaande woningvoorraad en onze bevolkingsopbouw en streven we naar een duurzame balans van de woningmarkt.

Bovendien maken we plannen om wonen, welzijn en zorg beter te combineren, werken samen met woningcorporaties en marktpartijen en kijken naar vernieuwende woonvormen. Ook de zorg voor het huisvesten van bijzondere doelgroepen, zoals ontheemden en urgente doelgroepen, heeft onze aandacht.

Wonen voor iedereen

Door de krapte op de woningmarkt is een passende woning niet voor iedereen vanzelfsprekend. We houden daarmee rekening in onze woningbouwplannen door een goede mix van woningen. We werken verder aan de uitbreiding van onze woonwagenlocaties. Daarnaast heeft ook Roerdalen een opgaven voor wat betreft de huisvesting van urgente doelgroepen, waaronder vluchtelingen en statushouders. Deze opgave volgt uit programma 2. De afspraken hierover krijgen ook in het volkshuisvestingsprogramma een plek. Hierbij blijven we investeren in de samenwerking met de woningcorporatie(s) en de huurdersbelangenvereniging. We maken concrete prestatieafspraken op alle thema's van ons woonbeleid, waarbij het duurzaamheidsaspect afzonderlijk wordt opgepakt via het duurzaamheidsakkoord. Dit wordt in programma 4 toegelicht.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. In Roerdalen kunnen inwoners wonen in een passende woning

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- bouwen naar behoefte, met maatwerk per dorp;
- balans tussen tempo, haalbaarheid en uitvoerbaarheid;
- samenhang tussen woningbouw, voorzieningen en leefbaarheid;
- realistische planning en fasering.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 8 - Wonen

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Realisatie woningbouw	Doorlopend	• Actualisatie van het Actieplan Versnellen Woningbouw in het vast te stellen Volkshuisvestingsprogramma;
		• Uitvoering geven aan de projecten en de beleidsmatige bouwstenen uit het Actieplan Versnellen woningbouw / Volkshuisvestingsprogramma op basis van de

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
		thema's ‘bouwen naar behoefte', ‘Wonen en zorg', ‘Wonen voor iedereen’ en ‘Duurzaam wonen’;
		• Conform Provinciale Verordening wordt in een voorgeschreven frequentie (momenteel 3 jaar) behoefteonderzoek gedaan. Het onderzoek besteed aandacht aan de reguliere woningzoekenden, maar indien mogelijk ook met de resultaten van de woonzorganalyse en mogelijke fair share afspraken;
		• In verband met de problematiek rondom netcongestie, aanvullend en vooruitlopend op de evaluatie van het Actieplan Versnellen woningbouw, een onderzoek opstarten naar alternatieve energievoorziening voor één of meerdere toekomstige woningbouwlocaties.
Bouwen naar behoefte, maatwerk per dorp	Doorlopend	• Regionaal afgestemd Volkshuisvestingsprogramma, het Actieplan Versnellen Woningbouw wordt hier onderdeel van. In het VHP zal ook aandacht zijn voor een schaarste onderzoek, een huisvestings- en een urgentieverordening, fair share afspraken;
		• Op basis van het Actieplan Versnellen woningbouw / Volkshuisvestingsprogramma starten we in de vastgestelde voorkeursrechtgebieden met de voorbereidingen voor een wijziging van het omgevingsplan ten behoeve van het realiseren van woningen en bijbehorende voorzieningen. De voorbereidingen worden deels getroffen in het project rondom de transitie van het omgevingsplan. In 2027 maken we verder een planning om binnen 5 jaar, na vaststelling van de Omgevingsvisie, de omgevingsplannen te wijzigen voor de aangewezen gebieden.

2. Roerdalen heeft een samenhangend, actueel en digitaal toegankelijk omgevingsplan dat ruimte biedt aan maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen, met behoud van een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- Heldere en begrijpelijke regels voor inwoners en initiatiefnemers;
- Samenhang tussen regels voor de fysieke leefomgeving;
- Een digitaal toegankelijk en raadpleegbaar omgevingsplan;
- Een goede balans tussen ontwikkelruimte en bescherming van de omgevingskwaliteit

Gebaseerd op wettelijke taak

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Omgevingsplan: Het uitvoeren van de inhoudelijke transitie van het tijdelijk omgevingsplan naar het definitieve omgevingsplan door het actualiseren, harmoniseren en samenbrengen van planregels tot één integrale regeling voor de fysieke leefomgeving.	2026-2032	• Afronden van het omgevingsplan voor het eerste deelgebied Melick; • Verder ontwikkelen en uitbreiden van de planbibliotheek met ruimtelijke regels voor het omgevingsplan; • Opstarten van de omzetting van de andere kernen, dit duurt t/m 2029; • Inventariseren en beoordelen van gemeentelijke verordeningen op opname in het omgevingsplan; • Omzetten en integreren van de bodemregels uit de bruidsschat in het omgevingsplan.

Reguliere werkzaamheden

- Het adviseren en begeleiden van ruimtelijke initiatieven van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties van initiatief tot besluitvorming.
- Het beoordelen en begeleiden van planologische procedures en aanvragen voor omgevingsvergunningen.
- Het opstellen, beheren en monitoren van grondexploitaties voor een financieel verantwoorde uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het coördineren en faciliteren van integrale gebiedsontwikkelingen gericht op een kwalitatieve en duurzame inrichting van de leefomgeving.

- Het behandelen en afhandelen van verzoeken om planschade en nadeelcompensatie.
- Trekkersrol, penvoerderschap en uitvoering Samenwerking Midden-Limburg (SML) op het gebied van Wonen.
- Regionale trekkersrol en uitvoering Kernteam Woondeal Limburg.
- Agendacommissie Bestuurlijk Overleg Fysieke Leefomgeving (Midden)-Limburg.
- Het uitvoeren van de Starterslening-regeling om starters op de woningmarkt te ondersteunen bij de aankoop van een eerste koopwoning binnen de gemeente.
- Het maken en uitvoering geven aan prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie.
- Coördineren en uitvoeren van het gemeentelijk afvalbeleid in nauwe samenwerking met GR RD Maasland, waarbij inwoners tijdig en helder worden geïnformeerd over ontwikkelingen, maatregelen en dienstverlening.
- Accounthouder MER-Omgevingsdienst (MER-OD) en Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML).
- Inzet expertise andere collega's voor doelen van de Nationale Opgaven.
- Het aanvragen, coördineren, beheren en verantwoorden van subsidies ter ondersteuning van gemeentelijke beleidsdoelen en projecten.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

5. Woonomgeving	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 8.030	- 9.703	- 7.353	- 7.491	- 7.592	- 7.665
Baten	6.932	7.502	4.959	5.071	5.134	5.194
Saldo van baten en lasten	**- 1.098**	**- 2.201**	**- 2.393**	**- 2.420**	**- 2.458**	**- 2.471**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	- 222	-	-	-	-
Onttrekkingen	69	764	-	-	-	-
Mutatie reserves	**69**	**541**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat	**- 1.029**	**- 1.660**	**- 2.393**	**- 2.420**	**- 2.458**	**- 2.471**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- In 2027 zijn de personeelslasten € 399.000 hoger dan in 2026. Voor een toelichting op de afwijking verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.
- Bij de halfjaarrapportage 2026 zijn de lasten (€ 1.489.000) en de baten (€ 1.864.000) met betrekking tot vier grondexploitaties bijgesteld. Dit betrof de grondexploitaties van de projecten Holsterveld Vlodrop, Centrumplan Herkenbosch en de woonwagenlocaties in Herkenbosch en Montfort.
- De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling ODNML is in 2027 € 159.000 hoger dan in 2026.
- In 2026 was nog budget opgenomen voor de afronding van het project beëindiging intensieve geitenhouderij. De lasten (€ 140.000) zijn gedekt door een onttrekking uit de reserve.

- De Regeling Specifieke Uitkering provinciale versnellingsvoorstellen transitie landelijk gebied voor het beëindigen van de intensieve geitenhouderij (€ 222.300) is in 2026 toegevoegd aan de Algemene Reserve.
- In 2026 zijn er hogere lasten opgenomen voor de uitvoering van de regionale subsidie Flexibele inzet ondersteuning woningbouw 2025-2027. De kosten en baten hiervoor worden geraamd op € 700.000 en worden vergoed door de Provincie Limburg. Dit project wordt uitgevoerd met de regiogemeenten en de gemeente Roerdalen is hiervoor penvoerder.
- In 2026 zijn zowel incidentele kosten (634.000) als een onttrekking uit de algemene reserve (eveneens 634.000) geraamd. De incidentele kosten zien toe op de uitgaven niet die niet verhaald kunnen worden op ontwikkelaars c.q. niet gedekt worden binnen een eventuele gemeentelijke grondexploitatie.
- De leges voor de omgevingsvergunningen zijn in 2026 naar beneden bijgesteld (€ 200.000).

Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Inleiding

Programma 6 richt zich op de fysieke leefomgeving van onze inwoners. Het gaat om het onderhoud én de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Een goede infrastructuur is belangrijk voor veiligheid, leefbaarheid en bestaanszekerheid. Het gaat om transport van (afval)water, elektriciteit en dataverkeer. Ook om veilig en efficiënt vervoer van mensen en goederen, voor wonen, werk en recreatie. Verlichting vergroot de (verkeers)veiligheid. Groen draagt bij aan welzijn, klimaat en biodiversiteit.

Ook de komende jaren voeren nutsbedrijven grootschalige werkzaamheden uit aan kabels en leidingen, zoals elektriciteit en water. Dit heeft gevolgen voor onze planning en doorlooptijden.

De druk op de ondergrond neemt ook steeds verder toe. De invulling van de verschillende beleidsdoelen staat hierdoor op gespannen voet met elkaar. Dit vraagt in toenemende mate om belangenafwegingen en maatwerk.

Onze buitendienstmedewerkers zijn zichtbaar aanwezig in de dorpen en aanspreekbaar voor inwoners. Ze hebben een sterke binding met de kernen en weten wat er speelt. Dit helpt bij het afhandelen van meldingen over de buitenruimte.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Roerdalen heeft een veilige en kwalitatief goede openbare ruimte.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- Klimaatadaptatie in de inrichting van de openbare ruimte;
- Invulling geven aan onderhouds- en zorgplichten op het gebied van de diverse beleidsvelden;
- Inspelen op ontwikkelingen van derden, zoals nutsbedrijven, die de openbare ruimte beïnvloeden;
- Participatie passend bij de situatie en de uit te voeren werkzaamheden.
- Rekening houden met doelgroepen als minder validen, ouderen, etc.

Gebaseerd op het Akkoord: afgeleid van thema 8 (Wonen), thema 9 (Ontwikkelingen buitengebied) en thema 10 (Duurzaamheid)

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Reutje: Reconstructie van de infrastructuur in samenhang met het landschap rondom de kern (Regiodeal)	2025-2028	• We ronden de voorbereiding af; • We starten de aanbesteding; • We starten met de uitvoering.
Leisurezone Posterholt	2027	• We starten een participatietraject op met omwonenden van schoolomgeving Posterholt. Er is hier ruimte voor een Leisurezone. Deze zone voor beweging, ontmoeting en ontspanning wordt daarna ingericht;

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Wegenbeheerplan: Opstellen financiële kaders passend bij de gewenste kwaliteit.	2027-2031	• We leggen in 2027 geactualiseerd beleid voor ter besluitvorming.

2. Roerdalen speelt in op toekomstige ontwikkelingen in de openbare ruimte

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- Doelmatig en duurzaam beheer;
- Geactualiseerde kaders;
- Afstemmen en prioriteren met derden (regie op de ondergrond).

Gebaseerd op het overdrachtsdocument.

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Kabels en leidingen, faciliteren energievoorziening: Het overeind houden van het huidige energienet, verzwaren van het net, voorbereiden op toekomstige groei.	Doorlopend	• We faciliteren noodmaatregelen; • We faciliteren netverzwaring; • We faciliteren voorbereidingen voor toekomstige groei, denk hierbij aan woningbouw en bedrijvigheid.
Kabels en leidingen: AVOI (Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren)	2027-2028	• We starten met het opstellen van een AVOI.
Ontwikkeling Buitendienst: Organisatie sluit aan bij gewenste resultaten en kwaliteiten.	Doorlopend	• We optimaliseren de verbinding tussen onze Outdoorcampus en het Mens Ontwikkelbedrijf; • We evalueren het in 2026 nieuw opgestarte subteam (flexteam) en bepalen het vervolg; • We actualiseren keuzes gericht op werkzaamheden door onze eigen dienst versus uitbesteed werk.

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Ruimtelijke ontwikkelingen: Mede invulling geven aan woningbouwontwikkelingen.	Doorlopend	• We implementeren het handboek openbare ruimte; • We geven invulling aan de inrichting van de openbare ruimte binnen woningbouwplannen;
Groen: Implementatie van het groenplan 'Natuurlijk groen Roerdalen'.	Doorlopend	• We stellen een nieuw maaibestek op, met onder andere oog voor biodiversiteit en meer ecologisch bermbeheer; • Bij nieuwe aanplant en vervanging van groen en bomen kiezen we voor soorten die beter passen bij het veranderende klimaat; • We sluiten aan bij ruimtelijke ontwikkelingen en dorpsplannen.

Reguliere werkzaamheden

- Beheer en onderhoud van (veld)wegen, riolering, groen, verkeer, openbare verlichting, civiele kunstwerken en accommodaties;
- Aansluiten op initiatieven van inwoners;
- Samenwerking bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Ondersteuning van evenementen met parkeer- en verkeersplannen, tijdelijke bebording en uitleen van materialen;
- Advisering bij vergunningaanvragen op het gebied van riolering, water, groen, uitritten en evenementen;
- Afhandeling van meer dan 4.000 meldingen per jaar over wegen, water, openbare verlichting, verkeer en groen;
- Bewaking van de kwaliteit van Geo-basisregistraties (BAG, BGT en BRO) en we werken aan een betere procesinrichting voor het actueel houden van beheerdata van onze kapitaalgoederen.

Relatie met paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen staat een opsomming van de grote infrastructurele projecten.

Deze opsomming is gebaseerd op onze projectplanning, gericht op integrale infraprojecten. Vanuit verschillende beleidsvelden (riool, wegen, groen, verkeer, verlichting) bestaat de aanleiding om in eenzelfde gebied wijzigingen in de openbare ruimte te realiseren.

We scheppen duidelijkheid in de grote integrale projecten voor de komende jaren. De volgorde van belangrijkheid wordt bepaald door de onderhoudsstaat van wegen en riolen, of door ambities of knelpunten op gebieden als verkeer of groen. Het (zoveel als mogelijk) combineren van werkzaamheden voorkomt kapitaalvernietiging. We blijven sturen op de beleidskaders binnen de diverse disciplines.

De voortgang van integrale projecten is sterk afhankelijk van instemming, medewerking en beschikbaarheid van derden. Denk aan overheden, nutsbedrijven, ontwikkelaars maar ook adviseurs, aannemers en leveranciers. De planning en prioritering van projecten kan wijzigen door bijvoorbeeld vertraging in de voorbereiding, werkzaamheden van nutsbedrijven, of de samenhang met andere werkzaamheden.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 10.484	- 11.065	- 11.218	- 11.448	- 12.178	- 12.203
Baten	3.276	3.601	3.220	3.340	3.706	3.712
Saldo van baten en lasten	**- 7.208**	**- 7.464**	**- 7.999**	**- 8.107**	**- 8.472**	**- 8.491**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	55	255	-	-	-	-
Mutatie reserves	**55**	**255**	**-**	**-**	**-**	**-**
Resultaat	**- 7.153**	**- 7.209**	**- 7.999**	**- 8.107**	**- 8.472**	**- 8.491**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- Uitbreiding van de formatie met ruim 3 fte. Een nadere toelichting op de formatie is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- We maken een inhaalslag in infrastructurele projecten. We hebben de voorbereiding van een aantal grote projecten af kunnen ronden, dit komt mede omdat de formatie op orde is. Hierdoor stijgen de kapitaallasten vanaf 2027. Dit betreft onder meer de projecten Akerstraat Posterholt (riolering) en overstorten Vlootbeek.
- Door prijsindexaties stijgen de begrote lasten binnen programma 6 met een bedrag van € 115.000.

- We hebben € 450.000 minder uitgaven begroot in 2027 voor herstelwerkzaamheden als gevolg van kabel- en leidingwerkzaamheden. Hiertegenover staat dat we ook € 450.000 minder vergoedingen ontvangen. Het verschil ten opzichte van 2026 is te verklaren door het feit dat in 2026 een veel grotere hoeveelheid asfalt is gerepareerd, waarbij in 2027 vooral elementenverhardingen (tegels en klinkers) wordt voorzien.
- Ten opzichte van vorig jaar wordt er in de begroting van 2027 rekening gehouden met € 165.000 hogere baten als gevolg van de reguliere tariefsverhoging en indexatie van de riooltarieven.
- In begroting 2026 staan bedragen die onttrokken zijn aan de algemene reserve. Dit betreft in totaal € 255.000, voor het project Data op Orde (€ 145.000), de begeleiding van de Outdoor Campus (€ 80.000) en het wegenbeheerplan (€ 30.000). De restantbudgetten aan het eind van 2026 worden doorgeschoven naar de begroting van 2027 na vaststelling van de jaarrekening 2026.

Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening

Inleiding

Samen bouwen we aan gemeenschappen waarin mensen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen. Onze manier van samenwerken begint bij vertrouwen. We geven ruimte aan initiatief, behandelen elkaar met respect en gaan uit van gelijkwaardigheid. Hierbij hoort een sterke gemeente met een betrouwbaar bestuur, een gezonde organisatie en een solide financiële basis.

Wij kiezen voor een bestuurscultuur die bijdraagt aan vertrouwen, stabiliteit en resultaat. Wij werken vanuit respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid en erkennen dat goede samenwerking tussen raad, college en organisatie bepalend is voor het realiseren van onze ambities.

Communicatie en dienstverlening vormen een belangrijke verbinding tussen gemeente en samenleving. Door goed te luisteren, duidelijk te communiceren en dienstverlening aan te bieden die aansluit bij de behoeften van inwoners, bouwen we aan een gemeente die dichtbij staat, vertrouwen geeft en ook in de toekomst haar verantwoordelijkheid waarmaakt.

Om een betrouwbare partner te zijn, investeren we in een wendbare organisatie en betrokken medewerkers. Heldere sturing, een goede planning- en controlcyclus en inzicht in risico's helpen ons om tijdig bij te sturen en verantwoord keuzes te maken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

1. Roerdalen is een financieel gezonde en bestuurlijk krachtige gemeente die aantoonbaar in control is

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- realistische ambities en uitvoerbare plannen;
- transparantie en tijdige besluitvorming;
- vertrouwen, slagkracht en bestuurlijke stabiliteit;
- professionele en betrouwbare bedrijfsvoering.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 1 - In control zijn

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Kerntakendialoog: De kerntakendialoog geeft inzicht in de wettelijke en niet-wettelijke taken van de gemeente en de benodigde middelen.	2026-2027	• Voeren van een dialoog met raad en samenleving over taken en prioriteiten. De uitkomsten verwerken we in een prioriteitenlijst die richting geeft aan de kadernota en begroting 2028; • Leggen van een basis voor structurele keuze-instrumenten om toekomstige afwegingen binnen de beschikbare financiële en personele middelen te ondersteunen.
Informatie aan de raad: We informeren de raad op tijd, actief en volledig over voortgang, afwijkingen, risico's en keuzes	Doorlopend	• We beginnen met het instellen van een raadswerkgroep financiën om de raad nog tijdiger en vollediger te kunnen informeren over financiële ontwikkelingen; • Aanpassen van de financiële verordening op basis van afspraken over informatievoorziening.

2. Roerdalen is een betrouwbare overheid waar inwoners vertrouwen in hebben, doordat bestuur, organisatie en inwoners met elkaar in verbinding staan, keuzes transparant worden gemaakt en afspraken worden nagekomen.

Wat vinden we belangrijk binnen dit doel?

- betrouwbaarheid en voorspelbaarheid;
- transparante communicatie en verantwoording;
- betekenisvolle participatie, met duidelijke kaders en heldere verwachtingen;
- ruimte voor initiatieven uit de samenleving.

Gebaseerd op het Akkoord: thema 2 - Vertrouwen van inwoners

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
SamenDoen!: Wij werken vanuit een "ja, tenzij "-houding bij initiatieven uit de samenleving. We zetten participatie gericht en zinvol in.	Doorlopend	• Ophalen van belangrijkste leer- en ondersteuningsbehoeften van medewerkers rondom participatie; • Opstellen van praktische aanpak voor training, hulpmiddelen en kennisdeling; • Ontwikkelen van lerend netwerk van medewerkers.
Dienstverlening: We verbeteren de dienstverlening, waarbij bereikbaarheid, kwaliteit, duidelijkheid en het nakomen van afspraken speerpunten zijn	Doorlopend	• We blijven het lokaal programma dienstverlening verder ontwikkelen. Daarbij kijken we onder andere naar de openingstijden van het klantcontactcentrum en de telefonische bereikbaarheid. Ook willen we het dienstverlenings-DNA van onze medewerkers verder versterken, bijvoorbeeld door praktische workshops. Bij de verdere ontwikkeling van het programma betrekken we natuurlijk ook de raad actief. Zo zorgen we er samen voor dat onze dienstverlening steeds beter aansluit bij de wensen en behoeften van onze inwoners; • Onderzoeken van de mogelijkheden voor een één-loket-aanpak.

Activiteiten	Looptijd	Wat gaan we ervoor doen in 2027?
Communicatie: We informeren inwoners, ondernemers en verenigingen actief, op tijd en in begrijpelijke taal. We sluiten daarbij zo goed mogelijk aan bij hun informatiebehoefte.	Doorlopend	• Onderzoek naar de externe communicatie via het Inwonerspanel Roerdalen (3-jaarlijks) en op basis hiervan verbetervoorstellen doen; • Onderzoek naar de interne communicatie binnen de gemeente en op basis hiervan verbetervoorstellen doen; • Doorontwikkeling sociale media.
Limburgse taal: We zetten ons in voor het behoud en de zichtbaarheid van de Limburgse taal en cultuur. Daarnaast benutten we de Limburgse taal als middel om inwoners beter te bereiken en de verbinding met inwoners en gemeenschappen te versterken.	2027-2028	• We onderzoeken, bij voorkeur samen met de MER-gemeenten, de mogelijkheden voor het aanstellen van een tijdelijke beleidsmedewerker Limburgse taal. Als deze medewerker er komt, stellen we een visie en een beleidsplan op.

Reguliere werkzaamheden

- Participeren in (grensoverschrijdende) samenwerkingsverbanden die gericht zijn op bedrijfsvoering of een meer algemeen karakter hebben.
- Ondersteuning van gemeenteraad, rekenkamer en college van burgemeester en wethouder.
- Uitvoering van wettelijke en representatieve taken van het bestuur zoals de organisatie van onderscheidingen, representatieve bijeenkomsten en de coördinatie van protocollaire aangelegenheden.
- Uitvoering van wettelijke taken op het gebied van de burgerlijke stand, basisregistratie personen (BRP), reisdocumenten, rijbewijzen en verkiezingen.
- Bedrijfsvoering (voor toelichting zie paragraaf bedrijfsvoering).
- Ondersteuning van samenwerking tussen samenleving en gemeente bij initiatieven.
- Advies communicatie: bestuursadvisering, pers, tussentijds advies en ondersteuning bij projecten en maatschappelijke opgaves, monitoring & analyse
- Uitvoering communicatie: content maken, beheer contentplanning, beheer communicatiemiddelen, (drukwerk)coördinatie.
- Crisiscommunicatie.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 13.916	- 13.245	- 13.283	- 13.285	- 13.198	- 13.298
Baten	2.170	1.186	1.243	1.011	1.011	1.011
Saldo van baten en lasten	**- 11.746**	**- 12.059**	**- 12.041**	**- 12.274**	**- 12.187**	**- 12.287**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	565	720	203	33	-	-
Mutatie reserves	**565**	**720**	**203**	**33**	**-**	**-**
Resultaat	**- 11.181**	**- 11.339**	**- 11.838**	**- 12.241**	**- 12.187**	**- 12.287**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- Lagere bijdrage aan de regiodeal Midden-Limburg € 175.000, dit lagere bedrag wordt ook minder onttrokken aan de reserve.
- Hogere bijdrage aan SC MER bedrijfsvoering conform begroting SC MER € 335.500.
- Lagere kosten voor Roerdalen in Balans € 300.000, dit lagere bedrag wordt ook minder onttrokken aan de reserve.
- In 2027 is een stelpost opgenomen voor verwachte lagere kapitaallasten € 300.000.
- Stijging salariskosten door verwachte CAO-ontwikkelingen € 280.000. In de paragraaf bedrijfsvoering staat een nadere toelichting op de personeelsbegroting.

Algemene middelen

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de rioolheffing waar baten en lasten direct aan elkaar zijn gekoppeld of specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid. De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- belastingen (lokale heffingen) waarvan de besteding niet gebonden is;
- uitkeringen uit het gemeentefonds;
- dividenduitkeringen.

De algemene dekkingsmiddelen dienen ter dekking van de in de programma's opgenomen kosten.

Er zijn geen afzonderlijke doelstellingen en activiteiten hiervoor geformuleerd.
De financiële onderbouwing van dit programma is opgenomen in de paragrafen over weerstandsvermogen, financiering en lokale heffingen.

Wat mag het kosten?

Overzicht baten en lasten

bedragen x € 1.000

8. Algemene Middelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten	- 233	- 146	- 220	- 224	- 229	- 245
Baten	56.141	56.032	58.044	56.595	56.050	56.801
Saldo van baten en lasten	**55.908**	**55.886**	**57.824**	**56.371**	**55.821**	**56.556**
Mutatie reserves						
Toevoegingen	- 184	- 40	- 40	- 40	- 40	- 40
Onttrekkingen	72	90	867	90	90	90
Mutatie reserves	**- 112**	**50**	**827**	**50**	**50**	**50**
Resultaat	**55.796**	**55.935**	**58.651**	**56.421**	**55.871**	**56.605**

Toelichting verschillen tussen begroting 2027 en begroting 2026.

De grootste wijzigingen in de lasten en baten van de begroting 2027 ten opzichte van de begroting 2026 worden veroorzaakt door:

- De gemeentefondsuitkering stijgt ten opzichte van 2026 met € 1.650.000
- De opbrengsten van de onroerende zaakbelasting neemt toe met € 432.000, dit komt door de stijging als gevolg van areaaluitbreidingen en door de procentuele stijging van de inflatiecorrectie.

Belastingen

Voor een toelichting op de belastingen verwijzen we naar de paragraaf lokalen heffingen.

Gemeentefondsuitkering

Het gemeentefonds kent drie uitkeringstypen:

- Algemene uitkering:
- Decentralisatie- en integratie-uitkeringen
- Aanvullende uitkeringen

De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. Gemeenten kunnen zelf bepalen waar ze dit geld aan besteden. De hoogte van de uitkering wordt bepaald aan de hand van verschillende maatstaven.

De decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn tijdelijk. Ze worden bijvoorbeeld gebruikt als voor een bepaalde taak een andere manier van verdelen of indexeren nodig is. Het Rijk kan hierover afspraken maken met gemeenten. De gemeente ontvangt een integratie uitkering voor het onderdeel participatie wat gaat over sociale werkvoorziening.

Sommige gemeenten kunnen daarnaast een aanvullende uitkering ontvangen, bijvoorbeeld de artikel 12 uitkering. Deze uitkeringen worden betaald vanuit het gemeentefonds. Alle gemeenten dragen hier samen aan bij. De gemeente Roerdalen ontvangt geen aanvullende uitkering.

Om grote schommelingen in de algemene uitkering te voorkomen, wordt het gemeentefonds jaarlijks geïndexeerd. De indexering is gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Bij deze ontwikkeling wordt gekeken naar een gemiddelde over de afgelopen acht jaar. Daarbij gaat het om de groei van het volume en de ontwikkeling van lonen en prijzen.

In onderstaand overzicht is de opbouw van de gemeentefondsuitkering voor de gemeente Roerdalen weergegeven.

bedragen x € 1.000

Algemene uitkering	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Algemene uitkering (incl. hervormingsagenda jeugdzorg)	45.158	44.713	46.744	45.486	44.896	45.701
Integratie uitkering Sociaal deelfonds	3.112	3.175	3.016	2.808	2.788	2.734
Integratie en decentralisatie-uitkeringen	822	1.330	1.118	1.111	1.104	1.105
Subtotaal	**49.092**	**49.219**	**50.878**	**49.405**	**48.788**	**49.539**
Verrekening voorgaande jaren	449	-	-	-	-	-
Totaal Algemene uitkering	**49.541**	**49.219**	**50.878**	**49.405**	**48.788**	**49.539**

De belangrijkste effecten als gevolg van de meicirculaire 2026 zijn:

- De vergoeding voor loon- en prijsinflatie;
- Uitkering capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid 2027 en verder;
- Veranderingen in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO):
    - Afschaffing abonnementstarief in WMO uitgesteld tot 2028;
    - Schrappen huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen WMO vanaf 2029;
    - Vangnetregeling voor mensen die niet zelf hulp kunnen regelen;

Voor een verdere uitleg van effecten de meicirculaire 2026 verwijzen we naar de raadsinformatiebrief van 30 juni 2026.

Dividenduitkeringen

We ontvangen jaarlijks dividenduitkeringen, omdat we aandelen bezitten in onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten en Enexis BV. We hebben het dividend geraamd op basis van de opbrengsten van de afgelopen jaren.

Onvoorzien

Voor de post onvoorzien is deze opgesplitst in € 25.000 voor de organisatie en € 25.000 raadsbudget.

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf vertellen we hoe onze organisatie zich ontwikkelt. We gaan kort in op Personeel & Organisatie, gegevensveiligheid en (lokale) ICT. De meeste van deze taken voert het Servicecentrum MER uit, daarom beperken we ons hier tot de hoofdlijnen. Voor verdere details verwijzen wij naar de begroting van het servicecentrum zelf.

Organisatieontwikkeling

Elke dag werken we aan hetzelfde doel: een fijne gemeente waar onze inwoners zich goed voelen, gelukkig kunnen zijn en met plezier wonen, werken en leven. Dat vraagt om een organisatie die niet stilstaat, maar blijft meebewegen met wat er in de samenleving gebeurt. Organisatieontwikkeling helpt ons om dat samen voor elkaar te krijgen.

We willen een organisatie zijn waarin medewerkers de ruimte krijgen om hun werk goed te doen, van elkaar leren en samen naar oplossingen zoeken. Zo kunnen we makkelijker inspelen op nieuwe ontwikkelingen en op wat onze inwoners van ons vragen. Ook een gezonde financiële basis hoort daarbij. Met (tussentijdse) managementrapportages houden we beter zicht op onze financiën en kunnen we risico's eerder zien aankomen. Dat geeft ons meer grip en helpt ons om samen met uw raad op tijd de juiste keuzes te maken. Zo blijven we als organisatie in beweging, houden we elkaar scherp en bouwen we samen aan een organisatie die klaar is voor de toekomst.

Arbo en duurzaamheid

Goede arbeidsomstandigheden zijn belangrijk. We willen dat onze medewerkers veilig, gezond en met plezier kunnen werken. Daarom zorgen we voor een fijne en goede werkplek, met aandacht voor bijvoorbeeld ergonomie, veiligheid en mentale gezondheid. Als medewerkers zich goed voelen en prettig kunnen werken, heeft dat ook een positief effect op de samenwerking en de kwaliteit van onze dienstverlening aan inwoners.

Arbo en duurzaamheid gaan daarbij hand in hand. Door bijvoorbeeld energiezuinig te werken, materialen opnieuw te gebruiken en te kiezen voor duurzame manieren van reizen, zorgen we goed voor het milieu én voor onze eigen werkomgeving. Zo maken we onze organisatie niet alleen prettiger om in te werken, maar ook klaar voor de toekomst.

Personeel en Formatie

Ten opzichte van 2026 is de structurele formatie uitgebreid met 4,48 fte. De toename van het aantal fte leidt tot een verhoging van de salarislasten evenals de CAO-verhoging met 1,6% per 1 januari 2027 en de herwaardering van een aantal functies binnen onze organisatie.

De uitbreiding van 4,48 fte bestaat bij team Leefomgeving uit een regievoerder Planketen (1 fte) en een regisseur omgevingsplan (1 ft). Deze functies komen voort uit een wettelijke verplichting vanuit de omgevingswet. Bij het team Samenleving is heeft een kleine formatieve correctie plaatsgevonden wat leidt tot een toename van 0,06 fte. Wegens pensionering binnen het team Dienstverlening is 0,5 fte voor de functie Schoonmaker overgegaan van formatieruimte naar uitbesteed werk. Tenslotte is bij het team openbare ruimte in navolging van het raadsbesluit van januari 2026 2,0 fte toegevoegd

aan de formatie via de outdoorcampus. De functie van specialist duurzaamheid/openbare ruimte/vastgoed binnen het team is uitgebreid met 0,4 fte en een beleidsmedewerker groen is definitief toegevoegd aan de vaste formatie voor 0,67 fte.

Formatie	2026	2027
Teams		
Directie	1,00	1,00
Opgaven manager	1,00	1,00
Team Leefomgeving	20,62	22,62
Team Samenleving	20,40	20,46
Team Dienstverlening	30,49	29,84
Team Openbare Ruimte	33,62	36,69
Griffie	2,17	2,17
Formatie in fte totaal	**109,30**	**113,78**

Gegevensveiligheid (informatiebeveiliging en privacy

We werken steeds meer digitaal. Dat maakt ons werk makkelijker en sneller, maar brengt ook risico's met zich mee. Denk aan een datalek, een storing of een cyberaanval. Inwoners, ondernemers en partners moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gegevens bij ons veilig zijn. Daarom werken we iedere dag aan een goede beveiliging van onze informatie en systemen. Niet als een eenmalig project, maar als iets waar we voortdurend aandacht voor hebben.

Het Servicecentrum MER (SC MER) heeft hierin de regie. Vanuit het programma Gegevensveiligheid werken we samen aan een veilige en betrouwbare digitale omgeving voor alle MER-organisaties. We brengen risico's in beeld, nemen maatregelen en blijven meten en verbeteren. Ook zorgen we ervoor dat medewerkers weten hoe ze veilig met informatie omgaan. De komende jaren richten we ons onder andere op de nieuwe Cyberbeveiligingswet, de AI Act en bedrijfscontinuïteit. Zo zorgen we ervoor dat onze digitale weerbaarheid op peil blijft en we voorbereid zijn op nieuwe ontwikkelingen en risico's. Want digitaal werken is mooi, maar veilig digitaal werken is nog veel belangrijker.

Informatisering en automatisering

De komende jaren gaan we volop verder met digitalisering. De MER helpt daarbij om technologie zo in te zetten dat het ons werk makkelijker maakt én onze dienstverlening verbetert. Via zes thema's wordt hieraan gericht gewerkt: digitale dienstverlening, digitaal samenwerken, slimme technologie en innovatie, data en informatie, cybersecurity en gegevensveiligheid en een betrouwbare ICT-basis. Het doel is simpel: zorgen voor moderne, veilige en betaalbare ICT, zodat medewerkers hun werk goed kunnen doen en inwoners zo goed mogelijk worden geholpen.

In 2027 zetten onder ander de volgende stappen. Met Microsoft 365 bouwen we verder aan een moderne digitale werkplek die goed aansluit bij hoe medewerkers werken en samenwerken. Ook bereiden we ons voor op nieuwe wet- en regelgeving, zoals de volgende fase van de Wet open overheid (Woo), de nieuwe Archiefwet en de Wet digitale overheid (Wdo). Daarnaast vernieuwen we delen van onze ICT-infrastructuur. Daarmee houden we onze digitale omgeving stabiel, veilig en klaar voor de toekomst. We gaan ook meer ontdekken wat Microsoft Copilot voor ons kan betekenen. Denk aan ondersteuning bij dagelijkse werkzaamheden en het slimmer maken van onze dienstverlening. Tot slot gaan we Microsoft 365 beter benutten voor het bewaren, beheren en terugvinden van informatie. Zo maken we stap voor stap van digitalisering een hulpmiddel dat ons werk eenvoudiger maakt en onze dienstverlening sterker.

Rechtmatigheid

Met de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) laten we bij de jaarstukken zien dat we ons aan de financiële regels houden. Eigenlijk heel simpel: we willen niet pas achteraf kijken of alles goed is gegaan, maar juist aan de voorkant zorgen dat het goed geregeld is.
De RMV kijkt naar drie belangrijke onderdelen:
Voorwaardencriterium: volgen we de juiste wet- en regelgeving bij financiële besluiten en handelingen?
Begrotingscriterium: blijven onze uitgaven binnen de begroting die is goedgekeurd?
M&O-criterium: doen we genoeg om misbruik en oneigenlijk gebruik van bijvoorbeeld subsidies en heffingen te voorkomen?

Vanaf 2025 geldt hiervoor een wettelijke verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten.

Het belangrijkste doel is dat rechtmatigheid een vanzelfsprekend onderdeel wordt van onze dagelijkse werkzaamheden. Dus niet achteraf de administratie nalopen, maar al tijdens het proces de juiste keuzes maken en controles uitvoeren.

Frauderisico

Ook al doen we er alles aan om fraude te voorkomen, helemaal uitsluiten kunnen we het helaas niet. De menselijke factor speelt hierbij een belangrijke rol. Daarom is het goed dat we allemaal weten welke frauderisico's er zijn en waar we alert op moeten zijn.

Een frauderisico gaat eigenlijk over twee dingen: hoe groot de kans is dat er iets misgaat én hoe groot de gevolgen daarvan zijn.

We bespreken frauderisico's regelmatig tijdens werkoverleggen. Zo houden we elkaar scherp, kunnen we risico's op tijd herkennen en samen bepalen wat we eraan kunnen doen. Het doel? Het risico zo klein mogelijk maken en zorgen dat het restrisico acceptabel blijft.

Daarnaast hebben we verschillende maatregelen om fraude te voorkomen of te beperken. Denk bijvoorbeeld aan functiescheiding, duidelijke mandaten en procedures, het 4-ogen-principe, goede ICT-beveiliging en interne controles.

Beleidsindicatoren bedrijfsvoering en overzicht kosten overhead

In onderstaande tabel zijn de vijf verplichte indicatoren op het gebied van bedrijfsvoering weergegeven. Ter vergelijking zijn de cijfers van vorig jaar meegenomen. Daarnaast is het overzicht opgenomen van overhead kosten.

Indicator	Toelichting	2026	2027
Formatie	De formatie in fte's per 1.000 inwoners	5,64	5,93
Bezetting	De bezetting in fte's per 1.000 inwoners	5,24	5,46
Apparaatskosten	De apparaatskosten per inwoner	€ 826	€ 920
Externe inhuur	Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + kosten inhuur externen	5%	7%
Overheadkosten	De kosten voor de overhead als % van de totale lasten	13,4%	13,7%

Toelichting
Zoals eerder in deze paragraaf benoemd stijgt de formatie tot 113,78 fte. Daarnaast is er incidenteel 10,76 fte toegevoegd in 2027. Een en ander leidt tot hogere apparaatskosten en een wijziging van bovenstaande indicatoren.

Om aan te sluiten bij de BBV-notitie Overhead 2023, die verplicht is vanaf 2025, is taakveld overhead onderverdeeld in onderstaande categorieën:

bedragen x € 1.000

Taakveld Overhead	Begroting 2026	Begroting 2027
Overhead organisatiekosten		
Bedrijfsvoering intern	1.502	1.348
Bedrijfsvoering MER	3.132	3.654
Communicatie	126	131
Huisvesting	765	816
ICT	432	754
Personeel	3.977	4.066
Totaal overheadkosten	**9.934**	**10.769**

De toename van ICT in 2027 vergeleken met 2026, wordt veroorzaakt doordat hardware/telefonie is toegewezen aan de categorie ICT in plaats van bedrijfsvoering intern. Kantoorautomatisering bij burgerzaken werd voorheen meegerekend in taakveld burgerzaken, maar is in 2027 toegewezen aan overhead – ICT.

Paragraaf Wet Open Overheid/Openbaarheidsparagraaf

Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we wat we in de begroting willen doen met de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). De Woo vraagt van ons dat we hier ieder jaar aandacht aan besteden in de begroting. In de jaarverantwoording laten we vervolgens zien wat we daarvan hebben uitgevoerd.

Daarmee willen we ervoor zorgen dat we de Woo goed naleven en informatie zo veel mogelijk actief openbaar maken.

De Woo heeft vier belangrijke pijlers:

1. Actief informatie openbaar maken. We maken uit eigen beweging informatie uit 11 categorieën openbaar.
2. Ook andere informatie zoveel mogelijk delen. We hebben de verplichting om ons in te spannen om ook andere informatie openbaar te maken.
3. Woo-verzoeken goed en snel beantwoorden. Dit noemen we passieve openbaarmaking.
4. Onze informatiehuishouding op orde brengen en houden. Informatie moet duurzaam toegankelijk en goed vindbaar zijn.

Transparantie helpt om het vertrouwen van inwoners en bedrijven in de overheid te versterken. Daarom is het belangrijk dat we duidelijk zijn over hoe we besluiten nemen en waarom we bepaalde keuzes maken. Als deze informatie begrijpelijk en toegankelijk is, kunnen inwoners beter volgen wat er gebeurt.

Door besluitvorming en data zoveel mogelijk openbaar te maken, geven we inwoners bovendien de kans om mee te praten, mee te denken en mee te beslissen. Zo vergroten we niet alleen de transparantie, maar ook de betrokkenheid en het draagvlak in de samenleving.

Informatiehuishouding op orde

Een goede informatiehuishouding is de basis voor een open, transparante en betrouwbare overheid. Onze informatiehuishouding is op orde. Dat betekent dat informatie op een goede en vaste manier wordt opgeslagen, beheerd en teruggevonden. Zo weten we waar informatie staat, wie erbij kan en hoe we ermee om moeten gaan

Dat is belangrijker dan het misschien klinkt. We hebben iedere dag te maken met grote hoeveelheden informatie. Als die informatie goed wordt beheerd, kunnen medewerkers sneller en efficiënter werken. Ook kunnen we inwoners, bedrijven en samenwerkingspartners beter en sneller van de juiste informatie voorzien. Een goede informatiehuishouding helpt ons bovendien om Woo-verzoeken tijdig en zorgvuldig af te handelen en te voldoen aan de wettelijke termijnen.

Een informatiehuishouding die op orde is, vraagt niet alleen om goede systemen, maar vooral ook om duidelijke afspraken en bewustwording. Iedere medewerker speelt hierin een belangrijke rol. We werken daarom aan een organisatie waarin medewerkers weten hoe zij informatie moeten opslaan, beheren en delen en waarin openbaarheid en transparantie vanzelfsprekend onderdeel zijn van het dagelijks werk.

Daarbij streven we ernaar informatie zoveel mogelijk op één logische plek te bewaren. Dit voorkomt dat informatie verspreid raakt of dubbel wordt opgeslagen en maakt het eenvoudiger om informatie terug te vinden. Ook zorgt het ervoor dat we beter kunnen bepalen welke informatie openbaar kan of moet worden gemaakt en welke informatie beschermd moet blijven.

Een goede informatiehuishouding is daarmee niet alleen een voorwaarde om aan de Woo te voldoen. Het is een belangrijk onderdeel van professioneel en zorgvuldig werken. Het helpt ons om onze dienstverlening te verbeteren, keuzes beter te onderbouwen en transparant te zijn over wat we doen. Zo draagt een goede informatiehuishouding direct bij aan het vertrouwen van inwoners en partners in onze organisatie.

Werkzaamheden 2027

Een paar jaar geleden zijn we binnen de MER-organisaties gestart met een gezamenlijke projectgroep voor de invoering van de Wet open overheid (Woo). Deze projectgroep heeft 16 deelprojecten in kaart gebracht en daarvoor een planning op hoofdlijnen gemaakt. Zo pakken we de invoering van de Woo stap voor stap en samen aan.

Door dit MER-breed te organiseren, kunnen de vier organisaties veel van dezelfde zaken op een uniforme manier voorbereiden en aanpakken. Dat zorgt voor duidelijkheid, een gezamenlijke werkwijze en voorkomt dat we allemaal afzonderlijk het wiel opnieuw moeten uitvinden.

De projectgroep houdt de voortgang in de gaten, volgt de ontwikkelingen rondom de Woo en past de aanpak aan als daar aanleiding toe is. De invoering van de Woo is namelijk geen eenmalige actie, maar een ontwikkeling die steeds in beweging blijft.

In 2027 ligt de nadruk vooral op de medewerkers: zorgen dat zij weten wat de Woo voor hun werk betekent en zich zeker voelen in het werken met openbaarheid en transparantie. Met goede training, praktische ondersteuning en aandacht voor bewustwording maken we open werken steeds meer onderdeel van onze dagelijkse manier van werken.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

Het grondgebied van de gemeente Roerdalen beslaat een oppervlakte van ongeveer 88,5 km². Hier wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. De gemeente heeft daarbij de directe zorg voor de noodzakelijke infrastructuur zoals wegen, riolering, bruggen, groen, openbare verlichting, sport- en spelfaciliteiten en een aantal gebouwen. Een groot deel van het vermogen van de gemeente bestaat uit deze kapitaalgoederen. Deze bevinden zich meestal op, maar ook onder de grond. Op deze kapitaalgoederen wordt over meerdere jaren afgeschreven.

De levensduur wordt gemaximaliseerd door planmatig en adequaat onderhoud aan de kapitaalgoederen te plegen. De kapitaalgoederen bepalen grotendeels de kwaliteit van de openbare ruimte. In deze paragraaf worden de kaders gesteld voor het onderhoud van de infrastructuur. De huidige kwaliteitsniveaus zijn vastgelegd in de betreffende beleidsdocumenten. We continueren de gekozen kwaliteitsniveaus. De benodigde budgetten moeten aansluiten bij de gekozen ambitie.

We benaderen zaken zoveel mogelijk integraal. Budgettair worden werkzaamheden gedekt uit afzonderlijke budgetten en volgend aan beleid per specialisme. Op het gebied van wegen ronden we de actualisatie van het beleidsdocument af in 2027, zie hiervoor ook programma 6. Duurzaamheid en klimaatadaptatie worden steeds verder ingebed in ons beleid, werkzaamheden en projecten. Hier ligt een link met programma 4 (Economie, Natuur, Toerisme en Duurzaamheid).

In het investeringsschema zien we ook voor 2027 een behoorlijke verwachte uitgave. Dit betreft met name een beperkt aantal grote integrale projecten. Ook na 2027 houden we rekening met grote reconstructies, zoals de omgeving Rector van de Boornlaan in Posterholt en Zandkuil in Melick die financieel behoorlijke impact hebben. Vanaf 2027 volgen we geactualiseerd beleid op het gebied van wegen en riolering. We verwachten een stijging in de uitgaven. Dit heeft onder andere te maken met het voldoen aan geldende wet- en regelgeving, inspelen op het veranderende klimaat en de prijsontwikkelingen in de markt.

Riolering en water

Het GRP 2022 - 2026 en het Waterketenplan zijn het kader op het gebied van riolering en water. Hierin komt de regionale samenwerking tot uitdrukking. Ook het inspelen op het veranderende klimaat is hierin beperkt opgenomen. Buiten het reguliere rioolonderhoud nemen we het afkoppelen van hemelwater waar mogelijk mee in de projecten en zoeken de verbindingen met groen zodat we de groen/blauwe structuren zoveel mogelijk versterken. Dit heeft een gunstig effect op de waterhuishouding en leefomgeving. We proberen hier ook combinaties met andere werkzaamheden in de omgeving te zoeken.

Gelet op de veranderende omstandigheden zoals hierboven al aangegeven zijn de uitgaven voor investeringen in het kader van riolering nu hoger dan in het huidige GRP is opgenomen. Daarnaast rekenen we vanuit Roerdalen in Balans een groter deel toe aan riolering. In 2026 zijn we gestart met het opstellen van een nieuw GRP waarbij we deze veranderende omstandigheden opnemen in het plan. De kosten voor de middellange en lange termijn brengen we dan opnieuw in beeld.

Voor het onderhoud aan en vervanging van rioleringen zijn de volgende bedragen beschikbaar.

bedragen x € 1.000

Onderhoud rioleringen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Regulier onderhoud	236	236	236	236
(Vervangings-)investeringen	4.610	4.287	393*	1.460*

*Nieuw GRP 2027-2031 nog niet verwerkt in begroting

Wegen

De onderhoudsplicht van de wegen valt onder de Wegenwet. Als wegbeheerder is de gemeente verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de wegen. De gemeente vindt het belangrijk om het onderhoudspeil van de wegen op een kwalitatief voldoende niveau te brengen en te houden. Conform het wegenbeleidsplan onderhouden we de verharde wegen binnen de kernen op niveau basis (cf. CROW-normen) en de wegen in het buitengebied op niveau laag, met uitzondering van de recreatieve routes en verbindingswegen. CROW staat voor Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek. De kaders hiervoor zijn actueel en in 2027 ronden we actualisatie we het wegenbeheerplan af.

Daarnaast worden asfaltwegen, elementenverhardingen en andere onderdelen in de openbare ruimte regulier onderhouden. We hebben hierbij het volgende ambitieniveau vastgesteld:

Structuurelement:	Hoofdstructuur	Woongebied	Centra	Buitengebied
Kwaliteit:	**Basis**	**Basis**	**Basis**	**laag**
Beeld:				
Technische staat (duurzaamheid):	Redelijk, matige schade	Redelijk, matige schade	Redelijk, matige schade	Matig, beperkt ernstige schade
Aanzien:	Standaard	Standaard	Standaard	Sober
Comfort:	Voldoende, incidenteel hinderlijk	Voldoende, incidenteel hinderlijk	Matig, hinderlijk	Voldoende, incidenteel hinderlijk
Risico-index:	Beperkt	Beperkt	Beperkt	Matig
Kapitaalvernietiging:	Nihil	Nihil	Nihil	Matig

Voor het onderhouden en vervangen van verhardingen zijn budgetten beschikbaar. Uit het wegenbeheerplan volgen de gemiddelde budgetten benodigd om het onderhoudsniveau te bereiken en op niveau te houden. Daarbij hebben we geen achterstallig onderhoud. Vervolgens verwerken we de investeringsbedragen per jaar op basis van de planning van de werkzaamheden.

bedragen x € 1.000

Onderhoud wegen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Regulier onderhoud	1.399	1.399	1.399	1.399
(Vervangings-)investeringen	7.612	7.404	820*	-*

*Nieuw wegenbeheerplan 2027-2031 nog niet verwerkt in begroting

Kabels en leidingen

Binnen Roerdalen staat Enexis voor de uitdaging om het bestaande stroomnet aan te passen aan de sterk groeiende energievraag van huidige gebruikers en vooruit te lopen op toekomstige ontwikkelingen. Om dit mogelijk te maken zet Enexis in op tijdelijke oplossingen, uitbreiding van de netcapaciteit en de aanleg van nieuwe netinfrastructuur. Wij faciliteren en begeleiden dit zoveel als mogelijk.

Concreet betekent dit voor 2027 dat Enexis de netverzwaringen in Vlodrop en Sint Odiliënberg-Zuid afrondt. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen en bouwwerkzaamheden uitgevoerd voor twee transportverdeelstations (TVS) in Sint Odiliënberg en Posterholt. Tevens starten de voorbereidingen voor een transportverdeelstation in Montfort en wordt begonnen met de netverzwaring in Posterholt.

Deze werkzaamheden hebben een aanzienlijke impact op de openbare ruimte. Op diverse locaties worden trottoirs en wegen tijdelijk, en soms meerdere malen, opengebroken om de benodigde infrastructuur aan te leggen. Daarnaast wordt de energie-infrastructuur zichtbaarder binnen de dorpskernen. Nieuwe transformatorstations en transportverdeelstations maken onderdeel uit van de toekomstige energievoorziening en blijven daardoor aanwezig in het straatbeeld en landschap. Ook kunnen in de wintermaanden tijdelijke noodmaatregelen noodzakelijk zijn, zoals de plaatsing van batterijopslagsystemen op kritieke locaties.

Ook Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) is in 2027 actief binnen de gemeente. Zo worden onder andere nieuwe transportleidingen aangelegd, waaronder aan de Hagelkruisweg in Sint Odiliënberg. Verder voert WML wijksaneringen uit op de volgende locaties:

- Melick (circa 2,5 kilometer);
- Sint Odiliënberg (Kapittellaan);
- Posterholt (Nieuw-Holsterweg en Raadhuisplein).

Bij deze wijksaneringen worden de bestaande, verouderde drinkwaterleidingen verwijderd en vervangen door nieuwe leidingen op dezelfde locatie. Hiermee wordt de betrouwbaarheid en toekomstbestendigheid van het drinkwaternet gewaarborgd.

Openbare verlichting

Goede openbare verlichting draagt bij aan de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Het Beleidsplan Openbare Verlichting is het kader voor de uitvoering.
Dimbare LED-verlichting wordt toegepast. We vervangen in principe armaturen na 20 jaar, waarmee we kapitaalvernietiging voorkomen. Het tempo van armatuurvervanging bepaalt ook het tempo waarmee op energieverbruik wordt bespaard. Op een beperkt aantal armaturen na zijn alle conventionele armaturen uiterlijk in 2031 vervangen. Meer dan 75% van de openbare verlichting binnen de gemeente is nu al voorzien van ledverlichting. Omdat bepaalde soorten lampen niet meer toegepast mogen worden, vervangen we die eerder. Op dit moment wachten we technische

ontwikkelingen af en verwachten we nog geen structurele kostenverhogende effecten door deze vervanging. De lichtmasten (palen) toetsen we op veiligheid en vervangen we pas als het echt nodig is. We hebben geen achterstallig onderhoud.

Voor het onderhoud aan en de vervanging van de openbare verlichting zijn de volgende bedragen beschikbaar:

bedragen x € 1.000

Onderhoud openbare verlichting	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Regulier onderhoud	156	156	156	156
(Vervangings-)investeringen	108	108	108	

Openbaar groen

De gemeente Roerdalen beschikt over een aanzienlijk areaal aan openbaar groen, waaronder circa 100 hectare aan plantsoenen en gazons en ongeveer 21.000 bomen. Dit groen is van grote betekenis voor het visuele karakter, de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de gemeente als woon- en recreatiegebied. Het behouden en waar mogelijk versterken van deze groene landschappelijke uitstraling is daarom een belangrijk uitgangspunt voor het gemeentelijk groenbeheer.

De gemeente handhaaft de eerder vastgestelde onderhoudsniveaus. Eventuele meeropbrengst vanuit de forenzenbelasting komt ten goede aan openbaar groen. Het reguliere onderhoud is goed geborgd en er is geen sprake van achterstallig onderhoud. Tegelijkertijd is de financiële ruimte voor nieuwe ontwikkelingen binnen het groenbeheer beperkt. Hierdoor ligt de nadruk op het zorgvuldig beheren en in stand houden van de bestaande kwaliteit, waarbij geen concessies worden gedaan aan de vastgestelde onderhoudsniveaus.

De ambities voor het openbaar groen sluiten aan bij programma 6, waarin onder andere aandacht is voor ruimtelijke ontwikkeling en duurzaamheid. Vanuit deze samenhang wordt ingezet op een toekomstbestendige inrichting en beheer van de openbare ruimte. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de huidige kwaliteit van het groen, maar ook naar de bijdrage die het groen kan leveren aan biodiversiteit, klimaatadaptatie, verkoeling en een aantrekkelijke leefomgeving.

Ook in 2027 wordt het groenareaal verder aangepakt op basis van het vastgestelde groen- en bomenbeleid ‘Natuurlijk groen Roerdalen’. Dit plan is gebaseerd op vier pijlers die eveneens voortkomen uit de koers Duurzaamheid:

- Versterken van de biodiversiteit;
- Vergroten van de klimaat adaptieve capaciteit van de openbare ruimte;
- Creëren van verkoeling in met name het bebouwde gebied;
- Vergroening van de leefomgeving.

Met deze aanpak wordt invulling gegeven aan een duurzaam en toekomstgericht groenbeheer, waarbij de bestaande kwaliteit en uitstraling van het openbaar groen behouden blijven en tegelijkertijd gericht wordt gewerkt aan het versterken van de functies die groen vervult voor inwoners, bezoekers en de leefomgeving.

Bedragen die beschikbaar zijn voor het onderhoud openbaar groen:

bedragen x € 1.000

Onderhoud openbaar groen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Regulier onderhoud	1,530	1.575	1.597	1.606
(Vervangings-)investeringen	150	120	39	

Civiele kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen, tunnels en viaducten, vormen een belangrijk onderdeel van de openbare infrastructuur. Het beheer en onderhoud van deze objecten is erop gericht om ze schoon, veilig en functioneel te houden.

De uitgangspunten voor het beheer zijn vastgelegd in het uitvoeringsprogramma. Dit programma geeft inzicht in de onderhouds- en vervangingsmaatregelen die op korte en middellange termijn noodzakelijk zijn om de kwaliteit en functionaliteit van het areaal te waarborgen. Op basis hiervan worden zowel klein als groot onderhoud uitgevoerd, waarbij de nadruk ligt op levensduurverlenging van de kunstwerken, bijvoorbeeld bij de fietsbrug in Melick.

Vervanging van een kunstwerk vindt pas plaats wanneer groot onderhoud niet langer voldoende is om de veiligheid, functionaliteit en instandhouding te garanderen. Daarnaast vormen periodieke inspecties een belangrijk onderdeel van het beheer. Door de technische staat van alle civieltechnische kunstwerken regelmatig in beeld te brengen, kunnen tijdig de benodigde maatregelen worden vastgesteld en kan de veiligheid van gebruikers worden gewaarborgd.
De beschikbare budgetten voor het onderhoud van civieltechnische kunstwerken worden ingezet voor de uitvoering van de in het uitvoeringsprogramma opgenomen onderhouds- en vervangingsmaatregelen.

bedragen x € 1.000

Onderhoud civiele kunstwerken	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Regulier onderhoud	107	107	107	107
(Vervangings-)investeringen	-	-	-	-

Gebouwen

Relatie met de programma's

De hoofddoelstelling binnen het programma **Krachtige Dorpen** is het realiseren en behouden van dorpskernen met een sterke sociale samenhang en passende basisvoorzieningen. Hierbij bestaat een directe relatie met de begrotingsprogramma's 1 en 6.
Binnen het gemeentelijk vastgoed onderscheiden we de volgende categorieën:

- Accommodatiebeleid: De afgelopen jaren zijn op het gebied van accommodatiebeleid diverse besluiten genomen en uitgevoerd. Uw raad is hierover via een Raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd. Bij het schrijven van de teksten van deze begroting wordt nog volop gewerkt aan een actualisatie van het accommodatiebeleid waarmee een belangrijke basis wordt gelegd voor toekomstige keuzes ten aanzien van het onderhoud, de verduurzaming en het gebruik van gemeentelijke accommodaties.
- Overig Vastgoed: Voor de gemeentelijke buitenbaden zijn de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet. Voor **'t Sweeltje** zijn de installaties vernieuwd en zijn het beheer en de exploitatie overgedragen aan Stichting 't Sweeltje.
  Voor **'t Ploensjbad** staat de renovatie gepland voor het eerste deel van 2027. Hiermee wordt het bad vóór de start van het daaropvolgende zwemseizoen vernieuwd. Na afronding van de werkzaamheden zullen ook hier het beheer en de exploitatie worden overgedragen aan de betreffende stichting.

Onderhoud

Voor het gemeentelijk vastgoed zijn meerjarige onderhoudsplannen (MJOP's) opgesteld, waarvan de financiële consequenties zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. In 2027 staat de actualisatie van het merendeel van deze onderhoudsplannen gepland. Daarbij worden ook nieuwe locaties, waaronder de jeu-de-boules-accommodatie en het Kindcentrum Posterholt, opgenomen.

De actualisatie kan gevolgen hebben voor de omvang van de benodigde onderhoudsbudgetten. Indien dit het geval is, wordt uw raad hierover via een afzonderlijk voorstel geïnformeerd.

Het reeds geplande onderhoud wordt onverminderd uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de uitgangspunten van het accommodatiebeleid en de beschikbare budgetten.

Voor de gemeentelijke molens, de **Prins Bernhardmolen** en de **Beltkorenmolen**, zijn de meeste onderhoudswerkzaamheden inmiddels uitgevoerd. Voor de Prins Bernhardmolen resteert nog schilderwerk. Daarnaast blijft het van belang te voldoen aan de richtlijnen en voorwaarden van de Monumentenwacht Limburg om in aanmerking te blijven komen voor subsidiemogelijkheden. De Monumentenwacht heeft hiervoor een geactualiseerde inspectierapportage opgesteld.

Energie
De energietarieven voor 2027 en 2028 zijn inmiddels contractueel vastgelegd. Hierdoor wordt voorkomen dat prijsschommelingen op de energiemarkt een directe invloed hebben op de energielasten. Daarnaast wordt, waar mogelijk, ingezet op energiebesparing en verdere verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed om het verbruik terug te dringen.

Onderwijshuisvesting
Het Kindcentrum Posterholt is inmiddels aan de gemeente opgeleverd en door de gebruikers in gebruik genomen.
Voor de basisschool in Montfort wordt momenteel een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor vernieuwbouw dan wel nieuwbouw. Uw raad wordt over de voortgang en uitkomsten van dit onderzoek geïnformeerd via Raadsinformatiebrieven (RIB's).

Bedragen die beschikbaar zijn voor het onderhoud van onze gebouwen:

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Regulier onderhoud	29	29	29	29
Planmatig onderhoud	1.145	1.145	1.145	1.145

Projecten

Binnen het beheer van de kapitaalgoederen zijn in 2027 meerdere integrale projecten in voorbereiding en uitvoering. Het betreft onder andere reconstructies van wegen, vervangingsopgaven binnen de riolering en verbeteringen aan het groen. De verkeerskundige aanpassingen uit het Mobiliteitsplan worden hierin meegenomen. Met deze projecten wordt gewerkt aan een veilige, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving.

- Afronding van de reconstructie van de Dorpsstraat in Melick;
- Uitvoering van de reconstructie Sportlaan en omgeving te Montfort;
- Uitvoering van groot onderhoud van Reewoude in Herkenbosch;
- Uitvoering van de reconstructie van de Groenstraat in Melick;
- Uitvoering reconstructie Reutje St. Odiliënberg;
- Uitvoering van (verkeerskundige) aanpassingen aan de Schaapsweg te St. Odiliënberg.

Paragraaf Gemeentelijk Grondbeleid

Beleidskaders

De gestelde kaders en ruimtelijke doelen zijn vastgelegd in onze op 3 november 2022 door de raad vastgestelde Kadernota grondbeleid 2022-2026. Deze nota sluit aan op de doelen en ambities uit de Omgevingsvisie Roerdalen 2050. De Kadernota grondbeleid geeft duidelijkheid over het grondbeleid dat we de komende jaren voeren. Het grondbeleid is een instrument om gemeentelijke doelen te behalen. Belangrijk is de integrale afweging voor het kiezen van de juiste grondbeleidsvorm. In deze nota worden de kaders van het grondbeleid beschreven waarbinnen we werken. In het grondbeleid worden geen nieuwe doelen bepaald. Het grondbeleid is ondersteunend aan de doelen en ambities die zijn geformuleerd in afzonderlijke beleidsdocumenten, waaronder de Omgevingsvisie Roerdalen 2050 als belangrijkste ruimtelijke beleidskader.

We hanteren momenteel een situationeel grondbeleid. Dat wil zeggen dat de gemeente per project of locatie haar rol kiest en de keuze maakt voor een passief of actief grondbeleid. Deze rol wordt bepaald aan de hand van een afwegingskader. Bij bepaling van de keuze voor een bepaalde rol staat één vraag centraal: in hoeverre sluit de ontwikkeling aan bij de gemeentelijke beleidsdoelen? Afhankelijk hiervan kiezen we een actieve, actief-faciliterende of faciliterende rol. Door op deze manier per project of individuele zaak de koers te bepalen kunnen we flexibel omgaan met onze grondposities.

In het Actieplan Versnellen Woningbouw, vastgesteld door de raad op 10 april 2025, is opgenomen dat de Kadernota grondbeleid pas op middellange termijn (periode 2029-2031) vernieuwd gaat worden.

Financieel

Het door de raad in 2021 beschikbaar gestelde budget ‘Investeren om te Renderen’ is de afgelopen jaren (deels) ingezet voor de aankoop van gronden. De vooraf opgestelde doelstellingen rondom de aankoop van gronden zijn gehaald. Het budget ‘Investeren om te Renderen’ komt hierom na 2026 te vervallen.

Door de huidige ontwikkelingen op het gebied van woningbouw en het hiervoor opgestelde Actieplan Versnellen Woningbouw heeft onze raad in 2025 een nieuw budget beschikbaar gesteld voor de strategische aankoop van gronden binnen de voorkeursrechtgebieden. Dit om bijvoorbeeld onze grondpositie in een bepaald woningbouwgebied te vergroten. Ook heeft de raad in mei 2026 geld vrijgemaakt voor de strategische aankoop van landbouwgronden om ons landbouwareaal op peil te houden.

Mochten er in 2027 voor de gemeente interessante gronden te koop worden aangeboden, zowel binnen de voorkeursrechtgebieden als gronden voor agrarisch gebruik, dan kunnen we hier vanwege de door de raad vrijgemaakte kredieten snel op inspringen.

Bouwgrondexploitaties

Hieronder is de status van de openstaande grondexploitaties beschreven:

- Holsterveld Vlodrop – De gemeente heeft in 2026 de laatste vrije kavels verkocht. Woonrijp maken van de wijk is in 2026 grotendeels afgerond. Wachten is het nu nog op de afronding van de bouw van de laatste vrije kavels zodat de restwerkzaamheden van de aannemer in 2027 kunnen worden uitgevoerd en het project financieel afgesloten. De grondexploitatie wordt bij de jaarrekening 2026 afgesloten. Voor de eventuele nog te verwachten kosten in verband met de afronding van het project wordt een voorziening getroffen.

- De woningen in het Centrumplan Herkenbosch zijn in 2025 opgeleverd, het woonrijp maken van de buitenomgeving wordt in 2026 afgerond. Ook dit project wordt bij de jaarrekening 2026 afgesloten.
- De woonwagenlocatie in Herkenbosch wordt naar verwachting in 2026 afgerond. Dit betekent dat de grondexploitatie bij de jaarrekening 2026 afgesloten kan worden. Voor eventuele resterende werkzaamheden voor afronding van het project wordt een voorziening getroffen. De woonwagenlocatie Montfort wordt naar verwachting in 2027 afgerond.

Daarnaast zijn er voor een vijftal projecten (Wienkeskoel in Melick, 't Sittert in Sint Odiliënberg, de voormalige schoollocaties in Posterholt en Vlodrop en het gebied aan de Willem Alexanderlaan in Posterholt) voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. De mogelijkheid bestaat dat er voor deze projecten in 2027 een nieuwe grondexploitatie wordt geopend. De nieuwe grondexploitaties worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

De stijgende kosten in de woningbouwmarkt hebben een vertragende werking op de daadwerkelijke uitvoering van de woningbouw. Dit heeft directe gevolgen voor onze lopende grondexploitaties. Zoals eerder in deze paragraaf toegelicht worden drie van de vier lopende grondexploitaties naar verwachting afgesloten bij de jaarrekening 2026. Alleen het project Woonwagenlocatie Montfort loopt door in 2027. Volgens de meest recente cijfers wordt dit project afgesloten met een verwacht tekort van € 304.000. Voor dit tekort is al een voorziening gevormd. Bij de jaarrekening 2026 wordt de grondexploitatie opnieuw herzien.

Omdat de grondexploitaties Centrumplan Herkenbosch, Holsterveld en Woonwagenlocatie Herkenbosch naar verwachting bij de jaarrekening 2026 worden afgesloten, worden deze niet nader toegelicht in de begroting 2027.

Reserve risico's woningbouw (voorheen reserve bouwgrondexploitatie)
Bij de vaststelling van de jaarrekening 2025 heeft de raad besloten om de bestemmingsreserve bouwgrondexploitatie om te vormen naar de bestemmingsreserve risico's woningbouw. Dit vanwege het gewijzigde risicoprofiel doordat de gemeente een actiever grondbeleid is gaan voeren.

De reserve risico's woningbouw is het weerstandsvermogen voor de woningbouwopgave, inclusief grondexploitaties, faciliterende projecten en strategische grondposities. Het doel van deze reserve is om toekomstige risico’s als gevolg van onvoorziene ontwikkelingen of een stagnerende economie op te vangen. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan vertragingen door langlopende procedures of bijvoorbeeld de netcongestie die momenteel actueel is. De reserve wordt onder meer gevoed uit (tussentijdse) winstnemingen vanuit de grondexploitaties en grondverkopen. Zoals vermeld in de jaarrekening 2025 had de reserve bouwgrondexploitatie (thans de reserve risico's woningbouw) eind 2025 een omvang van € 1.194.000. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2025 heeft de raad besloten, in het kader van de resultaatbestemming, een bedrag van € 744.000 toe te voegen aan de reserve risico's woningbouw. Deze extra toevoeging is noodzakelijk vanwege het gewijzigde risicoprofiel.

De verwachting is dat de huidige omvang van de reserve toereikend is voor het opvangen van risico’s binnen de lopende grondexploitaties. Gelet op bredere risicoblootstelling door de versnellingsopgave woningbouw worden de risico’s opnieuw in beeld gebracht en wordt opnieuw nagegaan in hoeverre de reserve risico's woningbouw toereikend is voor het afdekken van de risico’s.

Actieplan versnellen woningbouw
Het actieplan versnellen woningbouw is uitgebreid toegelicht in Programma 5 van deze begroting. De verwachting is dat deze opgave uiteindelijk zal uitmonden in diverse grondexploitaties. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden zoveel als mogelijk verwerkt in de gemeentelijke grondexploitaties óf

worden verhaald op initiatiefnemers (bij de projecten waar de gemeente een faciliterende rol heeft). De kosten die niet kunnen worden verhaald zullen uiteindelijk ten laste van de exploitatie komen.

Bedrijfskavel

De gemeente Roerdalen heeft nog 1 bouwkavel met een bedrijfsbestemming te koop staan. Het betreft hier een perceel in het Landbouw Ontwikkelingsgebied (LOG) te Montfort, gelegen aan de Lemmensweg. In 2025 is hiervoor een optieovereenkomst gesloten met een ondernemer. De betreffende ondernemer heeft in 2026 een initiatief ingediend en is ten tijde van het opstellen van voorliggend document bezig met de vergunningsaanvraag. Mocht deze aanvraag succesvol zijn dan is de verwachting dat er in 2027 gestart kan worden met de bouwwerkzaamheden.

Landbouwgronden

We hebben in 2026 ongeveer 430 hectare landbouwgrond in eigendom. Daarmee blijft ons areaal ten opzichte van een jaar eerder ongeveer gelijk. Onze raad heeft in mei 2026 een bedrag van € 2.500.000 vrijgemaakt voor de strategische verwerving van landbouwgronden. Dit krediet kan worden ingezet op het moment dat agrariërs uit onze gemeente zich melden met een initiatief tot het ruilen van grond. Ook kan de gemeente door het beschikbaar stellen van dit bedrag sneller inspringen op interessante gronden die in onze gemeente (en dichtbij de gemeentegrens) te koop komen te staan.

Het gros van onze gronden verpachten wij middels reguliere (langjarige) contracten. Ongeveer 70 hectare van ons eigendom zijn landbouwpercelen welke we voor periodes van 1,3 of 6 jaar verpachten.

Natuur

De gemeente heeft ongeveer 470 hectare aan bos- en natuurgebieden in eigendom. Deze liggen grotendeels in het Nationaal Park de Meinweg en in het Roerdal. We beheren de gronden op een duurzame wijze volgens de beheervisie voor de gemeentelijke bossen, natuurterreinen en landschapselementen. Hierbij houden we rekening met de natuurdoelen die gesteld worden vanuit de Natura 2000 beheerplannen. We voeren de werkzaamheden uit op basis van jaarlijkse werkplannen conform de richtlijnen van Forest Stewardship Council (FSC).

Water

Binnen projecten zorgt water en de wateropgave, die we als gemeente hebben, regelmatig voor uitdagingen. Er is niet altijd voldoende ruimte voor water aanwezig wat bijvoorbeeld kan leiden tot wateroverlast. Per project kijken we naar de lokale situatie en spelen daar zoveel als mogelijk op in. Dit kan uiteindelijk leiden tot de aankoop van gronden die we inzetten om water te kunnen bergen of te laten infiltreren in de ondergrond.

Paragraaf Lokale Heffingen

Inleiding

Elke gemeente in Nederland kan zelfstandig belastingen en heffingen opleggen voor algemene en specifieke taken. De hoogte van lokale heffingen hangt af van de ambities van het bestuur. Deze paragraaf biedt overzicht van de geraamde inkomsten uit gemeentelijke heffingen, de tariefontwikkelingen, woonlastendruk, kostendekkendheid van tarieven en kwijtschelding.

Soorten heffingen

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Deze zijn te verdelen in:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is en;
- Belastingen om kosten mee te verhalen: de bestemmingsheffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan een gemeentelijke zorgplicht of aan specifieke dienstverlening.

De meeste tarieven van de heffingen voor 2027 worden vastgesteld in de raad van 5 november 2026 aansluitend aan de behandeling van de programmabegroting 2027. De toeristenbelasting is al vastgesteld in de raad van 12 maart 2026. De OZB tarieven voor 2027 worden vastgesteld in de raad van 10 december 2026.

We geven hieronder aan welke heffingen wij als gemeente opleggen.

Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is:

OZB (onroerendezaakbelasting)

De onroerendezaakbelasting (OZB) is de belangrijkste gemeentelijke belasting waarvan de opbrengst in de algemene middelen terechtkomt. De gemeente mag deze middelen vrij besteden.
De hoogte van de OZB-aanslag hangt af van:

- De WOZ-waarde van het pand, die jaarlijks wordt vastgesteld volgens de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).
- De tarieven die door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Er zijn verschillende tarieven voor:

- Eigenaren van woningen
- Eigenaren van niet-woningen
- Gebruikers van niet-woningen

Beleid

- Voor de OZB wordt een indexatie toegepast van 3,8% in 2027 op basis van de prijsontwikkeling. Daarnaast is er op basis van afspraken Roerdalen in Balans 1.0 in 2027 een laatste keer een additionele verhoging van 3,9% geraamd.
- Ook uitbreidingen van het aantal objecten (areaaluitbreiding) zijn verwerkt in de opbrengstprognose.
- De OZB-tarieven worden bepaald op basis van de gewenste opbrengst en de ontwikkeling van WOZ-waarden. De WOZ-waarden voor 2027 (peildatum 1 januari 2026) zijn in oktober 2026 beschikbaar. Deze vormen de grondslag voor de OZB-aanslagen in 2027.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is een algemene belasting die wij heffen. Deze belasting is bedoeld voor mensen die in de gemeente overnachten, maar daar niet staan ingeschreven. Zij maken namelijk wel gebruik van gemeentelijke voorzieningen.

De belasting geldt voor overnachtingen waarvoor betaald wordt. Degene die het verblijf aanbiedt (zoals een hotel of camping) moet de belasting afdragen aan de gemeente. Volgens de regels mag deze aanbieder de kosten doorberekenen aan de gasten die blijven overnachten.

Beleid

- Bij de toeristenbelasting wordt een tariefdifferentiatie toegepast waardoor duurdere accommodaties een grotere bijdrage leveren dan goedkopere.
- Na meerdere verhogingen als gevolg van Roerdalen in Balans worden de tarieven voor 2027 niet verhoogd.

Forensenbelasting

Met de forensenbelasting betalen mensen die een tweede woning hebben in de gemeente, maar er niet wonen, mee aan de kosten van algemene voorzieningen.
Hoewel deze eigenaren al onroerendezaakbelasting betalen, ontvangt de gemeente voor hen geen vergoeding via de algemene uitkering, zoals dat wel gebeurt voor inwoners.
De forensenbelasting wordt rechtstreeks opgelegd aan de eigenaar van de tweede woning, als die niet in de gemeente woont. Er zijn drie voorwaarden:

1. De eigenaar woont niet in de gemeente.
2. Hij of zij heeft meer dan 90 dagen per jaar de beschikking over de woning.
3. De woning is gemeubileerd.

Beleid

- De forensenbelasting is ingevoerd met ingang van 2026. Het voorstel is de tarieven jaarlijks te indexeren. Voor 2027 bedraagt de indexatie 3,8%.

<u>Bestemmingsheffingen en rechten</u>

Reinigingsheffingen

- *Afvalstoffenheffing*

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting voor afvalinzameling en -verwerking.
Huishoudens betalen een vastrechtbedrag plus kosten per lediging van de restafvalcontainer en per inworp in de ondergrondse container. Het vastrecht is afhankelijk van de containermaat (240, 140, 40, 60, 80 liter). Daarnaast is er een vastrecht voor huishoudens die alleen afval aanleveren via een ondergrondse container.
Het variabel tarief stijgt met de containermaat. Voor de gft-container zijn er geen aparte tarieven; deze zijn inbegrepen in het vastrecht. We mogen met de afvalstoffenheffing niet meer opbrengsten genereren dan de kosten die we hiervoor maken.

- *Reinigingsrecht*

We verzamelen naast huishoudelijk afval in een beperkt aantal gevallen ook afval in van bedrijven en instellingen. Voor deze diensten kan geen afvalstoffenheffing worden geheven. De kosten worden verhaald via het reinigingsrecht. Dezelfde tariefstelling als voor afvalstofheffing wordt hier gehanteerd

Beleid

- De systematiek van afvalinzameling heeft als doel om het restafval terug te dringen en om mensen te stimuleren om hun afval beter te scheiden alsmede meer afval te hergebruiken.
- Uitgangspunt van deze systematiek is dat een huishouden dat afval goed scheidt goedkoper uit is dan een huishouden dat z’n afval niet goed scheidt. Getracht wordt om een juiste balans te vinden tussen het vastrechtbedrag en het variabele ledigingstarief.

- Voor afvalstoffenheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkende tariefstelling.
- De kosten van kwijtschelding worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing.

Rioolheffing
De rioolheffing is een belasting voor het beheer van het rioolstelsel, betaald door gebruikers van woningen en niet-woningen. De gemeente is verantwoordelijk voor afval-, hemel- en grondwater. De opbrengst wordt gebruikt voor de uitvoering van deze zorgplicht.

Beleid
- Het huidige Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) loopt tot en met 2026 en wordt in 2027 vervangen door een nieuw Gemeentelijk Rioleringsprogramma (GRP). In dit programma worden de wettelijke taken rondom afvalwater, regenwater en grondwater opnieuw vastgelegd. De financiële ramingen zijn gebaseerd op de tariefontwikkeling zoals opgenomen in het nieuwe GRP. Hiermee is vooruitlopend op de formele vaststelling van de tarieven reeds rekening gehouden met de geactualiseerde kostendekkende tariefstelling.
- Voor rioolheffing is het uitgangspunt 100% kostendekkende tariefstelling.

Leges
De gemeente heft leges voor het uitvoeren van specifieke diensten. De tarieven staan in de tarieventabel bij de legesverordening. De opbrengsten dekken kosten zoals personeel, huisvesting, materialen en kwaliteitsborging.
De tarieventabel is onderverdeeld in drie hoofdstukken:
- Algemene dienstverlening: o.a. burgerlijke stand, paspoorten, rijbewijzen (hoofdstuk 1);
- Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet: o.a. bouw-, aanleg- en sloopvergunningen (hoofdstuk 2), en;
- Dienstverlening vallend onder de Dienstenrichtlijn: o.a. horeca en evenementen (hoofdstuk 3).

Binnen hoofdstuk 1 en 2 van de legesverordeningen mag de gemeente kruissubsidiëring toepassen. Een overschot op de ene dienst mag een tekort op een andere dekken, zolang de totale baten niet hoger zijn dan de totale kosten. Op basis van de Dienstenrichtlijn mag dit niet binnen hoofdstuk 3.

Beleid
- Voor leges waarvoor geen wettelijk vastgestelde tarieven gelden, is het beleid om toe te groeien naar kostendekkende tarieven.
- Bij diensten waarvan de gemeente gebruik wil stimuleren, worden de tarieven bewust laag gehouden om geen financiële drempels op te werpen.
- Voorstel voor 2027 is om de tarieven (voor zover toegestaan) te indexeren met 3,8%.

Begraafrechten
De gemeente heft begraafrechten voor het gebruik van gemeentelijke begraafplaatsen en aanverwante diensten.

Beleid
- Voorstel voor 2027 is om de tarieven te verhogen met 3,8%, tenzij anders gewijzigd.

Bedrijven Investeringszone (BIZ)
De Wet op de bedrijveninvesteringszones stelt de gemeenteraad in staat om een BIZ-bijdrage te heffen voor onroerende zaken in een bedrijveninvesteringszone die niet hoofdzakelijk als woning dienen. Deze bestemmingsbelasting wordt op verzoek van ondernemers geheven en is verplicht voor alle ondernemers in het gebied. De opbrengst wordt als subsidie gegeven aan een door ondernemers opgerichte organisatie en mag alleen gebruikt worden voor extra voorzieningen in de openbare ruimte en online, gericht op veiligheid, aantrekkelijkheid en bereikbaarheid. De subsidie is niet bedoeld voor het onderhoud van gemeentelijke basisvoorzieningen.

Beleid

- De huidige verordening BIZ Roerdalen loopt van 2026 tot en met 2030. De BIZ is budgetneutraal voor de gemeente; de bijdragen worden als subsidie uitgekeerd aan de Stichting BIZ Roerdalen.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente heeft autonomie in het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen binnen wettelijke kaders. Burgers met inkomsten uit een uitkering of AOW komen hoofdzakelijk in aanmerking komen voor kwijtschelding. Voor de bepaling of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de bestaanskosten worden voor 100% meegenomen, en;
- hanteren we een verruimde vermogensgrens (2026: wettelijk maximum € 2.000).

Door deze uitgangspunten komen burgers eerder in aanmerking voor kwijtschelding.
Door de aanpassing van de rioolheffing naar eigenaar wordt vanaf 2026 alleen nog maar kwijtschelding verleend voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing.

Belastingopbrengsten 2027

Onderstaand is de raming van de belastingopbrengsten 2027 in vergelijking tot de raming 2026 opgenomen:

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Begroting 2026	Begroting 2027
Belastingen		
Onroerende zaakbelasting woningen	4.026	4.370
Onroerende zaakbelasting niet-woningen	1.134	1.472
Toeristenbelasting	803	803
Forensenbelasting	30	31
Totaal Belastingen	**5.992**	**6.676**
Heffingen		
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	3.372	3.398
Rioolheffing	2.648	2.813
BIZ-bijdrage	13	13
Totaal Heffingen	**6.033**	**6.224**
Leges en rechten		
Leges bouwvergunningen	919	703
Leges burgerzaken	206	232
Begraafplaatsrechten	82	85
Overige leges en rechten	47	47
Totaal Leges en rechten	**1.254**	**1.067**
Totaal lokale heffingen	**13.279**	**13.967**

Kostendekkendheid

Heffingen en rechten zijn maximaal 100% kostendekkend. Dit betreft een integrale kostprijs, inclusief overhead en (omslag)rente. Daarnaast omvatten de lasten ook bijdragen voor noodzakelijke onderhoud en vervanging van de betrokken activa (onder voorwaarden) en de compensabele omzetbelasting vanaf 2003.

Aangezien de kosten voor overhead en BTW niet direct zijn opgenomen in de begroting op de verschillende taakvelden worden deze extracomptabel toegerekend. In onderstaande tabellen wordt de berekening van de 100% kostendekkendheid inzichtelijk gemaakt.

Afvalstoffenheffing

Berekening kostendekkendheid afval	Begroting 2027	
	Bedrag	%
Kosten heffing		
Netto kosten		
Directe kosten	3.323.362	
Inkomsten, exclusief heffingen	- 642.671	
Netto kosten	**2.680.691**	**78,9%**
Toe te rekenen kosten		
Overhead	234.302	
BTW *1)	483.150	
Toe te rekenen kosten taakveld	**717.452**	**21,1%**
Totale kosten heffing	**3.398.143**	**100,0%**
Totale opbrengsten heffing	**- 3.398.143**	
Dekkingspercentage heffing	**0**	**100,0%**

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Berekening kostendekkendheid riolering	Begroting 2027	
	Bedrag	%
Kosten heffing		
Netto kosten		
Directe kosten	1.771.138	
Onttrekking voorziening rioleringen	- 4.254	
Netto kosten	**1.766.884**	**62,8%**
Toe te rekenen kosten		
Overhead	641.180	
BTW *1)	242.500	
Rente	162.828	
Toe te rekenen kosten taakveld	**1.046.508**	**37,2%**
Totale kosten heffing	**2.813.392**	**100,0%**
Totale opbrengsten heffing	**- 2.813.392**	
Dekkingspercentage heffing	**0**	**100,0%**

*1) De BTW zoals opgenomen in de tabel betreft (via BCF compensabele) BTW over gemaakte kosten in het kader van heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing.

Leges en begraafrechten
De berekeningen van de legesopbrengsten en kostendekkendheid waren bij het schrijven van deze begroting nog niet gereed. Bij het ramen van de legesopbrengsten hoofdstuk 2 zijn er twee onzekerheden. Netcongestie kan ervoor zorgen dat minder nieuwe aanvragen voor bouwwerken worden gedaan. Een deel bouwprojecten volgt het wettelijk kostenverhaal. Hierbij zijn we verplicht om kosten voor openbare werken en maatregelen te verhalen op een initiatiefnemer die een gebouw of gebied ontwikkelt. Onder deze kosten vallen ook de ambtelijke manuren. Omdat de ontwikkelaar deze manuren al via het kostenverhaal betaalt, mogen we voor diezelfde werkzaamheden geen leges meer heffen. Hierdoor kunnen de legesopbrengsten dalen. Bij de behandeling van de belastingverordeningen 2027 in november zal de kostendekkendheid van de legestarieven 2027 en begraafrechten 2027 alsnog in beeld gebracht en door uw raad vastgesteld worden

Woonlasten

Bij de lastendruk kijken we naar de belastingen die een gemiddeld gezin aan de gemeente betaalt, op basis van OZB, afval en riolering. Hiervoor hanteren we de volgende uitgangspunten:

- een gemiddelde WOZ-waarde van € 367.000 bij de onroerendezaakbelasting
- een container van 140 liter en 8 ledigingen voor afvalstoffenheffing.

Gemiddelde woonlasten	Eigenaar-bewoner	Huurder
Onroerendezaakbelastingen eigenaar	435,93	0,00
Afvalstoffenheffing	353,00	353,00
Rioolheffing	269,88	0,00
Totaal	**1.058,81**	**353,00**
Gemiddelde woonlasten 2026	1.005,76	353,00
Mutatie lokale lastendruk	5,27%	0,00%

Woonlasten Coelo Atlas 2026

De lokale lastendruk van Roerdalen wordt vergeleken met andere gemeenten aan de hand van cijfers uit de “Atlas van de lokale lasten 2026”. Deze atlas biedt jaarlijks een overzicht van gemeentelijke, provinciale en waterschapsheffingen. In de kolom rangorde staat welke plaats Roerdalen inneemt ten opzichte van het Limburgs en Nederlands gemiddelde van een meerpersoonshuishouden.

Eigenaar-bewoner	Eenpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Roerdalen	1.004	1.074	
Limburg	998	1.072	17de van 31
Nederland	1.000	1.095	169ste van 342
Huurder	**Eenpersoons-huishouden**	**Meerpersoons-huishouden**	**Rangorde**
Roerdalen	308	378	
Limburg	379	451	12de van 31
Nederland	391	500	62ste van 342

Let wel: het gaat hierbij om de cijfers 2026. De cijfers 2027 zijn pas in de loop van volgend jaar beschikbaar.

Paragraaf Verbonden Partijen

Verbonden partijen zijn belangrijk omdat zij publieke doelen realiseren. Tegelijkertijd brengen deze verbonden partijen financiële, bestuurlijke en organisatorische risico's met zich mee.

Verbonden partijen zijn organisaties met bestuurlijke en financiële banden met de gemeente. De bestuurlijke band ontstaat als de gemeente stemrecht of een zetel heeft. Financieel belang is er als de gemeentemiddelen heeft verstrekt die bij faillissement verloren gaan of als financiële problemen op de gemeente kunnen worden verhaald.

We streven naar optimale realisatie van doelen uit de Kadernota en Programmabegroting. Samenwerking met andere partijen kan nuttig zijn, mits voordelen en nadelen goed worden afgewogen. De beoordeling en weging van factoren vereist zorgvuldigheid per partij. Kaders voor samenwerking zijn vastgelegd in de nota 'Governance bij verbonden partijen' (2015).

Daarnaast voeren we periodiek een risicoanalyse uitgevoerd op basis van financiële kenmerken en bestuurlijke kenmerken. Dit leidt uiteindelijk tot de risicomatrix.

Overzicht verbonden partijen en risicobepaling

In onderstaand overzicht staan de financiële gegevens van de verschillende verbonden partijen opgenomen. We geven aan binnen welke programma's ze een bijdrage leveren aan het realiseren van onze doelstellingen.

bedragen x € 1000

Programma	Financiële gegevens verbonden partijen	Omvang belang	Financiële bijdrage 2027	Eigen vermogen 01-01-2027	Eigen vermogen 31-12-2027	Vreemd vermogen 01-01-2027	Vreemd vermogen 31-12-2027	Verwacht resultaat 2027
	Gemeenschappelijke regelingen							
1,2,3	Veiligheidsregio Noord Limburg (VRLN)	2,9%	2.968	9.465	9.516	45.739	72.401	0
2	Westrom	12,1%	2.801 [1]	506	102	nb	nb	0
5	Reinigingsdienst Maasland	13,2%	1.509	1.945	1.659	9.182	8.882	0
2,4,5,6,7,8	Servicecentrum MER	25,9%	9.502	131	131	8.459	8.459	0
5,6,7,8	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	1,4%	393	2.427	2.905	7.516	7.227	0
4	Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN)	5,2%	4	-40 [2]	79 [2]	187 [2]	772 [2]	8
2	Omnibuzz	2,7%	935	763	757	8.101	8.890	0
4,5	Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg	3,2%	665	1.513	1.513	2.335	2.375	0
2	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Limburg Noord	4,5%	251	0	0	7	5	0
	Vennootschappen en corporaties [2]							
4	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML)	12,5%	0	27.516	30.683	5.158	4.961	3.167
8	NV BNG	0,0%	0	4.777.000	4.863.000	123.614.000	110.701.000	172.000
6,8	Enexis Holding BV	0,4%	0	5.538.000	5.811.000	5.949.000	7.627.000	400.000
6	NV WML	1,4%	0	217.814	236.571	403.411	438.818	20.164
5	Nazorg Limburg BV (Bodemzorg Limburg)	0,9%	0	11.038	11.701	32.965	32.428	663
4	Zonnestation Montfort BV [3]	100,0%	0	0	0	0	0	0
	Stichtingen en verenigingen [2]							
4	Ons WCL	20,0%	40	275	256	305	381	11
3	Antidiscriminatie voorziening (ADV)	onbekend	14	204	132	127	107	-71
	Overige verbonden partijen							
4	Euregio Rijn-Maas-Noord (RMN) [2]	3,1%	15	367	424	560	491	57

1) € 96.436 gemeentelijke bijdrage / € 2.705.000 WSW participatiebudget
2) Cijfers jaarrekening 2025 (01-01-2025 en 31-12-2025)
3) Nog geen cijfers beschikbaar

In de risicomatrix is aangegeven hoe hoog het financiële risico en het bestuurlijke risico van de verschillende samenwerkingspartners is.
Tot slot is per verbonden partij opgenomen wat het openbaar belang en het bestuurlijk belang voor ons is, hoe de risicocapaciteit zich verhoudt en welke belangrijke ontwikkelingen er zijn. Ten aanzien van risico's geldt voor de gemeenschappelijke regelingen dat de deelnemers op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen altijd garant staan voor eventuele tekorten. Gemeenschappelijke regelingen zijn, net als gemeenten, verplicht om in hun begroting een paragraaf weerstandvermogen en risicomanagement op te nemen. Wij nemen hier dan ook alleen op hoe de verhouding is tussen hun beschikbare weerstandscapaciteit en hun benodigde weerstandscapaciteit.

Risicomatrix verbonden partijen			
	Bestuurlijk risico		
Financieel risico	Laag	Gemiddeld	Hoog
Laag	**- NV BNG** **- NV WML** **- ADV** **- Zonnestation Montfort BV**	**- Ons WCL** **- Enexis Holding BV** **- Bodemzorg Limburg** **- Euregio Rijn-Maas-Noord**	
Gemiddeld	**- BsGW** **- RD Maasland**	**- Westrom** **- Omnibuzz** **- MGR SD M-LN** **- OML BV** **- Veiligheidsregio** **- Grenspark MSN**	**- ODNML**
Hoog		- **Servicecentrum MER**	

Veiligheidsregio Limburg Noord	
Openbaar belang	De Veiligheidsregio behartigt de belangen van de gemeenten en hun inwoners op het gebied van brandweerzorg, crisisbeheersing en publieke gezondheid.
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende gemeenten hebben één stem in het algemeen bestuur.
Risico's	De benodigde weerstandcapaciteit is bepaald op € 1.013.907. De stand van de algemene reserve is begin 2026 begroot op € 280.000. Dit is lager dan de benodigde capaciteit.
Ontwikkelingen	De samenleving krijgt te maken met steeds meer onvoorspelbare veiligheids- en gezondheidsrisico's. Internationale spanningen, hybride dreigingen, pandemieën, verstoringen in vitale infrastructuren vergroten de onzekerheid. Daarnaast zorgen klimaatverandering, vergrijzing en druk op zorg- en hulpdiensten voor complexere incidenten en crises. Deze externe ontwikkeling en dreigingen vragen om een goede voorbereiding en een structurele en intensieve samenwerking tussen overheden, hulpdiensten, maatschappelijke partner en inwoners. De VRLN werkt aan het versterken van de publieke gezondheidszorg door het versterkingsplan Toekomstbestendige GGD. Hiermee wordt

Veiligheidsregio Limburg Noord	
	structureel geïnvesteerd in onder andere infectieziektebestrijding, pandemische paraatheid en preventie. Tegelijkertijd wordt gebouwd aan een robuuste en toekomstgerichte brandweerorganisatie die is voorbereid op nieuwe risico's. Vanuit crisisbeheersing wordt de voorbereiding op grootschalige en langdurige crises verder versterkt. De nadruk ligt op de opgaven en uitdagingen vanuit zowel de Landelijke Agenda Crisisbeheersing als het eigen beleidsplan. De inzet op het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid van inwoners draagt bij aan een groter risico bewustzijn en meer zelfredzaamheid.

Westrom	
Openbaar belang	De GR Westrom blijft - sinds 2025 - in stand om voor de vijf deelnemende gemeenten uitvoering te geven aan de Wet sociale werkvoorziening.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het bestuur.
Risico’s	Het totaal van de gekwantificeerde risico’s bedraagt in 2027 € 0,70 miljoen. Met een begrote reserve van €101.958 is de weerstandscapaciteit onvoldoende.
Ontwikkelingen	Westrom is per 1 januari 2025 voor een deel van de uitvoeringsorganisatie overgegaan naar Doon Roermond B.V. De GR Westrom blijft in stand om voor de vijf deelnemende gemeenten uitvoering te geven aan de Wsw. De feitelijke uitvoering van deze taak heeft het algemeen bestuur per 1 januari 2025 bij Doon neergelegd. Vanaf 2029 zal de gemeentelijke bijdrage aan Westrom nihil zijn.

RD Maasland	
Openbaar belang	Het vervullen van de zorgplicht van de lokale overheid ten aanzien van de inzameling van huishoudelijk afval en kunststof verpakkingsafval tegen de laagst mogelijke kosten met de meest optimale service.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 2 leden vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en met 1 lid in het dagelijks bestuur.
Risico’s	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort.
Ontwikkelingen	RD Maasland is bezig met de acquisitie en uitbreiding van het werkgebied/dienstverlening in Midden- en Noord- Limburg. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente Beesel en Horst aan de Maas vanaf 1 maart 2025 zijn toegetreden tot RD Maasland. RD Maasland streeft ernaar om in het kader van circulaire economie, samen met andere gemeenten en/of collega-bedrijven, het ingezamelde afval zo veel als mogelijk her te gebruiken. In een Grondstoffenplan wordt beschreven welke beleidsveranderingen, acties en activiteiten gedaan worden in de transitie naar een circulaire economie.

RD Maasland	
	Deze zullen plaatsvinden op het gebied van: ○ Kwaliteit grondstoffen en verbeteren afvalscheiding ○ Inzameling ○ Brengvoorzieningen RD Maasland professionaliseert de bedrijfsvoering verder en werkt volgens Strategisch Meerjarenplan 2023-2028 aan regionale samenwerking en (circulaire) werkgelegenheid. In 2026 heeft RD Maasland haar commerciële inzamel activiteiten verkocht aan een marktpartij waardoor men zich volledig op de dienstverlening voor gemeenten/deelnemers kan richten.

Servicecentrum MER	
Openbaar belang	Het SC MER geeft uitvoering aan taken op het gebied van de omgevingsdienst, het sociaal domein en bedrijfsvoering. Middels deze samenwerking beogen we dat er zo efficiënt mogelijk wordt gewerkt, dat de kwetsbaarheid van de afzonderlijke gemeenten afneemt en de kwaliteit en klantgerichtheid toenemen.
Bestuurlijk belang	De colleges van de deelnemende gemeenten vormen het algemeen bestuur. De burgemeesters van de deelnemende gemeenten vormen het dagelijks bestuur.
Risico's	De totale omvang van de ingeschatte risico's bedraagt € 787.500. Dit is groter dan het beschikbare weerstandsvermogen van € 280.681.
Ontwikkelingen	Ook in 2027 gefocust op samenwerking in partnerschap. Dit betekent niet alleen iets voor de samenwerking tussen SC MER en de 3 MER gemeenten, maar ook voor het integraal samenwerken binnen SC MER. De volgende punten staan centraal binnen het SC MER: • Het zijn van een toekomstbestendige (digitale) overheidsorganisatie. • Integraliteit binnen SC MER en de 4 partners • Borgen van de basis en bestendigen huidige inhoudelijke koers • Het hebben, houden en behouden van voldoende personeel. • Focus op wettelijke verplichtingen die eisen stellen aan de uitvoeringskracht. • Focus op primaire processen en procesmanagement

Belastingsamenwerking gemeenten en waterschappen	
Openbaar belang	BsGW behartigt als uitvoeringsorganisatie van het waterschap en de deelnemende gemeenten de zorg voor optimaal beheer en verwerking van (basis)gegevens en informatie, het heffen, innen en afdragen van de opbrengsten van lokale belastingen en het waarderen van belastingobjecten in het kader van de wet WOZ. Dit alles op basis van bedrijfseconomische principes.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico's	Het totale benodigde weerstandsvermogen voor de geïnventariseerde risico's is € 1.190.000. Het aanwezige weerstandsvermogen voor bestemming van het jaarrekeningresultaat 2025 bedraagt € 998.000. Bij het vaststellen van de jaarstukken 2025 heeft het Algemeen Bestuur besloten het aanwezige weerstandsvermogen aan te vullen met € 192.000 waarmee de ratio uitkomt op 1,0.
Ontwikkelingen	Na een periode van snelle groei richt BsGW zich op stabilisatie, consolidatie en procesoptimalisatie op basis van het vigerend ondernemingsplan. *Proceskosten* No Cure No Pay-bedrijven veroorzaken een relatief groot aantal WOZ-bezwaren met de daaruit voortvloeiende proceskosten. Door lagere proceskostenvergoedingen, minder bezwaren en lagere toekennings-percentages dalen de uitkeringskosten. Doordat de bezwaren steeds uitgebreider, complexer en technischer worden stijgen echter de uitvoeringskosten per ingediend bezwaar. *Informatiebeveiliging & Privacy* Het is voor BsGW van cruciaal belang dat de continuïteit van de informatie en de informatievoorziening is gewaarborgd. Een van de beheersmaatregelen is het voldoen aan Europese en nationale wet- en regelgeving omtrent informatiebeveiliging. Daarnaast wordt de komende periode eraan gewerkt om te voldoen aan de eisen van de NIS2 en de BIO2. In de volgende fase wordt gestart met het periodiek simuleren van en oefenen met diverse scenario's. Op basis van de uitkomsten van de simulaties en oefensessies wordt het continuïteitsplan actueel gehouden.

Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN)	
Openbaar belang	MSN versterkt de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van natuur, landschap, recreatie, toerisme, marketing en PR. Doelen zijn het behoud en de ontwikkeling van karakteristieke natuur- en cultuurlandschappen, het creëren van een gezamenlijke regionale identiteit en het verbeteren van recreatieve mogelijkheden aan beide zijden van de grens. Projecten, zoals natuur- en bosbrandpreventie, worden uitgevoerd met inzet van Europese subsidies, ondersteund door gezamenlijke marketing, milieueducatie en voorlichting.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het Dagelijks bestuur en 1 lid in het algemeen bestuur.
Risico's	Verplichting naar rato van bijdrage (voor Roerdalen 17%) aan openstaande verplichtingen bij ontbinding en vereffening.

Grenspark Maas-Swalm-Nette (MSN)	
Ontwikkelingen	Het grenspark MSN continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Het Grenspark MSN ondersteunt de Veiligheidsregio in de uitvoering van het project natuurbrandmanagement. Daarnaast zijn ze trekker van het project Grensoverschrijdend ruiteren. Het project Kennisontwikkeling Natuurbrand gaat in uitvoering. Tot slot ondersteunt Grenspark MSN de samenwerking Limburgse Maasterrassen/ Nationaalpark de Meinweg.

Omnibuzz	
Openbaar belang	De Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz (hierna: Omnibuzz) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en het leerlingenvervoer (LLV) vanuit de onderwijswetgeving. Omnibuzz verzorgt de administratieve, uitvoerende en controlerende werkzaamheden en stemt deze af met gemeenten en andere betrokken partijen. De organisatie richt zich op kwalitatief goed, doelmatig en toegankelijk vervoer voor reizigers en gemeenten.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico’s	Omnibuzz heeft een risicoanalyse uitgevoerd van de bedrijfsvoering risico’s. Het benodigde weerstandsvermogen voor de geïnventariseerde risico's bedraagt € 760.000. Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt € 727.649. Daarmee komt de weerstandsratio uit op 0,96. De personele bezetting blijft kwetsbaar door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast neemt de vraag naar vervoer de komende jaren naar verwachting toe als gevolg van de vergrijzing.
Ontwikkelingen	In 2027 start Omnibuzz met een nieuwe aanbesteding voor het Wmo-vervoer. Deze aanbesteding speelt in op recente ontwikkelingen en richt zich op betere dienstverlening, efficiënter vervoer en beheersing van de kosten.

Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg, voorheen Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord	
Openbaar belang	De Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg richt zich op verbetering van de VTH-dienstverlening (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) op het gebied van milieu en de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico’s	De Omgevingsdienst NML heeft in de begroting van 2027 een totale omzet van €20.862.682 opgenomen. De meest recente-risico-inventarisatie (tevens de benodigde weerstandscapaciteit) kent een verwachtingswaarde van € 1.040.000. Het aanwezige weerstandsvermogen bedraagt € 1.000.000. De ratio komt hiermee uit op 0,96. Tevens lopen we als gemeente risico gedurende de omvorming van RUD LN. De implementatiekosten en structurele lasten kunnen afwijken van de geschatte lasten die we opgenomen hebben in onze begroting.

Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg, voorheen Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord	
Ontwikkelingen	Per 1 april 2026 moest RUD Limburg Noord voldoen aan de landelijke robuustheid criteria. De bestaande netwerkorganisatie is daarom omgevormd naar een robuuste omgevingsdienst, de Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg (ODNML). De gemeenteraad heeft hierover besloten. De organisatie is nog in opbouw, met de MER-OD, gemeente en de ODNML worden de processen nog verder gefinetuned.

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Limburg-Noord	
Openbaar belang	De regionale samenwerking voor Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke Opvang (MO) en Bemoeizorg & Preventie (B&P) waarborgt continuïteit en een regionale aanpak voor inwoners met complexe problematiek. De taken die bij het samenwerkingsverband zijn belegd zijn: Contractmanagement, Inkoop, Monitoring, Financieel beheer, Coördinatie van de toegang en Regie op het beleidsproces.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur en met 1 lid in het algemeen bestuur.
Risico's	Er is een benodigd weerstandsvermogen van € 1.705.000 terwijl MGR. De MGR bouwt zelf geen eigen weerstandsvermogen op, met uitzondering van de ten laste van het resultaat 2025 gevormde bestemmingsreserve. Bij de bepaling van het benodigd weerstandsvermogen bij gemeenten brengt de MGR dit tot uitdrukking door de financiële vertaling van risico's door te rekenen met een factor 2,0. Tot nu toe krijgen we echter nog altijd geld terug van de MGR. Het risico is daarmee laag.
Ontwikkelingen	De Midden-Limburgse gemeenten zijn in 2026 een traject gestart om hun samenwerking met de MGR te intensiveren. De aansluiting van de Midden-Limburgse gemeenten vanaf oktober 2026 tot module 1 leidt tot een gelijke aansluiting van alle gemeenten bij de huidige uitvoeringstaken van de MGR. Daarnaast is een aantal uitvoeringstaken bij de MGR belegd die momenteel nog niet door de MGR worden uitgevoerd zoals business- control, declaratie en facturatie Jeugdhulp en toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid.

NV BNG	
Openbaar belang	BNG Bank financiert decentrale overheden en maatschappelijke instellingen met als doel maximale maatschappelijke impact, niet winstmaximalisatie. Dankzij het publieke eigenaarschap en beperkt werkterrein heeft de bank een zeer laag kredietrisico en kan zij scherp geprijsde financiering op de kapitaalmarkt doorgeven, wat leidt tot lagere kosten voor publieke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Het bedrag dat de bank jaarlijks aan dividend uitkeert is afhankelijk van de winst die de bank in enig jaar behaalt. Gelet op de omvang van de jaarlijkse inkomsten is dit risico zeer klein.
Ontwikkelingen	Geen ontwikkelingen voor 2027.

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML)	
Openbaar belang	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Roermond, Leudal, Echt-Susteren, Maasgouw en Roerdalen. OML zet zich in voor een sterke, duurzame en toekomstbestendige economie in Midden-Limburg. Daarbij werkt zij samen met gemeenten, ondernemers en andere partners aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, met aandacht voor een goede balans tussen wonen, werken en leven. De organisatie richt zich op vier kerntaken: advisering over ruimtelijk-economische vraagstukken, ontwikkeling en verduurzaming van bedrijventerreinen en werklocaties, het aantrekken en behouden van bedrijven, en ondersteuning bij duurzame en toekomstbestendige bedrijventerreinen. OML werkt vanuit een regionale visie, waarbij economische ontwikkeling, zorgvuldig ruimtegebruik, duurzaamheid en maatschappelijke meerwaarde in samenhang worden afgewogen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	OML werkt in een voortdurend veranderende omgeving waarin ontwikkelingen op het gebied van economie, ruimte, energie, infrastructuur, duurzaamheid en arbeidsmarkt invloed hebben op projecten en werklocaties. Beperkte ruimte, netcapaciteit, veranderende marktomstandigheden en nieuwe beleids- en maatschappelijke eisen kunnen gevolgen hebben voor de planning, haalbaarheid en financiële resultaten.
Ontwikkelingen	Het Ondernemingsplan 2026–2029 **'Ruimte om te ontwikkelen'** vormt het strategische kader voor de activiteiten van OML. Het ondernemingsplan is vastgesteld door de aandeelhouders en heeft een looptijd van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2029.

Enexis Holding NV	
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt voor betrouwbare en betaalbare energie voor ruim 2 miljoen aansluitingen. Als publieke netbeheerder werkt Enexis aan een duurzame energievoorziening door hoogstaande dienstverlening, tijdige netwerkontwikkeling, samenwerking met lokale partners en innovatieve oplossingen om de energietransitie te versnellen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Door de energietransitie investeert Enexis fors in het net, met als uitgangspunt financieel solide te blijven en minimaal een A-creditrating te behouden. Dividenduitkeringen zijn afhankelijk van de jaarwinst; een deel kan worden ingehouden om investeringen, o.a. voor de regionale energiestrategie, te financieren. Risico's voor aandeelhouders zijn beperkt door het gereguleerde marktstelsel en de solide waarde van het bedrijf.

Enexis Holding NV	
Ontwikkelingen	Enexis blijft inzetten op versnelling en uitbreiding van het netwerk. Het aanbod en de vraag naar duurzame energie blijft echter sneller stijgen dan de uitbreidingen van het net. Alternatieve energiedragers, zoals groen gras, waterstof en warmtenetten spelen een belangrijke rol in een toekomstbestendig energiesysteem, maar hebben in Roerdalen maar een beperkte rol. Belangrijk is een goede samenwerking lokaal en binnen de RES NML tussen de verschillende stakeholders voor het realiseren van de ambities en om samen snel tot goede oplossingen komen voor netuitbreiding, slimmer programmeren en het beter benutten van het net.

NV WML	
Openbaar belang	De kerntaak van WML is het duurzaam en doelmatig leveren van drinkwater aan inwoners, bedrijven en (overheids-)instellingen in Limburg. WML stelt de openbare watervoorziening veilig, beschermt bronnen en stimuleert duurzaam gebruik van water.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Beperkt.
Ontwikkelingen	Beschikbaarheid van drinkwater is een steeds grotere uitdaging: door klimaatverandering en groeiende vraag dreigt na 2030 een tekort. Ook de waterkwaliteit is een aandachtspunt: meer vervuilende stoffen in Maas- en grondwater maken zuivering steeds complexer en duurder. Aandacht voor de infrastructuur: grote delen van het leidingnet zijn verouderd en moeten (ook in Roerdalen) worden vervangen: dit vraagt forse capaciteit en planning en zet de betaalbaarheid onder druk.

Bodemzorg Limburg	
Openbaar belang	Nazorg over twintig gesloten stortplaatsen in Limburg. De kernactiviteiten van Bodemzorg Limburg zijn: • Administratieve vastlegging van gegevens en verplichtingen per locatie. • Monitoring van stortlocaties en rapportage aan het bevoegd gezag. • Beheer en onderhoud van voorzieningen en naleving van eigendomsverplichtingen. • Vervanging of aanleg van voorzieningen waar nodig.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Beperkt.
Ontwikkelingen	Bodemzorg Limburg heeft de afgelopen jaren vanuit de financiële middelen van de nazorgvoorziening geïnvesteerd in de realisatie van een drietal zonneparken in Limburg. Reden hiervoor is dat het rendement op deze investeringen meer bedraagt dan 4,5% en hiermee voldoende zekerheid wordt verkregen ten aanzien van het rendement op de financiële middelen van de nazorgvoorzieningen. Daarnaast investeert men ook in zonneparken vanuit de beleggingsportefeuille.

Zonnestation Montfort	
Openbaar belang	Het vervullen van een bijdrage aan de duurzaamheidsopgaven van de gemeente Roerdalen.
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Risico's	Het Zonnestation Montfort bevindt zich in de bouwfase. De meeste kosten zijn inzichtelijk, dus de onzekerheden op het benodigde investeringsbedrag nemen steeds meer af. Dit geeft ook duidelijkheid voor de operationele fase.
Ontwikkelingen	Naar verwachting wordt de bouw van Zonnestation Montfort in de eerste helft van 2026 afgerond. In 2027 is het zonneveld operationeel.

Ons WCL	
Openbaar belang	De stichting heeft als doel: • Het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten in het kader van inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten. • Het zelfstandig uitvoeren van projecten alsmede het afmaken van lopende WCL-projecten. • Het in standhouden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied.
Bestuurlijk belang	Gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico's	Klein.
Ontwikkelingen	Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Ons WCL heeft een coördinerende taak bij de subsidieaanvraag en uitvoering van de samenwerking Limburgse Maasterrassen/Nationaal Park De Meinweg. Ook volgt Ons WCL namens de regio Meinweg de ontwikkelingen in het landelijk gebied. Zij adviseren de gemeenten en vertegenwoordigen de regio in het overlegorgaan van de plattelandscoalitie. Door de ontwikkeling van de Samenwerking de Limburgse Maasterrassen is het mogelijk dat de bestaande stichting omgevormd wordt en nieuwe taken krijgt of dat Stichting Ons WCL wordt opgeheven en een nieuwe stichting wordt opgericht. Besluitvorming door ons College en uw raad zal hiervoor benodigd zijn.

Anti-discriminatievoorziening (ADV Limburg)	
Openbaar belang	Discriminatie.nl Limburg heeft als doel het voorkomen en bestrijden van discriminatie en het bevorderen van gelijke behandeling in Limburg. Het in behandeling nemen van meldingen/klachten van discriminatie is daarbij een primaire taak. Het registreren van meldingen en hierover rapporteren is ook een belangrijke taak. De verschillende rapportages dienen vervolgens als basis voor gevraagde en ongevraagde adviezen aan lokale en nationale overheid.
Bestuurlijk belang	Er is geen vertegenwoordiging in het bestuur, er is geen sprake van aandelen.

Anti-discriminatievoorziening (ADV Limburg)	
Risico's	De risico's zijn beperkt. De stichting is volledig afhankelijk van gemeentelijke subsidies. Er zijn momenteel geen aanwijzingen dat deze subsidies niet langer zullen worden verstrekt.
Ontwikkelingen	De ministerraad heeft in 2024 groen licht gegeven om per 1 januari 2027 één landelijke organisatie op te richten met een regionale inbedding. Deze organisatie wordt rechtstreeks gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De gedachte achter dit besluit is dat de huidige situatie – waarin regionale ADV's afhankelijk zijn van gemeentelijke subsidies – kwetsbaar is. Met een landelijke organisatie wil het kabinet meer continuïteit, uniformiteit en herkenbaarheid realiseren. Slachtoffers en omstanders van discriminatie moeten daarmee beter toegang krijgen tot ondersteuning.

Euregio Rijn-Maas-Noord	
Openbaar belang	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de circa 2 miljoen inwoners van dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven middels verschillende subsidieregelingen. De Euregio is ook verantwoordelijk voor het Grensinfopunt voor grenspendelaars.
Bestuurlijk belang	De gemeente is met 3 leden vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.
Risico's	Risico's zijn beperkt, kleine organisatie met financiële reserve en bij ontbinding/liquidatie naar rato van stemmen verdeling kosten.
Ontwikkelingen	Tijdens de Algemene Ledenvergadering in juni 2026 is besloten de samenwerking tussen de Euregio-gemeenten/steden en partners op een andere manier te faciliteren. De commissiestructuur wordt losgelaten. Er worden regelmatig stakeholderbijeenkomsten gehouden, waarvan de thema's bestuurlijk worden bepaald. In 2027 en 2028 zijn dit energie, arbeidsmarkt/vakkrachten, weerbaarheid en innovatie/onderwijs. De Interreg commissie blijft wel intact. Tevens ondersteunt de Euregio in de samenwerkingen in de Regio Deal Midden-Limburg om de brede welvaart te stimuleren en de euregionale samenwerking te versterken.

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Risicobeheersing is een continu proces dat risico's identificeert, beoordeelt en vervolgstappen definieert. Het wordt toegepast in verschillende gebieden, waaronder financieel risicomanagement binnen de planning en control-cyclus. We streven naar een balans tussen bestuurlijke ambities en bijbehorende risico's. Inzicht in risico's stelt ons in staat om verantwoorde besluiten te nemen, zodat huidige en toekomstige investeringsrisico's in verhouding staan tot onze vermogenspositie. We hebben voldoende vermogen om de risico's op te vangen als onze ratio groter is dan 1.

Om onze risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Hierdoor wordt inzichtelijk wat op basis van deze risico's de benodigde weerstandscapaciteit is. Voor 2027 komt deze uit op € 3.717.800 afgerond.
De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandcapaciteit, bestaande uit de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien.
De beschikbare weerstandcapaciteit is € 22.011.000. Dit betekent dat onze ratio voor het weerstandsvermogen 5,9 (jaarrekening 2025: 5,1) is, dit is ruim voldoende.

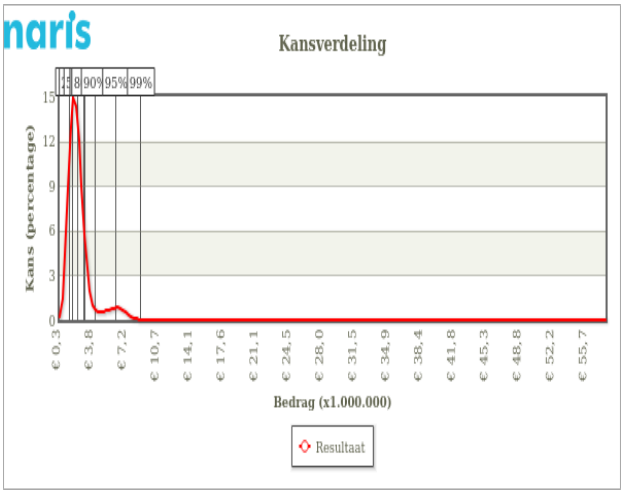
De verschillende onderdelen van risicomanagement worden hieronder verder uitgewerkt.
Aan het eind van deze paragraaf gaan we in op een aantal andere financiële kengetallen die inzicht geven in onze financiële positie.

Risico-inventarisatie, beoordeling en kwantificering

Om het weerstandsvermogen te bepalen, moeten eerst de risico's in kaart worden gebracht die geen (afdoende) maatregelen hebben. Als de risico's bekend zijn is het van belang om deze te beoordelen en kwantificeren. Hierbij worden de risico's inhoudelijk beoordeeld:

- hoe groot is de kans dat een risico zich voordoet (waarschijnlijkheid) en;
- welke financiële impact heeft dit dan, zowel maximaal als verwacht.

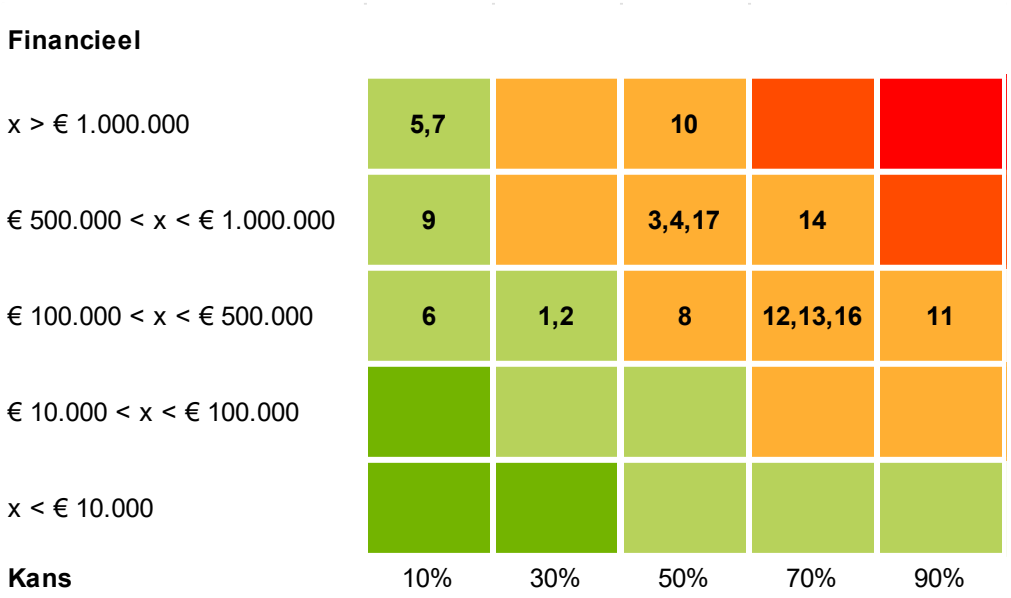
Hierna wordt de risicoscore berekend via een risicosimulatie, De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De kansverdeling en de benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages worden in de grafiek en tabel weergegeven, met een uitgangspunt van 90% zekerheid voor de weerstandsratio.

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	1.012.025
25%	1.395.797
50%	1.893.162
75%	2.513.119
80%	2.709.974
90%	3.717.803
95%	5.958.441

Risicokaart

Risico's waarvan de oorzaken en gevolgen in klassen ingedeeld zijn kunnen geplaatst worden in een risicokaart. De risicokaart geeft inzicht in de spreiding van de risico's naar kans en gevolg. De nummers in de risicokaart corresponderen met het nummer van het risico zoals beschreven in de risico-inventarisatie. Een risico dat in het groene gebied zit, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Een risico dat een score heeft die in het oranje gebied zit, vraagt om aandacht. Een risico dat een risicoscore heeft die in het rode gebied zit vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie wordt bedreigd.

Risico-inventarisatie

In de tabel op de volgende pagina's is per risico aangegeven:

- wat de risicogebeurtenis en hoe hebben we deze beoordeeld;
- hoe we op het risico willen sturen om dit te beheersen;
- wat het maximale en het verwachte risico en in welke risico klasse het valt;
- hoe groot we de kans achtte dat een risico zich voordoet;
- welke score een risico heeft op basis van bovenstaande inschattingen.

Nr	Risicogebeurtenis en beoordeling	Sturen en beheersen	Verwacht risico	Maximaal risico	Kans	Score
		Algemene uitkering				
1	Het grootste risico van de algemene uitkering zijn de plannen van het kabinet en de doorrekening daarvan in de gemeentefondsuitkering. Deze zijn nog niet nog duidelijk en zijn moeilijk te kwantificeren.	Wij hebben zelf geen directe invloed op de omvang de algemene uitkering. We spelen zoveel mogelijk in op aangekondigde wijzigingen en volgen hierover de berichtgeving op internet en de circulaires van het Rijk. We ondersteunen landelijke acties die inzetten op meer stabiliteit in de algemene uitkering.	490.000	490.000	30%	6
2	In de algemene uitkering ramen we de onderschrijding van het BCF structureel, terwijl deze nog niet is opgenomen in de circulaires. Dit is echter afhankelijk van het uitgavenpatroon van alle andere gemeenten. We houden rekening met een inkomst van €220.000.	Wij hebben zelf geen directe invloed op de omvang van de BCF uitkering. Voor de berekening gaan we uit van de gemiddelde uitkering van de laatste 4 jaar. Als het laatste jaar lager is dan dit gemiddelde gaan we van dit bedrag uit.	66.000	220.000	30%	6

Nr	Risicogebeurtenis en beoordeling	Sturen en beheersen	Verwacht risico	Maximaal risico	Kans	Score
		Bedrijfsvoering				
3	Binnen de gemeentefondsuitkering krijgen we uitvoeringsmiddelen voor klimaat en energiebeleid. Deze zijn toegekend tot en met 2027. Voor de jaren erna is dit nog steeds onzeker. Aangezien het beleid tot 2050 doorloopt gaan we ervanuit dat we ook in de jaren na 2027 hiervoor middelen blijven ontvangen. Daarom is € 799.000 aan structurele inkomsten opgenomen. Wij beoordelen het risico dat er we geen uitvoeringsgelden ontvangen vanaf 2028 zeer laag.	Wij hebben zelf geen directe invloed op het instellen van een toekomstige regeling over de uitvoeringsgelden voor het klimaatbeleid. We spelen zoveel mogelijk in op aangekondigde wijzigingen en volgen hierover de berichtgeving op internet.	200.000	799.000	50%	**12**
4	Gegevensveiligheid is cruciaal om privacyschendingen, economische schade en fysieke schade door systeemstoringen te voorkomen. Wij verwerken veel gevoelige persoonsgegevens, wat essentieel is voor digitalisering en het creëren van maatschappelijke en economische kansen, maar ook risico's met zich meebrengt. Inwoners en ondernemers moeten vertrouwen hebben in de veiligheid van hun gegevens en de betrouwbaarheid van de informatie-uitwisseling door de gemeente. Het jaarlijkse "Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten" van de IBD toont aan dat risico's zoals bedrijfscontinuïteit, imagoschade en datalekken aanzienlijk blijven.	Wij versterken de menselijke schakel door bewustwording en training voor medewerkers en bestuur. We bieden middelen voor veilige gegevensverwerking, met focus op beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie. Privacy by design en security by design zijn geïntegreerd in onze processen. Vanuit het bedrijfscontinuïteitsmanagement beoordelen we de kritieke processen aan de hand van risicoanalyses en worden indien nodig verder beheersmaatregelen voorgesteld.	50.000	1.000.000	50%	**12**
		Leningen en borgstellingen				
5	We hebben aan het Zonnestation Montfort een lening verstrekt en agio gestort. Het zonneveld is inmiddels grotendeels gerealiseerd. We lopen een risico dat de lening en agio niet meer wordt terugbetaald. De energiemarkt is op dit moment erg grillig. Hierdoor is het onzeker welke contractvorm afgesloten kan worden en wat dan de inkomsten gaan zijn. Als de verdiensten onvoldoende zijn, kan het zijn dat er niet genoeg geld verdiend wordt om de lening & agio terug te betalen.	Tijdens de looptijd moet de marktsituatie constant gemonitord worden om zo de meest gunstige contracten te kunnen afsluiten.	5.400.000	5.400.000	10%	**5**
6	Aan Laco Feel Fit, de eigenaar van het Apollocomplex, is ongeveer 2/3e deel van de exploitatiebijdrage ten behoeve van het zwembad over de eerste 10 jaar vooruitbetaald in 2018. De gemeente loopt hierbij een financieel risico wanneer het Apollocomplex binnen deze 10 jaar niet levensvatbaar blijkt.	Jaarlijks monitoren	0	108.333	10%	**3**
7	Voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staan wij per 31/12/2025 voor € 56.022.000 in de achtervangpositie. De woningbouwcorporatie heeft op 12/2025 een loan to value van 33%. Op grond van deze 33% is de kans dat de woningbouwcoöperatie in de problemen komt dus al gering. Het WSW geeft tevens zelf aan dat op basis van risicomodellen en stresstesten de kans zeer klein wordt geacht dat achtervang-gemeenten een renteloze lening moeten verstrekken als de andere buffers onvoldoende zijn.	Halverwege 2021 is de nieuwe vorm van garantstelling ingegaan voor nieuwe leningen. Bij nieuwe leningen wordt het risico voor de gemeente groter. We kunnen garantstelling alleen afwijzen als alle gemeenten waarin de woningcorporatie actief is het hierover eens zijn. Daarnaast wordt de afloop van de bestaande achtervangpositie jaarlijks gemonitord.	14.005.000	56.022.000	1%	**5**

Nr	Risicogebeurtenis en beoordeling	Sturen en beheersen	Verwacht risico	Maximaal risico	Kans	Score
		Leningen en borgstellingen				
8	De leningen die zijn versterkt aan de dorpshuizen in het kader van het accommodatiebeleid worden niet of deels terugbetaald.	Jaarlijks monitoren	152.330	304.660	50%	**9**
9	Het risico van borgstellingen is dat de debiteur de betalingen niet verricht aan ons of aan de geldverstrekker waarvoor wij borg staan. Een borgstelling kost niet direct geld. Wij geven met een borgstelling aan dat wij de restantschuld van de lening op ons nemen als de schuldenaar niet aan de verplichtingen voldoen. Op het moment dat wij aan de geldverstrekker (een deel van) de verplichting moeten voldoen, komt hiervoor een directe lening aan de schuldenaar in de plaats.	Jaarlijks monitoren.	0	860.270	5%	4
		Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
10	Er worden momenteel gronden aangekocht binnen de door de raad vastgestelde voorkeursrechtgebieden ten behoeve van de uitvoering van het Actieplan Versnellen Woningbouw. Bij de aankoopprijs wordt rekening gehouden met het potentieel voor woningbouwontwikkeling. Het risico bestaat echter dat aangekochte percelen uiteindelijk niet of slechts gedeeltelijk voor woningbouw kunnen worden benut, waardoor de betaalde aankoopprijs niet volledig kan worden terugverdiend. Dit kan het gevolg zijn van planologische, milieutechnische of markteconomische omstandigheden. Daarnaast vormt netcongestie een belangrijk risico. Op dit moment is onzeker of en wanneer voor toekomstige woningbouwprojecten voldoende capaciteit op het elektriciteitsnet beschikbaar komt. Indien nieuwe ontwikkelingen niet of pas op langere termijn kunnen worden aangesloten op het stroomnet, kan dit leiden tot vertraging of zelfs het niet doorgaan van woningbouwplannen, met financiële gevolgen voor de waarde en exploitatie van de aangekochte gronden	Er worden alleen gronden aangekocht waarvan wij het momenteel zeer reëel achten dat er woningbouwontwikkeling in de toekomst plaats gaat vinden. Daarnaast is hiervoor een specifieke risicoreserve ingesteld.	300.000	1.500.000	50%	**15**
11	Bij ruimtelijke en infrastructurele projecten treedt de gemeente steeds vaker zelf op als initiatiefnemer. Hierdoor ligt de verantwoordelijkheid voor eventuele claims van derden, waaronder verzoeken om nadeelcompensatie, bij de gemeente en kunnen deze kosten niet worden verhaald op andere partijen. Naast mogelijke vergoedingen aan belanghebbenden brengt dit ook kosten met zich mee voor de beoordeling en afhandeling van claims. De omvang en het aantal claims zijn vooraf moeilijk te voorspellen en afhankelijk van de aard, omvang en impact van de projecten en de gevolgen die deze hebben voor omwonenden, bedrijven en andere belanghebbenden.	We nemen in de risicoafweging bij nieuwe projecten dit aspect mee en proberen daar een zo goed mogelijke inschatting van te maken. Soms laten we al een onderzoek doen door een gespecialiseerd bureau om een goede inschatting te krijgen van schade of risico. Derden hebben de mogelijkheid om een claim of nadeelcompensatie in te dienen, echter dit gebeurt niet altijd.	75.000	200.000	90%	**15**

Nr	Risicogebeurtenis en beoordeling	Sturen en beheersen	Verwacht risico	Maximaal risico	Kans	Score
	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen					
12	De areaaluitbreiding uit het Actieplan Versnellen Woningbouw is verwerkt in de begroting. Daarbij zijn extra opbrengsten geraamd uit bouwleges, OZB en de uitkering uit het gemeentefonds. Deze opbrengsten zijn gebaseerd op een vooraf gemaakte inschatting van de verwachte woningbouwversnelling. Het realiseren van deze inkomsten is echter afhankelijk van de bereidheid van marktpartijen om projecten uit te voeren, marktomstandigheden, wettelijke ontwikkelingen en de netcongestie. Hoewel de gemeente inzet op meer regie in de woningbouwopgave, kunnen onderzoeken naar omgevingsaspecten, het krijgen van een aansluiting op het stroomnet, bezwaar- en beroepsprocedures en andere planologische beperkingen leiden tot vertraging, waardoor de beoogde woningbouwversnelling en bijbehorende opbrengsten mogelijk niet of later worden gerealiseerd.	De omgevingsvergunningen zijn een vraaggestuurd product, hoewel we in het kader van de woningbouwopgave hierin willen stimuleren hebben we beperkt invloed op het daadwerkelijke aantal aanvragen. Stijging van de OZB en de algemene uitkering gemeentefonds zijn hier een gevolg van.	200.000	400.000	70%	**12**
	Sociaal domein en veiligheid					
13	In de jeugdzorg zitten veel open-einde regelingen. Zeker de open-einde regeling voor duurdere jeugdzorg is een groot risico. Een extra traject in dit kader kost € 160.000. We zijn van de raming voor de duurdere jeugdzorg uitgegaan van ervaringscijfers van de afgelopen jaren. We zijn echter verplicht om extra aanvragen te financieren. Daarom nemen we als extra risico nog 3 extra duurdere zorg trajecten op.	Mede door de continue optimalisatie van de dashboards krijgen we steeds meer ervaringscijfers en daardoor inzicht in de ontwikkelingen in het sociaal domein. We monitoren de ontwikkelingen en sturen zo nodig bij. Daarnaast zetten we in op het voorliggend veld en op veiligheid.	160.000	480.000	70%	**12**
14	Vanuit het Rijk ontvangt centrumgemeente Venlo een bijdrage voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang (BW & MO). Uitvoering is via de MGR georganiseerd. Zij stellen een regionale begroting op, waarbij het saldo via een vastgestelde verdeelsleutel over de gemeenten wordt verdeeld. Het surplus is structureel in de begroting van Roerdalen verwerkt. Het surplus kan meerjarig lager uitkomen door een aanpassing in de verdeelsleutel, lagere Rijksbijdragen. We nemen een inschatting op voor het mogelijke lagere surplus. Wij schatten dit op 50% van het totale surplus zoals deze nu in de begroting van Roerdalen is opgenomen. (848.000 euro)	Wij houden de ontwikkelingen via de circulaires nauwlettend in de gaten. Daarnaast voorziet de MGR ons tussentijds van informatie over de ontwikkelingen. Ook heeft Roerdalen als deelnemer een stem in de opstelling van de begroting BW&MO en in de vaststelling van de verdeelsleutel. Bijstellingen van het surplus worden meegenomen in de P&C producten.	424.000	848.000	70%	**16**
15	Het aanvullend zorg en welzijnsakkoord loopt tot en met 2028/2029. Hiervoor ontvangt de centrumgemeente Venlo een specifieke uitkering, waarvan een deel bedoeld is voor lokale initiatieven. De hoogte van dit lokale deel is afhankelijk van het restant nadat de regionale initiatieven duidelijk zijn. We hebben op basis van voorgaande jaren deze inkomsten nu meegenomen.	We monitoren de ontwikkelingen op regionaal niveau. We sturen waar mogelijk bij in de lokale initiatieven.	0	100.000	50%	**6**

Nr	Risicogebeurtenis en beoordeling	Sturen en beheersen	Verwacht risico	Maximaal risico	Kans	Score
16	Binnen het programma Weerbare Samenleving spelen diverse ontwikkelingen waarvan de toekomstige financiering nog niet volledig duidelijk is. Daarnaast kunnen nieuwe landelijke, regionale en lokale opgaven leiden tot aanvullende activiteiten en daarmee samenhangende financiële verplichtingen. Omdat de omvang, de financiële gevolgen en de mate waarin deze opgaven in de toekomst verplicht worden gesteld momenteel nog onzeker zijn, bestaat het risico dat vanaf 2027 extra middelen nodig zijn om de doelstellingen binnen het programma Weerbare Samenleving te realiseren. Op basis van pilots in andere gemeenten hebben we de kosten hiervoor ingeschat.	We monitoren de landelijke ontwikkeling en vragen waar nodig een extra middelen via een apart raadsvoorstel	50.000	150.000	70%	**12**
Verbonden partijen						
17	Verbonden partijen voeren een deel van ons beleid uit. Dit gebeurt onder meer door gemeenschappelijke regelingen (GR). GR's hebben te maken met risico's die voor hen specifiek zijn. Deze hebben we per partij opgenomen in de paragraaf verbonden partijen. Voor alle verbonden partijen geldt dat er momenteel veel onzekerheden zijn in de omgeving waarin zij werkzaam zijn. Wanneer risico's bij verbonden partijen uiteindelijk uitgroeien tot feitelijke gebeurtenissen, zal dit ook bij de ons tot dilemma's leiden. Ofwel doordat er een (financieel) beroep op ons gedaan wordt, ofwel doordat de dienstverlening van de verbonden partij aan onze inwoners verandert.	We houden de ontwikkelingen van de gemeenschappelijke regelingen bij en nemen onze standpunten mee in het algemeen bestuur. Waar we zitting hebben in het dagelijks bestuur zijn we kritisch op de voorstellen die aan de deelnemers worden voorgelegd. Bij de advisering over zienswijzen die de raad kan indienen op begrotingen en begrotingswijzigingen van de gemeenschappelijke regelingen houden we dezelfde koers aan als die we uitdragen in de algemene besturen van de gemeenschappelijke regelingen.	462.500	925.000	50%	**12**

Naast de risico's in bovenstaande tabel hebben we ook nog een aantal risico's waarvan de impact niet of moeilijk te bepalen. Deze risico's hebben we hieronder weergegeven.

Juridische geschillen

Het besturen van een gemeentelijke organisatie vereist voortdurende besluitvorming. Besluiten kunnen negatieve gevolgen voor bedrijven en inwoners hebben en daardoor leiden tot juridische geschillen en procedures. Indien besluiten geen standhouden bij de rechter, kan dit (grote) financiële risico's met zich meebrengen, zoals proceskosten en griffierechten.
Ook als we besluiten niet tijdig nemen kan dit leiden tot financiële risico's. We lopen dan het risico op het verbeuren van een dwangsom.

Daarnaast bewegen we ons steeds meer op het snijvlak tussen markt en overheid. Dit vraagt bewustwording in de organisatie over de inzet van publieke middelen, vooral in het mededingingsrecht.

Verder zijn we bezig met dorpsgericht werken. Deze manier van werken gaat uit van vertrouwen in de burger en het zo veel mogelijk praktisch aanpakken en oplossen van zaken. Dit uitgangspunt past bij de gewenste ontwikkelingen binnen Roerdalen. Wel is het van belang dat vanuit juridisch oogpunt gezocht wordt naar een balans tussen praktische oplossingen en wettelijke mogelijkheden en risico's.

Tot slot krijgen we als gemeente ook claims binnen met betrekking tot aansprakelijkheid. Deze claims kunnen voortvloeien uit besluiten, een overeenkomst (contractuele aansprakelijkheid) of uit de wet, zoals bij een onrechtmatige daad. Denk bij dit laatste aan bijvoorbeeld schade door achterstallig onderhoud of schade door opgewekt vertrouwen.

Beoordelen en kwantificeren
De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore.

Sturen en beheersen
Het risico op juridische geschillen verkleinen we door, voordat we besluiten nemen, de gevolgen en de risico's zo goed mogelijk in beeld te brengen. Voor aansprakelijkheidstellingen hebben we een verzekering afgesloten. Daardoor is het risico bij deze claims meestal beperkt tot het eigen risico. Gezien de Wet open overheid is het verder van belang om als gemeente transparant en toegankelijk te zijn en de informatiehuishouding op orde te hebben.

Maatschappelijke ontwikkeling en aanpassing wet- en regelgeving
Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden onze taken en uitgaven steeds sneller, wat leidt tot onverwachte kosten die vaak niet volledig gedekt worden door rijksuitkeringen (SPUK of Algemene Uitkering). Dit probleem is actueler en omvangrijker dan voorheen. Daarnaast ontvangen we rijksuitkeringen die voor een bepaalde tijd worden gegarandeerd, terwijl wij als gemeente hier structurele kosten aan hebben. We benoemen enkele specifieke ontwikkelingen.

<u>Jeugdzorg</u>
Jeugdzorgorganisaties komen steeds vaker in financiële problemen door stijgende kosten. De huidige bedrijfsvoering sluit onvoldoende aan bij deze ontwikkelingen, en de vastgestelde tarieven – hoewel gebaseerd op kostprijsonderzoeken – blijken in de praktijk niet toereikend door o.a. veranderingen in de zorgvraag.
Steeds meer organisaties trekken aan de bel en vragen om financiële steun. Wanneer zo'n verzoek wordt gedaan, kunnen we dit niet zomaar afwijzen. Doen we dat toch, en oordeelt de provincie dat onze afwijzing onterecht is, dan grijpt zij in en worden wij alsnog verantwoordelijk voor de kosten.

Dit is dan ook een stevige onzekerheid en een mogelijk financieel risico. En hoewel nog lastig te kwantificeren, willen we deze onzekerheid wel noemen in deze paragraaf.

<u>Spreidingswet</u>
Op 1 februari 2024 is de Spreidingswet ingegaan. Deze wet moet op termijn zorgen voor meer structurele opvangplekken en een betere verdeling van asielzoekers over Nederland. De Spreidingswet werkt in een cyclus van 2 jaar. Door het Rijk zijn nieuwe opgaves per provincie bekend gemaakt. Deze moeten voor 1 juli 2028 gerealiseerd. Voor 1 december 2026 moet de verdeling over de gemeenten duidelijk zijn.

Er zijn verschillende scenario's mogelijk om als gemeente aan de Spreidingswet te voldoen. Bij de door het COA en Nidos aanbevolen scenario's worden de kosten door het Rijk vergoed. Bij scenario's die meer maatwerk vragen, is vergoeding mogelijk, maar bestaat het risico dat niet alle kosten worden vergoed en de gemeente een deel hiervan zelf moet dragen. Op dit moment is nog niet duidelijk of en welke financiële impact dit heeft.

Zorginitiatieven
Binnen de gemeente kunnen zorginitiatieven zich in sommige gevallen vestigen op percelen met een maatschappelijke bestemming zonder aanvullende planologische procedure. Hierdoor bestaat het risico dat de gemeente niet tijdig, of geheel niet, betrokken wordt bij dergelijke ontwikkelingen, waardoor de mogelijkheden voor bestuurlijke sturing, participatie en regie beperkt zijn. Daarnaast kunnen signalen over de kwaliteit, betrouwbaarheid of bedrijfsvoering van zorgaanbieders minder snel worden opgepakt. Een toename van deze initiatieven kan bovendien leiden tot extra druk op de beschikbare capaciteit binnen de gemeentelijke organisatie.

Subsidies ruimtelijke ontwikkelingen
Het Rijk en de provincie ontwikkelen subsidieregelingen voor ruimtelijke projecten, zoals woningbouw. Aanvragen moeten vaak via gemeenten ingediend worden, ook voor derden. Gemeenten lopen risico's bij terugbetaling van subsidies of als achteraf blijkt dat er sprake is van staatsteun. Voor nieuwe projecten met derden brengen we de risico's vooraf beter in kaart, voordat er besluiten worden genomen.

Beoordelen en kwantificeren
De impact en de kans is moeilijk te vertalen in een risicoscore.

Sturen en beheersen
Dit risico kunnen we verkleinen door de maatschappelijke en landelijke ontwikkelingen nauwgezet te volgen en daar waar mogelijk in een vroegtijdig stadium inschattingen proberen te maken wat een ontwikkeling voor de gemeente Roerdalen kan betekenen.

De weerstandscapaciteit en ratio weerstandsvermogen

Bij de weerstandscapaciteit kan onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele capaciteit en tussen directe en indirecte capaciteit.

De *incidentele weerstandscapaciteit* is de algemene reserve. Deze kan een eenmalig ingezet worden om calamiteiten op te vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortgang van andere taken.
De *direct beschikbare weerstandscapaciteit* bestaat uit middelen die direct kunnen worden gebruikt voor de kosten van een calamiteit.

De *structurele weerstandscapaciteit* verwijst naar het vermogen om eenmalige calamiteiten op te vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortgang van de taken.
De *niet direct beschikbare weerstandscapaciteit* zijn de onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves. Om deze beschikbaar te krijgen moeten eerst trajecten in gang worden gezet.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt op basis van de geïnventariseerde risico € 3.717.803.
Voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit.

bedragen x € 1.000

Weerstandscapaciteit per 1-jan-2027	Structureel	Incidenteel	Totaal
Direct beschikbare weerstandscapaciteit			
Algemene reserve		21.005	21.005
Post onvoorzien	25		25
Direct beschikbare weerstandscapaciteit	**25**	**21.005**	**21.030**
Niet direct beschikbare weerstandscapaciteit			
Onbenutte belastingcapaciteit	981		981
Stille reserves		p.m.	0
Niet direct beschikbare weerstandscapaciteit	**981**	**0**	**981**
Beschikbare weerstandscapaciteit	**1.006**	**21.005**	**22.011**
Benodigde weerstandscapaciteit			**3.717**
Ratio weerstandsvermogen			**5,9**

Kengetallen financiële positie

De financiële kengetallen vergroten het inzicht in de financiële positie van onze gemeente. Een getal op zichzelf zegt niet meteen iets. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente. Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken.

In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of de gemeente over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans.

Kengetallen	Rekening 2025	Primaire begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Verplichte kengetallen						
1a. Netto schuldquote	21,5%	75,4%	59,3%	82,5%	81,3%	80,0%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	31,0%	83,4%	67,0%	90,0%	88,5%	86,9%
2. Solvablilitеitsratio	40,9%	25,9%	33,8%	27,9%	28,6%	28,9%
3. Grondexploitatie	0,7%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%	1,1%
4. Structurele exploitatieruimte	5,2%	0,7%	0,0%	-3,0%	-2,0%	-1,2%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	98,5%	104,6%	96,7%	96,7%	96,7%	96,7%
Eigen kengetallen						
6. Ratio weerstandsvermogen	5,1	5,5	5,9	5,5	5,5	5,5
7. Omvang algemene reserve (x € 1.000)	16.872	15.357	21.005	19.511	19.375	19.375

Legenda kleuren	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol

Conclusie

Voor de streefwaarden voor de bepaling van de financiële positie gebruiken we de signaleringswaarde uit het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader" van de Provincie.

In de loop van de begroting zoals, deze nu voorligt, zien we bij een aantal kengetallen een verslechtering in de loop van de jaren. Het meren deel van de kengetallen blijft echter groen.

De netto-schuldquote loopt van 2027 naar 2028 op. Dit hangt samen met de grote investeringen die we voor het komende jaar hebben gepland en waar we deels ook leningen voor moeten afsluiten. Ook de terugloop van de solvabiliteitratio hangt hier mee samen. De omvang van deze vatratio is echter ruimt voldoende om voor het jaar 2027 een onttrekking uit de algemene reserve te kunnen doen en deze in te zetten als structurele dekking binnen de exploitatie. Op basis van de huidige doorrekening is dit ook nog mogelijk voor de jaren erna. Dit is op de lange termijn is dit echter geen oplossing.

Door de onttrekking uit de algemene reserve is het begrotingsjaar 2027 structureel sluitend. In de jaren daarna hebben we nog aanzienlijke negatieven saldi. Hierdoor verslechterd dan ook logischer wijze de indicator voor structurele exploitatieruimte.

Uitleg kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote beoordeelt de schuld als percentage van de inkomsten. Een lage netto schuldquote wijst op lagere druk van rente en aflossingen. Hoe lager het percentage, hoe gunstiger. Voor een nauwkeurig beeld wordt het schuldbedrag gecorrigeerd met het doorgeleende bedrag.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Dit gebeurt door het eigen vermogen uit te drukken in een percentage van het totale vermogen.

Grondexploitatie

Dit kengetal is relevant door de impact van grondexploitatie op de financiële positie van een gemeente. Hiervan is vooral sprake als een gemeente geldleningen heeft afgesloten om grond van toekomstige woningbouwprojecten te verwerven.

Structurele begrotingsruimte

Het kengetal toont de structurele begrotingsruimte aan door de structurele lasten te vergelijken met de totale baten. Een positief percentage duidt op voldoende structurele baten om de lasten te dekken, wat resulteert in een structureel sluitende begroting.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of ruimte is voor nieuw beleid. We maken gebruik van de cijfers van Coelo (atlas lokale lasten).

Paragraaf Financiering

Inleiding

Wij financieren onze activiteiten met eigen middelen en geleend geld. Soms verstrekken we leningen voor publieke taken. De financiering is gebonden aan wettelijke kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Fido). Uitgangspunt bij financiering is het beheersen van risico's. De wettelijke regels zijn er op gericht grote rentefluctuaties te vermijden. Gedurende het jaar trekken we kort geld aan omdat de geldstromen niet synchroon verlopen.

Beleid

De belangrijkste doelen van ons beleid zijn:

- voorzien in de financieringsbehoefte op korte en lange termijn tegen zo laag mogelijk (rente)kosten;
- vanuit onze publieke taak, waar nodig, instellingen helpen bij hun financiering, en;
- risico's beheersen en beperken bij het aangaan of het verstrekken van een lening;

Het uitgangspunt hierbij is om het renteresultaat voor de gemeente zo gunstig mogelijk te houden. De meeste leningen zijn bij de Bank Nederlandse Gemeenten afgesloten. We proberen om de leningen zo goed mogelijk te spreiden in tijd om renterisico's te beperken. Bij nieuwe leningen kijken we naar aflossing in termijnen of aan het einde van de looptijd. In 2026 zijn de laatste obligaties die we als gemeente hadden beëindigd. De financieringsbehoefte is groeit hierdoor, omdat we wel blijven investeren in onze gemeente.
Voor leningen op de korte termijn wordt gekeken naar het daadwerkelijke banksaldo. Op basis hiervan worden kasgeldleningen met verschillende looptijden afgesloten, variërend van 2 weken tot 2 maanden.

Bij het verstekken van leningen of borgstellingen worden zekerheden gesteld. Instellingen en verenigingen moeten eerst zelf zorgen voor hun financiering. Alleen als dat niet lukt, kan de gemeente om een lening of borgstelling worden gevraagd, met voorkeur voor borgstelling.

Hoeveel lenen we als gemeente?

Financieringsbehoefte ontstaat door investeringen in bijvoorbeeld onze gebouwen, wegen en riolering, maar ook de investeringen in het kader van duurzaamheid en in projecten. Wij gaan nagenoeg geen financiering aan voor specifieke investeringen of projecten maar kijken naar totaal financiering.

In de afgelopen jaren is de omvang van onze leningenportefeuille gestegen, doordat we steeds minder vrijval hadden vanuit obligaties. Voor de komende jaren voorzien we dat we opnieuw meer geld zullen moeten lenen. Dit is onder meer te wijten aan de aanzienlijke investeringen in infrastructurele projecten en faciliteiten.

In het onderstaande overzicht is de ontwikkeling van de leningenportefeuille weergegeven. Begin 2027 hebben we in totaal 8 uitstaande leningen, waarvan de laatste in 2038 zal worden afgelost. Het gemiddelde rentepercentage van de reeds uitstaande leningen bedraagt 3,11%. Voor de nieuw af te sluiten leningen hanteren we een percentage van 3,25% (volgens de afspraak in de kaderbrief 2027).

bedragen x € 1.000.000

Leningenportefeuille	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Stand per 1 januari	**31**	**35**	**36**	**37**
Nieuwe leningen	10	10	8	6
Reguliere aflossingen	- 6	- 9	- 7	- 5
Vervroegde aflossingen	-	-	-	-
Stand per 31 december	**35**	**36**	**37**	**38**

Op basis van de geplande investeringen en de eventuele herfinanciering zou de financieringsbehoefte maximaal € 16 mln zijn. Ervaringen uit voorgaande jaren laten echter zien dat we maximaal leningen voor een bedrag van € 10 mln hebben afgesloten. Voor 2027 hebben we financieringskosten dan ook doorgerekend met een financieringstekort van € 9.500.000. We lopen hier een beperkt risico als we toch meer moeten lenen. Daarnaast is gelet op de geopolitieke omstandigheden het gehanteerde rentepercentage ook onzeker.
Voor de voortgang van de werkzaamheden en indien noodzakelijk mag voor 2027 tot een maximum van € 15 mln aan leningen afgesloten worden. Als de realisatie ten opzichte van de opgenomen financieringskosten in de begroting een overschrijding van meer dan € 100.000 betreft, wordt u hierover geïnformeerd.

Risicobeheersing

Door het Rijk zijn verschillende normen gesteld die erop moeten toezien dat overheidsinstellingen op verantwoorde wijze met hun financiering omgaan. Deze normen zijn:

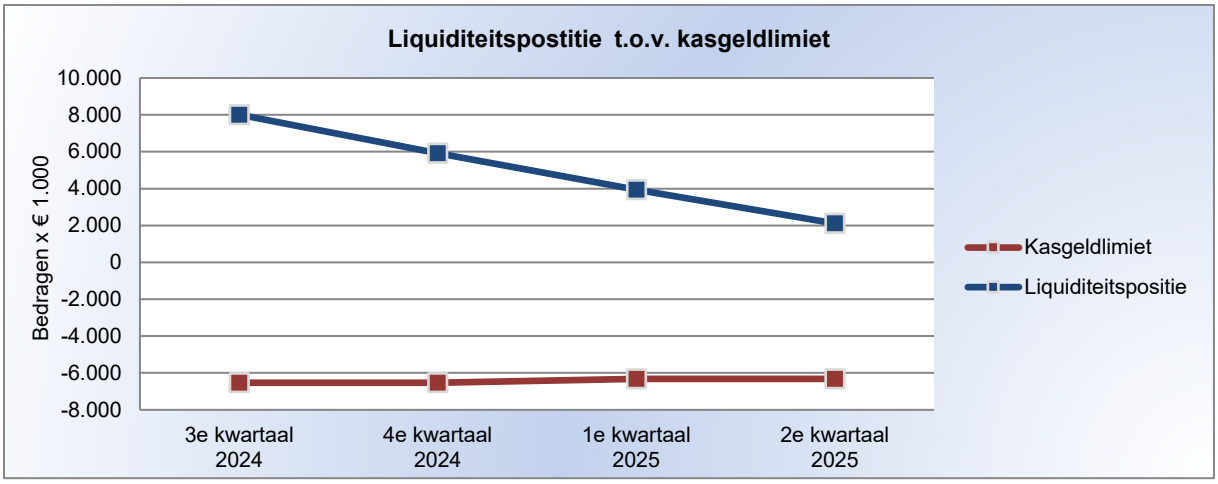
- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm;
- het EMU-saldo, en;
- het drempelbedrag voor schatkistbankieren.

Kasgeldlimiet
Beheersing van het renterisico op korte schuld wordt weergegeven in de kasgeldlimiet.

bedragen x € 1.000

Liquiditeitspositie t.o.v. kasgeldlimiet	3e kwartaal 2025	4e kwartaal 2025	1e kwartaal 2026	2e kwartaal 2026
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	- 390	- 322	- 194	- 274
Omvang vlottende middelen	7.621	5.601	3.747	1.838
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	**- 8.011**	**- 5.923**	**- 3.941**	**- 2.112**
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting (=grondslag)	76.825	76.825	74.371	74.371
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Minimum bedrag	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	**6.530**	**6.530**	**6.322**	**6.322**
Toets kasgeldlimiet				
Ruimte onder kasgeldlimiet	**14.541**	**12.453**	**10.263**	**8.434**
Overschrijding van de kasgeldlimiet				

Met deze limiet wil de wetgever voorkomen dat uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Deze leningen zijn aantrekkelijk bij lage rente, maar het risico van stijgende rente bij herfinanciering is groot. Gemeenten mogen maximaal 8,5% van het begrotingstotaal gebruiken voor kortlopende leningen. Volgens de wet Fido mag de kasgeldlimiet twee kwartalen achtereen worden overschreden zonder extra maatregelen. Tot en met het 2de kwartaal van 2026 is deze limiet niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beheerst het renterisico op langlopende schuld. Deze norm beperkt tegenvallers door een optimale opbouw van de leningenportefeuille. Jaarlijkse aflossingen en herfinanciering mogen maximaal 20% van het begrotingstotaal zijn. Een goede spreiding van de looptijd waarborgt flexibiliteit en minimaliseert rentekosten.

bedragen x € 1.000

Renterisico	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Renterisico vaste schulden				
Renteherzieningen	-	-	-	-
Herfinanciering	3.000	4.000	3.000	-
Renterisico vaste schulden	**3.000**	**4.000**	**3.000**	**-**
Toegestane renterisiconorm				
Omvang begroting 2027 (=grondslag)	78.202	78.202	78.202	78.202
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimum bedrag	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	**15.640**	**15.640**	**15.640**	**15.640**
Toets renterisiconorm				
Ruimte onder renterisiconorm	**12.640**	**11.640**	**12.640**	**15.640**
Overschrijding renterisiconorm				

EMU-saldo

Landen in de EMU moeten zich houden aan begrotingsvoorschriften, waaronder limieten voor de overheidsschuld, met een jaarlijkse groei van netto overheidsschuld van max. 3% van het bbp. Nederland heeft deze normen vastgelegd in de Wet houdbare overheidsfinanciën, die ook voor gemeenten geldt. Het EMU-saldo, het verschil tussen inkomsten en uitgaven, kan een tekort of overschot zijn. Decentrale overheden moeten dit saldo berekenen voor nationale bepalingen.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	996	- 2.681	- 2.872	- 2.006	- 1.387
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	8.990	12.946	13.106	- 1.781	- 821
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	303	- 26	- 651	- 659	- 664
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	317	1.649	-	-	-
Berekend EMU-saldo			**- 8.008**	**- 17.302**	**- 16.629**	**- 884**	**- 1.230**

Schatkistbankieren
Decentrale overheden moeten overtollige middelen boven 2% van het begrotingstotaal in de schatkist houden. Voor Roerdalen is dit € 1.572.000. Afhankelijk van de liquiditeitsbehoefte kunnen deze middelen teruggehaald worden naar de gemeenterekening.

Rentetoerekening

Deze toerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Vanaf 2025 hebben we een negatief renteresultaat. Dit komt door de afname van onze obligatieportefeuille. De omslagrente die wordt gebruikt voor de toerekening aan de vaste activa is 1%.

bedragen x € 1.000

Renteschema		Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(+)	- 483	- 945	- 1.184
b. Externe rentebaten (idem)	(+)	270	291	276
Saldo rentelasten en rentebaten		**- 213**	**- 654**	**- 908**
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	-	-	-
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(-)	78	-	-
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= project-financiering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	86	-	-
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**- 205**	**- 654**	**- 908**
d1. Rente over eigen vermogen	(+)	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(+)	-	44	44
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**- 205**	**- 610**	**- 864**
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(-)	- 583	- 794	- 938
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		**378**	**184**	**74**

Meerjarenbalans

De geprognosticeerde balans is opgenomen in hoofdstuk 5 “Financiën in hoofdlijnen”.

Financiën in hoofdlijnen

Verloop van het saldo

In onderstaand overzicht is het verloop van het saldo vanaf de kaderbrief 2027.

bedragen * € 1000

Saldoverloop begroting 2027-2030	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo kaderbrief 2027	**- 1.226**	**- 2.592**	**- 1.907**	**- 1.530**
Structurele effecten uit de halfjaarrapportage				
Effecten meicirculaire 2026	817	803	1.383	1.391
Stijging sociaal medische indicatie kinderopvang	-139	-139	-139	-139
Hogere bijstandsuitkering	-302	-302	-302	-302
Hogere opbrengsten OZB	250	250	250	250
Hogere dividend uitkering	155	155	155	155
Aframen stelpost kosten agv versnellen woningbouw	312	306	218	226
Diversen kleine aanpassingen	-105	-105	-104	-125
Structurele effecten uit de halfjaarrapportage	**989**	**969**	**1.462**	**1.456**
Wettelijke en autonome ontwikkelingen				
Toename personeelskosten	-330	-117	-209	-209
Effect sluiten afval en riolering	48	152	198	383
Actualisatie kapitaallasten	-37	-189	-200	-67
Bijstelling financieringslasten	-150	-300	-300	-300
Doorstroompunt begeleiding leerlingen	-125	-125	-125	-125
Aframing leges omgevingsvergunning	-216	-216	-216	-216
School Montfort conform IHP	0	0	-136	-136
Projecten gedekt uit reservefonds armoedebestrijding				
Project Quiet	-20	-20		
Bestaanszekerheid	-77			
Opstart platform gemeenschapsaanpak	-60			
Onttrekking uit reserve armoedefonds	157	20	0	0
Projecten gedekt uit algemene reserve				
Herijking subsidiebeleid	-60	0	0	0
Bevordering Limburgse taal	-33	-33	0	0
Onttrekking uit algemene reserve	93	33	0	0
Project gedekt uit reserve toerisme				
Ontwikkeling Mountainbike/gravel routes	-35	0	0	0
Onttrekking uit reserve toerisme	35	0	0	0
Project gedekt uit reserve omgevingsvergunningen				
Opstellen omgevingsplan	-250	0	0	0
Onttrekking uit reserve omgevingsvergunningen	250	0	0	0
Diversen bijstellingen	-30	60	-182	-183
Wettelijke en autonome ontwikkelingen	**-841**	**-736**	**-1.169**	**-852**
Dekking te kort				
Stelpost onder uitputting kapitaallasten	300	140	105	35
Inzet algemene reserve als structurele dekking	778			
Dekking te kort	**1.078**	**140**	**105**	**35**
	0	**- 2.219**	**- 1.510**	**- 891**

Overzicht baten en lasten

De tabel toont de totale lasten en baten per programma, inclusief het exploitatieresultaat vóór bestemming en het beroep op de reservepositie.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Programma's						
1. Krachtige dorpen	- 5.795	- 5.983	- 6.949	- 6.603	- 6.641	- 6.552
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 21.848	- 24.000	- 26.221	- 25.608	- 23.900	- 23.962
3. Veilige dorpen	- 2.531	- 2.879	- 2.934	- 2.797	- 2.734	- 2.735
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	- 67	- 304	- 1.968	- 1.435	- 1.436	- 1.445
5. Woonomgeving	- 1.098	- 2.201	- 2.393	- 2.420	- 2.458	- 2.471
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 6.169	- 6.511	- 7.999	- 8.107	- 8.472	- 8.491
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 2.805	- 2.921	- 1.237	- 1.522	- 1.436	- 1.536
8. Algemene middelen	661	- 112	- 176	- 180	- 185	- 201
Totaal Programma's	**- 39.652**	**- 44.911**	**- 49.878**	**- 48.671**	**- 47.261**	**- 47.393**
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien						
Algemene dekkingsmiddelen	55.248	55.980	58.000	56.551	56.006	56.757
Overhead	- 9.981	- 10.038	- 10.768	- 10.717	- 10.716	- 10.716
Onvoorzien	-	- 25	- 25	- 25	- 25	- 25
Heffing Vpb	-	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
Totaal Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	**45.267**	**45.907**	**47.197**	**45.799**	**45.255**	**46.006**
Saldo van baten en lasten	**5.615**	**996**	**- 2.681**	**- 2.872**	**- 2.006**	**- 1.387**
Mutatie reserves						
Mutatie reserves	1.396	4.187	2.681	653	496	496
Mutatie reserves	**1.396**	**4.187**	**2.681**	**653**	**496**	**496**
Resultaat	**7.011**	**5.183**	**- 0**	**- 2.219**	**- 1.510**	**- 891**

Algemene middelen

De BBV vereist een uitsplitsing van algemene dekkingsmiddelen, die geen specifiek bestedingsdoel hebben. De algemene dekkingsmiddelen zijn: lokale heffingen zonder doel, algemene uitkering, dividend, saldo financieringsfunctie en overige financiële middelen.

bedragen x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Uitkeringen Gemeentefonds						
Algemene uitkering	45.980	46.043	47.862	46.597	46.000	46.806
Uitkering sociaal deelfonds	3.112	3.175	3.016	2.808	2.788	2.734
Saldo van baten en lasten	**49.092**	**49.219**	**50.878**	**49.405**	**48.788**	**49.539**
OZB niet-woningen						
Belastingopbrengsten	1.237	1.384	1.472	1.472	1.472	1.472
Totaal OZB niet-woningen	**1.237**	**1.384**	**1.472**	**1.472**	**1.472**	**1.472**
OZB woningen						
Belastingopbrengsten	3.818	4.026	4.370	4.393	4.465	4.465
Totaal OZB woningen	**3.818**	**4.026**	**4.370**	**4.393**	**4.465**	**4.465**
Toeristenbelasting						
Baten toeristenbelasting	882	824	800	800	800	800
Baten belasting arbeidsmigranten	3	3	3	3	3	3
Totaal Toeristenbelasting	**885**	**826**	**803**	**803**	**803**	**803**
Belasting overig						
Forensenbelasting	-	22	31	31	31	31
Overige	43	20	20	20	20	20
Totaal belasting overig	**43**	**42**	**51**	**51**	**51**	**51**
Treasury						
Dividend	120	93	37	37	37	37
Deelnemingen nutsbedrijven	519	386	386	386	386	386
Overige financiële middelen	-	4	4	4	4	4
Totaal Treasury	**639**	**483**	**427**	**427**	**427**	**427**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**55.714**	**55.980**	**58.000**	**56.551**	**56.006**	**56.757**

Overzicht begrotingsevenwicht

Structureel evenwicht ontstaat wanneer structurele lasten door structurele baten zijn gedekt. Incidentele lasten kunnen door zowel structurele als incidentele baten worden gedekt. Het structureel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met incidentele posten. Het resterende saldo moet op termijn positief zijn. Toelichting op incidentele baten, lasten en reservemutaties volgt in de tabel.

bedragen x € 1.000

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2027			MJR 2028			MJR 2029			MJR 2030		
	Str.	Inc.	Totaal	Str.	Inc.	Totaal	Str.	Inc.	Totaal	Str.	Inc.	Totaal
Programma's												
Lasten												
1. Krachtige dorpen	- 7.333	- 160	- 7.493	- 7.147	-	- 7.147	- 7.186	-	- 7.186	- 7.097	-	- 7.097
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 33.015	- 330	- 33.345	- 32.820	- 136	- 32.956	- 30.852	-	- 30.852	- 30.916	-	- 30.916
3. Veilige dorpen	- 2.777	- 195	- 2.972	- 2.810	- 25	- 2.835	- 2.772	-	- 2.772	- 2.773	-	- 2.773
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	- 2.204	- 520	- 2.724	- 2.216	-	- 2.216	- 2.217	-	- 2.217	- 2.226	-	- 2.226
5. Woonomgeving	- 7.351	-	- 7.351	- 7.490	-	- 7.490	- 7.591	-	- 7.591	- 7.664	-	- 7.664
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 9.795	- 25	- 9.820	- 10.044	-	- 10.044	- 10.774	-	- 10.774	- 10.799	-	- 10.799
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 3.210	- 203	- 3.413	- 3.538	- 33	- 3.571	- 3.484	-	- 3.484	- 3.584	-	- 3.584
Totaal Lasten	**- 65.687**	**- 1.433**	**- 67.120**	**- 66.064**	**- 194**	**- 66.258**	**- 64.876**	**-**	**- 64.876**	**- 65.059**	**-**	**- 65.059**
Baten												
1. Krachtige dorpen	544	-	544	545	-	545	545	-	545	545	-	545
2. Participatie, ondersteuning en zorg	7.124	-	7.124	7.311	37	7.348	6.952	-	6.952	6.955	-	6.955
3. Veilige dorpen	38	-	38	38	-	38	38	-	38	38	-	38
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	707	50	757	731	50	781	731	50	781	731	50	781
5. Woonomgeving	4.959	-	4.959	5.071	-	5.071	5.134	-	5.134	5.194	-	5.194
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	3.220	-	3.220	3.340	-	3.340	3.706	-	3.706	3.712	-	3.712
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	795	-	795	662	-	662	662	-	662	662	-	662
Totaal Baten	**17.386**	**50**	**17.436**	**17.698**	**87**	**17.785**	**17.769**	**50**	**17.819**	**17.836**	**50**	**17.886**
Programma's	**- 48.301**	**- 1.383**	**- 49.684**	**- 48.366**	**- 107**	**- 48.473**	**- 47.107**	**50**	**- 47.057**	**- 47.223**	**50**	**- 47.173**
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien												
Lasten												
Algemene dekkingsmiddelen	- 194	-	- 194	- 197	-	- 197	- 204	-	- 204	- 220	-	- 220
Overhead												
- P5. Woonomgeving	- 1	-	- 1	- 1	-	- 1	- 1	-	- 1	- 1	-	- 1
- P6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 1.398	-	- 1.398	- 1.404	-	- 1.404	- 1.404	-	- 1.404	- 1.404	-	- 1.404
- P7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 9.860	-	- 9.860	- 9.704	-	- 9.704	- 9.704	-	- 9.704	- 9.704	-	- 9.704
- P8. Algemene middelen	- 1	-	- 1	- 1	-	- 1	-	-	-	-	-	-
Heffing Vpb (P7)	- 10	-	- 10	- 10	-	- 10	- 10	-	- 10	- 10	-	- 10
Onvoorzien (P8)	- 25	-	- 25	- 25	-	- 25	- 25	-	- 25	- 25	-	- 25
Totaal Lasten	**- 11.489**	**-**	**- 11.489**	**- 11.343**	**-**	**- 11.343**	**- 11.348**	**-**	**- 11.348**	**- 11.364**	**-**	**- 11.364**
Baten												
Algemene dekkingsmiddelen	58.000	-	58.000	56.551	-	56.551	56.006	-	56.006	56.757	-	56.757
Overhead												
- P7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	448	-	448	349	-	349	349	-	349	349	-	349
- P8. Algemene middelen	44	-	44	44	-	44	44	-	44	44	-	44
Totaal Baten	**58.492**	**-**	**58.492**	**56.944**	**-**	**56.944**	**56.399**	**-**	**56.399**	**57.150**	**-**	**57.150**
Alg. dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien	**47.003**	**-**	**47.003**	**45.602**	**-**	**45.602**	**45.051**	**-**	**45.051**	**45.786**	**-**	**45.786**
Mutatie reserves												
Toevoegingen	**-**	**- 40**	**- 40**	**-**	**- 77**	**- 77**	**-**	**- 40**	**- 40**	**-**	**- 40**	**- 40**
Onttrekkingen	**1.313**	**1.408**	**2.721**	**536**	**194**	**730**	**536**	**-**	**536**	**536**	**-**	**536**
Mutatie reserves	**1.313**	**1.368**	**2.681**	**536**	**117**	**653**	**536**	**- 40**	**496**	**536**	**- 40**	**496**
Resultaat	**15**	**- 15**	**- 0**	**- 2.229**	**10**	**- 2.219**	**- 1.520**	**10**	**- 1.510**	**- 901**	**10**	**- 891**

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten		Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Incidentele lasten					
P1	Procesbegeleiding, ondersteuning en coördinatie accommodatiebeleid	- 100	-	-	-
P1	Actualisatie subsidiebeleid	- 60	-	-	-
P2	Pilotfase MOB	- 93	- 76	-	-
P2	Versterken sociale basis en bijzondere aandacht voor kwetsbare jeugd.	- 80	- 40	-	-
P2	Projecten i.h.k.v. Armoedebestrijding/bestaanszekerheid	- 157	- 20		
P3	Basis op oprde en versterking veiligheid	- 195	- 25	-	-
P4	Procesondersteuning Regiodeal (zie p7 KN 2026-2029)	- 155	-	-	-
P4	Tijdelijk personeel t.b.v. Omgevingswet	- 250	-	-	-
P4	Incidentele projecten i.h.k.v. toerisme t.l.v. reserve Toerisme	- 115	-	-	-
P6	Opstellen AVOI (Alg. verordening ondergrondse infrastructuur)	- 25	-	-	-
P7	Gemeentelijke bijdrage aan Regiodeal	- 170	-	-	-
P7	Tijdelijk medewerker Limburgse taal	- 33	- 33	-	-
Totaal incidentele lasten		**- 1.433**	**- 194**	**-**	**-**
Incidentele baten					
P2	Terugbetaling door MSS inzake continuïteitsplan	-	37	-	-
P4	Verkoop grondstroken	50	50	50	50
Totaal incidentele baten		**50**	**87**	**50**	**50**
Incidentele toevoegingen reserves					
P2	Terugbetaling gedeelte van het continuïteitsplan do	-	- 37	-	-
P8	Storting gedeelte opbrengst toeristenbelasting in de reserve Toerisme	- 40	- 40	- 40	- 40
Totaal incidentele toevoegingen reserves		**- 40**	**- 77**	**- 40**	**- 40**
Incidentele onttrekkingen reserves					
P1	Onttrekking aan Algemene reserve i.v.m. procesbegeleiding, ondersteuning en coördinatie accommodatiebeleid	100	-	-	-
P1	Onttrekking aan Algemene reserve i.v.m. actualisatie subsidiebeleid	60	-	-	-
P2	Onttrekking aan reserve Armoedefonds i.v.m. kosten bestaanszekerheid	157	20	-	-
P2	Onttrekking aan Algemene reserve i.v.m. pilot MOB	93	76	-	-
P2	Onttrekking aan Algemene reserve i.v.m. versterken sociale basis en bijzondere aandacht voor kwetsbare jeugd.	80	40	-	-
P3	Onttrekking aan Algemene reserve i.v.m. versterken Veiligheid	195	25	-	-
P4	Onttrekking aan Algemene reserve i.v.m. procesondersteuning Regiodeal	155	-	-	-
P4	Onttrekking aan de reserve Omgevingswet i.v.m. inzet tijdelijk personeel	250	-	-	-
P4	Onttrekking aan reserve Toerisme en aanleg mountainbikeroute en i.v.m. het uitvoeren van projecten in dit kader	115	-	-	-
P7	Onttrekking aan reserve Regiodeal	170	-	-	-
P7	Ontrekking aan Algemen reserve i.v.m. tijdelijk medewerker Limburgse taal	33	33	-	-
Totaal incidentele onttrekkingen reserves		**1.408**	**194**	**-**	**-**
Totaal incidentele baten en lasten		**- 15**	**10**	**10**	**10**

Begrotingssubsidies

Een subsidie vereist een wettelijke grondslag. Meestal is dat de algemene subsidieverordening (ASV) met daarop gebaseerde nadere regels (subsidieregels) voor diverse beleidsterreinen.
Er zijn op grond van artikel 4:23 lid 3 Awb uitzonderingen mogelijk. Een van die uitzonderingen is een begrotingssubsidie. Daarvan is sprake als de naam van de ontvanger en het maximale subsidiebedrag expliciet in de begroting staan.
Bij een begrotingssubsidie is er geen sprake van mededingingsruimte voor andere partijen. Op grond van recente jurisprudentie (Peel en Maas) zijn begrotingssubsidies daarom alleen nog mogelijk als redelijkerwijs mag worden aangenomen dat er, op basis van objectieve, toetsbare en redelijke criteria, slechts één serieuze gegadigde is. Bij onderstaande subsidies gaan wij daarvan uit.

Aan wie	Doel	Maximaal subsidiebedrag
Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (als penvoerder van het samenwerkingsverband Sociaal Team Roerdalen)	Uitvoering basisondersteuning sociaal domein	€ 947.025
Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	Uitvoering Welzijn op recept	€ 79.942
Stichting Basisbibliotheek Bibliorura	Laagdrempelige publieke bibliotheekvoorziening met groot bereik	€ 400.515
Stichting Zorggroep Noord- en Midden-Limburg	Huiskamer Plus	€ 212.175

Financiële positie, prognose meerjarenbalans

Voor een betere raming en beheersing van het EMU-saldo vereist het BBV een geprognosticeerde balans bij de financiële positie. Deze meerjarige balans biedt inzicht in investeringen, reserves, voorzieningen en financieringsbehoefte. In de prognose zitten veel aannames omdat de toekomstige mutaties ongewis zijn. Het vertrekpunt is de jaarrekening 2025.

bedragen x € 1.000

Prognose meerjarenbalans per 31-12	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Activa						
Vaste Activa						
Immateriële vaste activa	1.811	1.871	1.817	1.762	1.707	1.652
Materiële vaste activa	66.439	75.369	88.369	101.530	99.804	99.038
Financiële vaste activa	10.944	10.670	10.668	9.846	9.610	9.391
Totaal vaste activa	**79.194**	**87.910**	**100.854**	**113.138**	**111.121**	**110.081**
Vlottende Activa						
Voorraden	- 1.136	- 819	830	830	830	830
Uitzettingen korter dan één jaar	11.038	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Liquide middelen	635	150	150	150	150	150
Overlopende activa	5.150	4.000	2.500	2.500	2.500	2.500
Totaal vlottende activa	**15.687**	**6.331**	**6.480**	**6.480**	**6.480**	**6.480**
Totaal activa	**94.880**	**94.241**	**107.334**	**119.618**	**117.601**	**116.561**
Passiva						
Vaste Passiva						
Eigen vermogen	37.931	38.927	36.246	33.374	33.587	33.710
Voorzieningen	13.722	14.025	13.999	13.348	12.689	12.025
Vaste schulden van één jaar of langer	27.100	32.909	35.000	36.000	37.000	38.000
Totaal vaste passiva	**78.753**	**85.861**	**85.245**	**82.722**	**83.276**	**83.735**
Vlottende Passiva						
Netto vlottende schulden korter dan één jaar	6.837	1.380	15.089	29.896	27.325	25.826
Overlopende passiva	9.289	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Totaal vlottende passiva	**16.126**	**8.380**	**22.089**	**36.896**	**34.325**	**32.826**
Totaal passiva	**94.880**	**94.241**	**107.334**	**119.618**	**117.601**	**116.561**

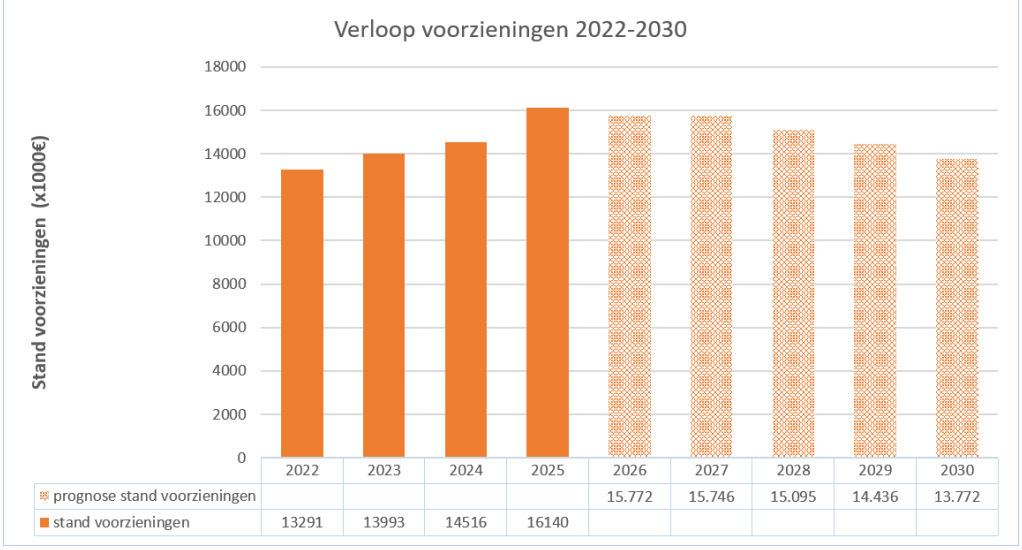
Overzicht reserves en voorzieningen

We willen een financieel gezonde gemeente zijn, met een begroting die structureel op orde is. We zetten onze reserves op verantwoorde manier in voor ontwikkelingen die onze inwoners ten goede komen. Het totale verloop van de reserves vanaf 2022 tot en met 2030 is hieronder weergegeven. Naast de algemene reserve hebben we verschillende bestemmingsreserves. Een aantal bestemmingsreserves zijn administratief van aard en gevormd om kapitaallasten te dekken van investeringen die in het verleden zijn gedaan. De overige bestemmingsreserves worden ingezet voor verschillende projecten die incidenteel van aard zijn. De reserve bouwgrondexploitatie is hierop een uitzondering, dit is een specifieke risico reserve.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
prognose totaal					33.744	31.063	30.410	29.914	29.418
prognose admin. reserve					7.310	6.774	6.238	5.701	5.166
progrnose bestemmingsreserve					5.429	4.778	4.797	4.838	4.877
prognose algemene reserve					21.005	19.511	19.375	19.375	19.375
totaal	27.459	25.992	28.035	30.918					
administratieve reserve	9.263	8.803	8.323	7.846					
bestemmingsreserve	8.817	9.028	5.172	6.200					
algemene reserve	9.379	8.161	14.540	16.872					

Het verloop van de voorzieningen van 2022 tot en met 2030 is weergegeven in onderstaande grafiek. Voorzieningen kunnen niet vrij ingezet worden. Ze zijn om toekomstige verplichtingen en risico's mee af te dekken.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
prognose stand voorzieningen					15.772	15.746	15.095	14.436	13.772
stand voorzieningen	13291	13993	14516	16140					

Het verloop van de verschillende reserves en voorzieningen is in het overzicht op de volgende pagina weergegeven.

bedragen x € 1000

	BEGROTING 2026				BEGROTING 2027			BEGROTING 2028			BEGROTING 2029			BEGROTING 2030		
	Stand 1-1	Storting	Onttrekking	Stand 31-12	Storting	Onttrekking	Stand 31-12	Storting	Onttrekking	Stand 31-12	Storting	Onttrekking	Stand 31-12	Storting	Onttrekking	Stand 31-12
Reserves																
Algemene reserve	16.872	6.491	2.359	21.005	-	1.493	19.511	37	174	19.375	-	-	19.375	-	-	19.375
Reserve dekking investeringen met economisch nut	7.195	-	506	6.689	-	506	6.183	-	506	5.677	-	506	5.171	-	506	4.666
Reserve dekking investeringen met maatsch. nut	651	-	30	621	-	30	591	-	30	561	-	30	530	-	30	500
Reserve projectenkalender MER Info.architectuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve toerisme	223	40	150	113	40	115	38	40	-	78	40	-	118	40	-	158
Reserve organisatie ontwikkeling	56	-	56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve accommodatiebeleid	243	-	-	243	-	-	243	-	-	243	-	-	243	-	-	243
Reserve gebiedsvisie LOG Montfort - Maria Hoop	39	-	-	39	-	-	39	-	-	39	-	-	39	-	-	39
Reserve Stimuleringsfonds Duurzaamheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Afdekking tekorten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Roerdalen in Balans	304	-	304	-0	-	-	-0	-	-	-0	-	-	-0	-	-	-0
Reservefonds Armoedebestrijding	577	-	400	177	-	157	20	-	20	-0	-	-	-0	-	-	-0
Reserve bouwgrondexploitatie	1.194	744	-	1.938	-	-	1.938	-	-	1.938	-	-	1.938	-	-	1.938
Reserve Programmaplan Omgevingswet	609	-	300	309	-	250	59	-	-	59	-	-	59	-	-	59
Reserve Huisvesting bijzondere doelgroepen en woonvormen	2.438	-	-	2.438	-	-	2.438	-	-	2.438	-	-	2.438	-	-	2.438
Reserve Regiodeal	517	-	345	172	-	170	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2
	30.918	**7.275**	**4.449**	**33.744**	**40**	**2.721**	**31.063**	**77**	**730**	**30.410**	**40**	**536**	**29.914**	**40**	**536**	**29.418**
Voorzieningen																
Onderhoudsvoorzieningen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	3.114	595	1.032	2.678	973	931	2.720	973	1.420	2.274	973	1.047	2.200	973	1.047	2.126
Voorzieningen gelden derden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening riolering toekomstige investeringen	5.039	90	10	5.119	241	245	5.115	255	395	4.975	-	521	4.454	-	526	3.928
Voorziening LKM binnen rode contour	131	-	-	131	-	-	131	-	-	131	-	-	131	-	-	131
Voorziening LKM buiten rode contour	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50
Voorziening beheer gemeentelijke woningvoorraad	25	-	-	25	-	-	25	-	-	25	-	-	25	-	-	25
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Risicovoorzieningen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening dubieuze debiteuren	317	-	-	317	-	-	317	-	-	317	-	-	317	-	-	317
Voorziening dubieuze debiteuren BsGW	190	-	-	190	-	-	190	-	-	190	-	-	190	-	-	190
Voorziening dubieuze debiteuren WWB	165	-	-	165	-	-	165	-	-	165	-	-	165	-	-	165
Voorziening ivm vordering op Verkoop Vennootschap	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening ivm met escrow Attero	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening pensioenverplichting wethouders	4.147	67	168	4.046	67	168	3.945	67	168	3.844	67	168	3.743	67	168	3.642
Voorziening mobiliteit organisatie	68	60	23	104	60	23	141	60	23	177	60	23	214	60	23	251
Voorziening mobiliteit collegeleden	336	-	-	336	-	-	336	-	-	336	-	-	336	-	-	336
Voorziening Verlofsparen	143	-	-	143	-	-	143	-	-	143	-	-	143	-	-	143
Voorziening overmatig verlofsaldi	288	-	-	288	-	-	288	-	-	288	-	-	288	-	-	288
Voorziening ruiling percelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Voorziening verliezen grondexploitaties	1.747	-	-	1.747	-	-	1.747	-	-	1.747	-	-	1.747	-	-	1.747
Totaal voorzieningen	**16.140**	**864**	**1.233**	**15.772**	**1.341**	**1.367**	**15.746**	**1.356**	**2.006**	**15.095**	**1.100**	**1.759**	**14.436**	**1.100**	**1.765**	**13.772**
Totaal reserves en voorzieningen	**47.058**	**8.140**	**5.682**	**49.515**	**1.381**	**4.088**	**46.809**	**1.433**	**2.736**	**45.506**	**1.140**	**2.295**	**44.351**	**1.140**	**2.301**	**43.190**

Overzicht verloop reserves per programma

De inzet van reserves verloopt altijd via de exploitatie en is apart opgenomen in de staatjes 'Wat mag het kosten'. In onderstaand overzicht is per programma aangegeven welke mutaties er per reserve plaatsvinden.

bedragen x € 1.000

Mutatie reserves	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
1. Krachtige dorpen						
Onttrekkingen						
Algemene reserve	58	300	160	-	-	-
Reserve dekking investeringen economisch nut	378	378	378	378	378	378
Reserve dekking investeringen met maatsch. nut	27	30	30	30	30	30
Reserve accommodatiebeleid	50					
Totaal Onttrekkingen	**513**	**708**	**568**	**408**	**408**	**408**
Totaal 1. Krachtige dorpen	**513**	**708**	**568**	**408**	**408**	**408**
2. Participatie, ondersteuning en zorg						
Toevoegingen						
Algemene reserve	-	-	-	- 37	-	-
Totaal Toevoegingen	**-**	**-**	**-**	**- 37**	**-**	**-**
Onttrekkingen						
Algemene reserve	43	137	173	116	-	-
Reserve Armoedebestrijding	57	400	157	20	-	-
Totaal Onttrekkingen	**100**	**537**	**330**	**136**	**-**	**-**
Totaal 2. Participatie, ondersteuning en zorg	**100**	**537**	**330**	**99**	**-**	**-**
3. Veilige dorpen						
Onttrekkingen						
Algemene reserve	-	170	195	25	-	-
Totaal Onttrekkingen	**-**	**170**	**195**	**25**	**-**	**-**
Totaal 3. Veilige dorpen	**-**	**170**	**195**	**25**	**-**	**-**
4. Economie, natuur, toerisme en duurzaamheid						
Toevoegingen						
Reserve regiodeal			-	-	-	-
Totaal Toevoegingen	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen						
Reserve dekking investeringen economisch nut	-	39	39	39	39	39
Algemene reserve	90	718	155			
Reserve toerisme	60	150	115	-	-	-
Reserve Programmaplan Omgevingswet	55	300	250	-	-	-
Reserve Gebiedsvisie LOG Montfort - Mariahoop						
Totaal Onttrekkingen	**205**	**1.207**	**559**	**39**	**39**	**39**
Totaal 4. Economie, natuur, toerisme en cultuur	**205**	**1.207**	**559**	**39**	**39**	**39**

bedragen x € 1.000

Mutatie reserves	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
5. Woonomgeving						
Toevoegingen						
Algemene reserve	-	- 222	-	-	-	-
Reserve bouwgrondexploitatie			-	-	-	-
Totaal Toevoegingen	**-**	**- 222**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen						
Algemene reserve	69	764	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	**69**	**764**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal 5. Woonomgeving	**69**	**542**	**-**	**-**	**-**	**-**
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen						
Onttrekkingen						
Algemene reserve	55	255	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	**55**	**255**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal 6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	**55**	**255**	**-**	**-**	**-**	**-**
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening						
Onttrekkingen						
Algemene reserve	-	15	33	33	-	-
Reserve organisatieontwikkeling	-	56	-	-	-	-
Reserve Regiodeal	343	345	170	-	-	-
Reserve Begroting in Balans	222	304		-	-	-
Totaal Onttrekkingen	**565**	**720**	**203**	**33**	**-**	**-**
Totaal 7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	**565**	**720**	**203**	**33**	**-**	**-**
8. Algemene middelen						
Toevoegingen						
Reserve toerisme	- 40	- 40	- 40	- 40	- 40	- 40
Reserve Programmaplan Omgevingswet	- 144					
Reserve Opvang ontheemden Oekraïne						
Totaal Toevoegingen	**- 184**	**- 40**	**- 40**	**- 40**	**- 40**	**- 40**
Onttrekkingen						
Reserve dekking investeringen economisch nut	72	90	90	90	90	90
Algemene reserve		-	778	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	**72**	**90**	**868**	**90**	**90**	**90**
Totaal 8. Algemene middelen	**- 112**	**50**	**828**	**50**	**50**	**50**
Totaal	**1.396**	**4.187**	**2.681**	**653**	**496**	**496**

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten moeten in de begroting ingaan op jaarlijks terugkerende arbeidskostenverplichtingen zoals aanspraken op toekomstige uitkeringen van personeel. Het BBV vereist dat verplichtingen van vergelijkbaar volume via de exploitatie lopen; anders moeten voorzieningen getroffen worden. Voorzieningen zijn er voor mobiliteit HRM, collegeleden, pensioen wethouders en verlofsparen. Verplichtingen van vergelijkbaar volume, zoals Individueel Keuze Budget, zijn in de exploitatiebegroting opgenomen.

Investeringsschema

bedragen x € 1.000

Investeringen	*	2027	2028	2029	2030
Leisurezone Posterholt	2	1.400			
Leisurezone Posterholt Prov. Subsidie	2	-700			
MFA de Hovenier Montfort	2	5.424			
Noodstroomvoorziening gemeentehuis	2	200			
Duurzaamheid	1	201			
Grond en woningbouw	1	150			
Mobiliteit	2	251	50	513	1.538
Openbaar Groen	2	150	120	39	
Openbare verlichting	2	108	108	108	
Riolering	1	4.610	4.287	393	1.460
Vervoermiddelen en inventaris	1	414	299	218	100
Wegen	2	7.612	7.404	820	
Totaal investeringen		**19.820**	**12.267**	**2.089**	**3.098**

*1 = economisch nut; 2 = maatschappelijk nut

Bijlagen

Overzicht baten en lasten per programma op taakveldniveau (uitvoeringsinformatie)

bedragen x € 1.000

Taakvelden per programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
Saldo van baten en lasten						
Lasten						
1. Krachtige dorpen	- 6.456	- 6.650	- 7.493	- 7.147	- 7.186	- 7.097
4.2 Onderwijshuisvesting	- 852	- 942	-1.265	- 1.257	- 1.378	- 1.355
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 52	- 122	- 140	- 70	- 70	- 70
5.1 Sportbeleid en activering	- 302	- 573	- 557	- 353	- 353	- 353
5.2 Sportaccommodaties	- 1.856	- 1.538	- 1.944	- 1.941	- 1.859	- 1.794
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 507	- 521	- 619	- 559	- 559	- 559
5.6 Media	- 367	- 383	- 394	- 394	- 394	- 394
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 1.333	- 1.274	- 1.205	- 1.205	- 1.204	- 1.204
7.1 Volksgezondheid	- 1.187	- 1.297	- 1.369	- 1.368	- 1.369	- 1.368
2. Participatie, ondersteuning en zorg	- 32.985	- 35.495	- 33.345	- 32.956	- 30.852	- 30.916
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.106	- 1.219	- 1.276	- 1.294	- 1.313	- 1.331
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.403	- 2.597	- 322	- 322	- 322	- 322
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	- 1.037	- 1.110	- 1.188	- 1.188	- 1.148	- 1.148
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	- 1.309	- 1.417	- 1.479	- 1.479	- 1.479	- 1.479
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	- 87	- 97	- 112	- 112	- 112	- 112
6.3 Inkomensregelingen	- 9.650	- 10.453	- 10.260	- 10.115	- 10.004	- 10.004
6.4 WSW en beschut werk	- 2.998	- 3.071	- 3.026	- 2.827	- 2.697	- 2.633
6.5 Arbeidsparticipatie	- 573	- 804	- 584	- 552	- 777	- 776
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	- 1.047	- 1.096	- 1.139	- 1.149	- 1.157	- 1.170
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	- 2.682	- 2.730	- 2.900	- 2.900	- 875	- 875
6.712 Begeleiding (WMO)	- 928	- 1.070	- 1.079	- 1.079	- 1.079	- 1.176
6.713 Dagbesteding (WMO)	- 280	- 298	- 300	- 300	- 300	- 300
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	- 4.158	- 4.065	- 4.202	- 4.202	- 4.202	- 4.202
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	- 110	- 317	- 328	- 328	- 328	- 328
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	- 1.882	- 2.553	- 2.643	- 2.643	- 2.643	- 2.643
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	- 623	- 138	- 142	- 142	- 142	- 142
6.791 PGB Wmo	- 339	- 345	- 350	- 350	- 300	- 300
6.792 PGB Jeugd	- 202	- 255	- 264	- 264	- 264	- 264
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	- 17	- 37	- 39	- 39	- 39	- 39
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	- 39	- 87	- 87	- 87	- 87	- 87
6.821 Jeugdbescherming	- 483	- 657	- 680	- 680	- 680	- 680
6.822 Jeugdreclassering	- 54	- 63	- 65	- 65	- 65	- 65
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	- 443	- 436	- 322	- 322	- 322	- 322
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	- 371	- 357	- 327	- 327	- 327	- 327
7.1 Volksgezondheid	- 165	- 223	- 232	- 191	- 191	- 191
3. Veilige dorpen	- 2.573	- 2.916	- 2.972	- 2.835	- 2.772	- 2.773
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	- 1.922	- 2.176	- 2.329	- 2.194	- 2.155	- 2.157
1.2 Openbare orde en veiligheid	- 626	- 710	- 612	- 611	- 586	- 586
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			-	-	-	-
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	- 26	- 29	- 31	- 31	- 31	- 31
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	- 2.815	- 4.193	- 2.724	- 2.216	- 2.217	- 2.226
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	- 513	- 292	- 330	- 330	- 330	- 341
3.4 Economische promotie	- 492	- 1.110	- 666	- 373	- 373	- 373
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	- 48	- 58	- 60	- 60	- 60	- 60
5.5 Cultureel erfgoed	- 49	- 71	- 73	- 73	- 73	- 73
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 43	- 183	- 50	- 50	- 50	- 50
7.4 Milieubeheer	- 625	- 1.124	- 374	- 409	- 410	- 409
8.1 Ruimtelijke ordening	- 623	- 958	- 1.170	- 920	- 920	- 920
8.3 Wonen en bouwen	- 422	- 396	-	-	-	-

bedragen x € 1.000

Taakvelden per programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
5. Woonomgeving	- 8.030	- 9.703	- 7.353	- 7.491	- 7.592	- 7.665
0.4 Overhead	- 92		- 0	- 0	- 0	- 0
6.3 Inkomensregelingen		- 74	- 74	- 74	- 74	- 74
7.3 Afval	- 3.286	- 3.268	- 3.299	- 3.434	- 3.498	- 3.558
7.4 Milieubeheer	- 165	- 615	- 1.138	- 1.177	- 1.216	- 1.229
8.1 Ruimtelijke ordening	- 82	- 190	- 51	- 51	- 51	- 51
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 1.338	- 1.697	- 210	- 186	- 186	- 186
8.3 Wonen en bouwen	- 3.067	- 3.859	- 2.580	- 2.567	- 2.566	- 2.566
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	- 10.484	- 11.065	- 11.218	- 11.448	- 12.177	- 12.203
0.4 Overhead	- 1.045	- 974	- 1.108	- 1.118	- 1.104	- 1.013
2.1 Verkeer en vervoer	- 5.143	- 5.495	- 5.144	- 5.297	- 5.706	- 5.814
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 2.318	- 2.592	- 2.822	- 2.766	- 2.773	- 2.783
6.3 Inkomensregelingen	- 79	-	-	-	-	-
7.2 Riolering	- 1.713	- 1.828	- 1.945	- 2.068	- 2.395	- 2.394
7.4 Milieubeheer	- 35	- 44	- 46	- 46	- 46	- 46
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	- 152	- 132	- 153	- 153	- 153	- 153
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	- 13.916	- 13.245	- 13.283	- 13.285	- 13.198	- 13.298
0.1 Bestuur	- 2.919	- 2.176	- 2.084	- 1.908	- 1.908	- 1.908
0.2 Burgerzaken	- 1.134	- 1.201	- 1.451	- 1.397	- 1.361	- 1.361
0.4 Overhead	- 9.267	- 9.575	- 9.743	- 9.544	- 9.519	- 9.498
0.5 Treasury	- 496	- 249	- 258	- 384	- 223	- 281
0.8 Overige baten en lasten	- 101	- 34	263	- 42	- 178	- 240
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
8. Algemene Middelen	- 233	- 146	- 220	- 224	- 229	- 245
0.4 Overhead	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1	- 1
0.5 Treasury	- 29	- 9	- 9	- 9	- 9	- 9
0.61 OZB woningen	- 191	- 103	- 185	- 188	- 194	- 210
0.8 Overige baten en lasten	-	- 25	- 25	- 25	- 25	- 25
3.4 Economische promotie	- 12	- 8				
Totaal Lasten	**- 77.491**	**- 83.413**	**- 78.609**	**- 77.601**	**- 76.223**	**- 76.423**
Baten						
1. Krachtige dorpen	661	667	544	545	545	545
4.2 Onderwijshuisvesting	95	166	173	174	174	174
5.1 Sportbeleid en activering	17	12	13	13	13	13
5.2 Sportaccommodaties	54	57	59	59	59	59
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	119	103	110	110	110	110
5.6 Media	21					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	256	213	100	100	100	100
7.1 Volksgezondheid	99	116	89	89	89	89
2. Participatie, ondersteuning en zorg	11.137	11.495	7.124	7.348	6.952	6.955
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	423	501	367	367	367	367
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.607	3.936	-	-	-	-
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	74	94	100	100	100	100
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	11					
6.3 Inkomensregelingen	5.756	5.692	5.631	5.631	5.631	5.631
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	32	35	38	39	41	43
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	221	225	225	410	50	50
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1					
6.791 PGB Wmo	38					
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	938	988	739	739	739	739
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd		-	-	37	-	-
7.1 Volksgezondheid	36	24	25	25	25	25

bedragen x € 1.000

Taakvelden per programma	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	MJR 2028	MJR 2029	MJR 2030
3. Veilige dorpen	42	37	38	38	38	38
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	32	35	36	36	36	36
1.2 Openbare orde en veiligheid	11	3	3	3	3	3
4. Economie, natuur, toerisme, duurzaamheid	2.748	3.889	757	781	781	781
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.778	2.762	724	749	749	749
3.4 Economische promotie	7	3	3	3	3	3
5.5 Cultureel erfgoed	3	5	5	5	5	5
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	25	160	25	25	25	25
7.4 Milieubeheer	501	553	-	-	-	-
8.1 Ruimtelijke ordening	12	11				
8.3 Wonen en bouwen	422	396	-	-	-	-
5. Woonomgeving	6.932	7.502	4.959	5.071	5.134	5.194
0.2 Burgerzaken	-	1	1	1	1	1
7.3 Afval	4.055	4.080	4.091	4.226	4.290	4.350
8.1 Ruimtelijke ordening	19	222	32	32	32	32
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	1.363	1.970	106	82	82	82
8.3 Wonen en bouwen	1.495	1.229	729	729	729	729
6. Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	3.276	3.601	3.220	3.340	3.706	3.712
0.4 Overhead	6	21				
2.1 Verkeer en vervoer	570	724	275	275	275	275
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	11	105	30	15	-	-
7.2 Riolering	2.630	2.669	2.829	2.965	3.345	3.351
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	60	82	85	85	85	85
7. Bestuur, organisatie en dienstverlening	2.170	1.186	1.243	1.011	1.011	1.011
0.1 Bestuur	58	8	14	14	14	14
0.2 Burgerzaken	474	402	468	351	351	351
0.4 Overhead	334	447	448	349	349	349
0.5 Treasury	894	329	313	298	298	298
0.8 Overige baten en lasten	409	-	-	-	-	-
8. Algemene Middelen	56.141	56.032	58.044	56.595	56.050	56.801
0.4 Overhead	-	44	44	44	44	44
0.5 Treasury	639	483	427	427	427	427
0.61 OZB woningen	3.839	4.046	4.390	4.413	4.485	4.485
0.62 OZB niet-woningen	1.237	1.384	1.472	1.472	1.472	1.472
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefon	49.540	49.219	50.878	49.405	48.788	49.539
3.4 Economische promotie	885	856	834	834	834	834
Totaal Baten	**83.108**	**84.409**	**75.928**	**74.729**	**74.218**	**75.037**
Saldo van baten en lasten	**5.617**					
Mutatie reserves						
Onttrekkingen	**1.580**	**4.449**	**2.721**	**730**	**536**	**536**
Toevoegingen	**- 184**	**- 262**	**- 40**	**- 77**	**- 40**	**- 40**
Mutatie reserves	**1.396**	**4.187**	**2.681**	**653**	**496**	**496**
Resultaat	**7.013**	**5.184**	**- 0**	**- 2.219**	**- 1.509**	**- 891**

Overzicht baten en lasten 2027 per (hoofd)taakveld

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Begroting 2027 Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten			
0. Bestuur en ondersteuning	**-14.611**	**58.454**	**43.843**
0.1 Bestuur	-2.084	14	-2.070
0.2 Burgerzaken	-1.451	469	-982
0.4 Overhead	-10.852	492	-10.360
0.5 Treasury	-267	740	473
0.61 OZB woningen	-185	4.390	4.205
0.62 OZB niet-woningen	0	1.472	1.472
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	50.878	50.878
0.8 Overige baten en lasten	238	0	238
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-10	0	-10
1. Veiligheid	**-2.942**	**38**	**-2.903**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-2.329	36	-2.294
1.2 Openbare orde en veiligheid	-612	3	-610
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	**-5.144**	**275**	**-4.868**
2.1 Verkeer en vervoer	-5.144	275	-4.868
3. Economie	**-996**	**1.561**	**564**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-330	724	394
3.4 Economische promotie	-666	837	171
4. Onderwijs	**-2.681**	**539**	**-2.142**
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.265	173	-1.093
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.416	367	-1.050
5. Sport, cultuur en recreatie	**-6.519**	**242**	**-6.278**
5.1 Sportbeleid en activering	-557	13	-544
5.2 Sportaccommodaties	-1.944	59	-1.885
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-679	110	-569
5.5 Cultureel erfgoed	-73	5	-69
5.6 Media	-394	0	-394
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.872	55	-2.817
6. Sociaal domein	**-33.147**	**6.832**	**-26.315**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.527	100	-1.427
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-1.188	0	-1.188
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-1.479	100	-1.379
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-112	0	-112
6.3 Inkomensregelingen	-10.335	5.631	-4.704
6.4 WSW en beschut werk	-3.026	0	-3.026
6.5 Arbeidsparticipatie	-584	0	-584
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	-1.139	38	-1.101
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.900	225	-2.675
6.712 Begeleiding (WMO)	-1.079	0	-1.079
6.713 Dagbesteding (WMO)	-300	0	-300
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-4.202	0	-4.202
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-328	0	-328
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.643	0	-2.643

bedragen x € 1.000

Taakvelden per hoofdtaakveld	Begroting 2027 Lasten	Baten	Saldo
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-142	0	-142
6.791 PGB Wmo	-350	0	-350
6.792 PGB Jeugd	-264	0	-264
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	-39	739	700
6.812 Maatschappelijke - en vrouwenopvang (Wmo)	-118	0	-118
6.821 Jeugdbescherming	-680	0	-680
6.822 Jeugdreclassering	-65	0	-65
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	-322	0	-322
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-327	0	-327
7. Volksgezondheid en milieu	**-8.556**	**7.119**	**-1.437**
7.1 Volksgezondheid	-1.601	114	-1.487
7.2 Riolering	-1.945	2.829	884
7.3 Afval	-3.299	4.091	792
7.4 Milieubeheer	-1.558	0	-1.558
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-153	85	-68
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**-4.012**	**867**	**-3.144**
8.1 Ruimtelijke ordening	-1.222	32	-1.189
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-210	106	-104
8.3 Wonen en bouwen	-2.580	729	-1.851
Saldo van baten en lasten	**-78.609**	**75.928**	**-2.681**
Mutatie reserves			
0. Bestuur en ondersteuning	**-40**	**2.721**	**2.681**
0.10 Mutaties reserves	-40	2.721	2.681
Mutatie reserves	**-40**	**2.721**	**2.681**
Resultaat	**- 78.649**	**78.649**	**- 0**

Overzicht beleidsindicatoren

	2022		2023		2024		2025		2026	
	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners
Verwijzingen Halt [per 1.000 jongeren]	5	8	9	9	4	9	15	9		
Winkeldiefstallen [per 1.000 inwoners]	0,5	0,7	0,5	1	0,5	0,8	1	0,9		
Geweldsmisdrijven [per 1.000 inwoners]	2,2	2,7	2,4	2,6	3,1	2,6	2,9	2,8		
Diefstallen uit woning [per 1.000 inwoners]	0,5	1,2	0,7	1,1	1,7	1,1	0,7	1,1		
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) [per 1.000 inwoners]	3,2	4,3	3,1	4	3,1	3,7	2,6	3,5		
Functiemenging [%]	36,6	49,4	36,9	49,7	37,9	49,9				
Vestigingen (van bedrijven) [per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar]	150,4	180,2	158,3	187,7	166,2	195,4				
Absoluut verzuim [per 1.000 leerlingen]	2,6	4,5	10,2	6,1	6,4	8,5				
Relatief verzuim [per 1.000 leerlingen]	39	18	24	21	21	21				
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) [%]	2,2%	1,8%	1,7%	1,9%	2,2%	1,8%				
Niet-sporters [%]	54,4%	47,9%			47,7%	44,1%				
Banen [per 1.000 inwoners van 15-64 jaar]	453,6	696	469	707,4	492,9	719,4				
Jongeren met een delict voor de rechter [%]		1%	1%	1%						
Kinderen in uitkeringsgezin [%]	6%	3%	6%	3%	6%	3%				
Netto arbeidsparticipatie [%]	68,3%	72,9%	68,8%	73,7%	68%	73,8%	68,5%	74%		
Werkloze jongeren [%]	1%	1%	1%	1%	2%	1%				
Personen met een bijstandsuitkering [per 10.000 inwoners]	175,1	145,7	179,9	142,1	184,7	144,5	182,3	144,7		
Lopende re-integratievoorzieningen [per 10.000 inwoners van 15-64 jaar]	188	142,1	230,8	146,7	256,4	156,6	274,3	165,5		
Jongeren met jeugdhulp [%]	14,5%	12,5%	15,7%	12,9%	16,7%	13,3%	16,9%	13,1%		

	2022		2023		2024		2025		2026	
	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners	Roerdalen	<25.000 inwoners
Jongeren met jeugdbescherming [%]	1%	1%	1,4%	0,9%	1,6%	0,9%	1,6%	0,9%		
Jongeren met jeugdreclassering [%]		0,3%		0,3%		0,4%		0,5%		
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO [per 10.000 inwoners]	700	644	750	653	770	669	780	675		
Omvang huishoudelijk restafval [kg per inwoner]	83	109	89	106	89	106				
Hernieuwbare elektriciteit [%]	32,3%	45,7%	38,4%	53,4%	37,6%					
Gemiddelde WOZ waarde [x €1.000]	261	342	306	393	305	407	325	427	367	469
Nieuw gebouwde woningen [per 1.000 woningen]	10,5	8,9	3	7,5	10	8,6				
Demografische druk [%]	82,7%	80,1%	85%	80,5%	86,5%	81,1%	87,8%	82%	89,1%	82,9%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden [€]	778		788	897	857	947	969	996	1004	1040
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden [€]	861		876	985	922	1037	1037	1091	1074	1139

Afkortingenlijsten

AFKORTING	OMSCHRIJVING
A&O-fonds	Stichting Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds Gemeenten
AB	Algemeen Bestuur
ADV	Anti discriminatie voorziening
AED	Automatische externe defibrillator
AMWAPV	Algemeen plaatselijke verordening Algemeen Maatschappelijk Werk
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
APV	Algemeen plaatselijke verordening
ASV	Algemene Subsidieverordening
AVIO	Algemene Verordening Infrastructuur Ondergrond
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
B&W	Burgemeester en Wethouders
Babs	Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Bijzondere bijstand zelfstandigen
BENG	Bijna energie neutraal gebouw
B&P	Bemoeizorg & Preventie
BGT	Basisregistratie grootschalige topografie
BIBOB	Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeente
BIZ	Bedrijven investeringszone
BLP	Productie- en Levering Bedrijf
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BRO	Basisregistratie ondergrond
BRP	Basisadministratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BW	Beschermd Wonen
CAK	Centraal Administratiekantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CDOKE	Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energiebeleid
CIZ	Centrum Indicatieorgaan Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPB	Centraal Plan Bureau
CROW	Centrum voor Regeling en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer

AFKORTING	OMSCHRIJVING
DB	Dagelijks Bestuur
DHZ	Doe Het Zelf
DIFTAR	Gedifferentieerde tarieven
DIGID	Digitale Identiteit
DIV	Digitale Informatie Voorziening
DSO	Digitaal stelsel omgevingswet
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECB	Europese Centrale Bank
eIDAS	Electronic Identification and Trust Services
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige normatief single information audit
EU	Europese Unie
EU-regio	Europese-regio
EVP	Employer Value Proposition
FIDO	Financiën Decentrale Overheden
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FSC	Forest Stewardship Council
Fte	Fulltime-equivalent
GFT	Groente, Fruit, Tuin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGOR	Gewenst Grond en Oppervlakte Regime (Nieuw Limburgs Peil)
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GI	Gecertificeerde Instelling (in het kader van jeugdzorg)
GIP	Grens Info Punt
GOED	Geduld, Openheid, Eerlijk en Discipline
GOML	Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg
GR	Gemeentelijke Regio's
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVR	Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
HRM	Human Resource Management
I&A	Informatie & Automatisering
IBD	Informatie Beveiligingsdienst
IHP	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
IKC	Integraal kind centrum
INTERREG	Europese subsidieregeling voor ruimtelijke en regionale ontwikkeling
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IPO	Interprovinciaal Overleg
IUSD	Integratie-uitkering sociaal domein
JIM	Jouw Ingebrachte Mentor
KBO	Katholieke Bond van Ouderen
KCC	Klant Contact Center

AFKORTING	OMSCHRIJVING
KRW	Kader Richtlijn Water
KWH	Kilowattuur
LAI	Lokale Aanpak Isolatie
LKM	Limburgs Kwaliteits-Menu
LLTB	Limburgse Land- en Tuinbouwbond
LOG	Landbouw Ontwikkelingsgebied
LTA	Landelijk Transitie Arrangement
ME	Mobile Eenheid
(SC) MER	(Servicecentrum) Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen
MER SD	Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen Sociaal Domein
M&O-criterium	Misbruik & Oneigenlijk gebruik
MFA	Multifunctionele Accommodatie
MGR	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling
MO	Maatschappelijke Opvang
MOB	Mensontwikkelbedrijf
MJOP's	Meerjarige onderhoudsplannen
MOP	Meerjarenonderhoudsplanning
MSN (grenspark)	Maas-Swalm-Nette
MT	Management Team
MTD	Maatschappelijke diensttijd
NCNP	No cure no pay
NIP	Nationale Isolatie Programma
NML (zorggroep)	Noord- en Midden-Limburg
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NV	Naamloze Vennootschap
OD	Omgevingsdienst
ODNML	Omgevingsdienst Noord- en Midden-Limburg
OLS	Oud Limburgs Schuttersfeest
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden Limburg
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OTS	Onder toezichtstelling
OZB	Onroerende Zaak Belasting
P&O	Personeel en organisatie
PAS	Programma Aanpak Stikstof
Pfas	Poly- en perfluoralkylstoffen
PDC	Producten & Diensten Catalogus
PGB	Persoonsgebonden budget
PNIK	Paspoorten en Nederlandse Identiteitskaarten
POC	Percentage of completion (berekenmethode winstneming bij bouwgrondexploitatie)
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling Nederland
PW	Participatiewet

AFKORTING	OMSCHRIJVING
RD	Reinigingsdienst
REO	Ruimtelijke Economie & Ontwikkeling
RES	Regionale Energie Strategie
RI&E	Risico-Inventarisatie en Evaluatie
RIEC	Regionale Informatie- en Expertise Centra (bestrijding ondermijnende criminaliteit)
RO	Ruimtelijke Ordening
RON	Reanimatie omroep netwerk
RMT	Regionaal mobiliteitsteam
RMV	Rechtmatigheidsverantwoording
RUDDO	Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden
SD	Sociaal Domein
SIA	Strategische Investeringsagenda
SISA	Single Information, Single Audit
SML	Samenwerking Midden Limburg
SMP	Soorten Management Plan
SNF	Stichting Normering Flexwonen
SOR	Samenhangende Objectenregistratie
SoZa	Sociale Zaken
SPUK	Regeling Specifieke Uitkering stimulering sport
SPUKIJZ	Regeling Specifieke Uitkering ijsbanen en zwembaden
ST	Sociaal Team
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
Svn	Verstrekte startersleningen
TGW	Toekomstgericht werkgeverschap
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TOP's	Toeristische overstap punten
UP	Uitvoeringsplan
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VAB	Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VPB	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Noord Limburg
VTH	vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVGB	verklaring van geen bedenkingen
VVV	Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer
WCL	Waardevol Cultuurlandschap
WDO	Wet Digitale Overheid
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regeling
WIZ	Werkorganisatie Informatieberaad Zorg
WMBEV	Wet Modernisering Berichtenverkeer Elektronische Overheid
WML	Waterleiding Maatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering van topinkomens
Wob	Wet openbaarheid van bestuur

AFKORTING	OMSCHRIJVING
WON	Wet Onafhankelijk Netbeheer
Woo	Wet open overheid
WOZ	Wet Onroerend Zaakbelasting
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WSP	Werkgevers servicepunt
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WVGGZ	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werken naar Vermogen
ZIP	Zorg- en innovatieplatform
ZZP	Zelfstandige zonder personeel